

's-Gravenhage, 23 mei 1989

Aan de besturen van afdelingen en centrales.

Zeer geachte besturen,

Zoals u bekend is, wordt op de tweede dag van de komende 42ste jaarlijkse algemene vergadering in het bijzonder aandacht besteed aan de Europese verkiezingen van 15 juni a.s.

Op die dag zal de partij ook afscheid nemen van mr.H.R. Nord die na 15 juni niet meer terug keert in het Europese Parlement voor de VVD. Dan komt een einde aan zijn actieve politieke loopbaan o.a. als Euro-parlementarier sedert 1979. In die kwaliteit heeft hij op buitengewone wijze de belangen van het Europese liberalisme in het algemeen en die van de VVD in het bijzonder, behartigd. Reeds eerder vanaf 1962 tot 1979 is hij als secretaris-generaal in het Europese Parlement de stuwende kracht geweest o.a. om rechtstreekse verkiezingen voor dat parlement te verwezenlijken. Weinigen in de partij weten, omdat "Europa" soms ook voor VVD'ers veraf ligt, hoe groot de inzet en de betekenis van Hans Nord voor "het Europa van de burger" zijn geweest.

Het hoofdbestuur is van mening dat Hans Nord als man van formaat onderscheiden dient te worden op een wijze die alleen de ware groten binnen de partij ten deel valt.

Volgens artikel 6 van de statuten van de partij kan de algemene vergadering tot erelid benoemen hen die daarvoor wegens hun bijzondere verdiensten in aanmerking komen. Het hoofdbestuur is van mening dat nu Hans Nord de actieve politiek verlaat, een dergelijke benoeming op haar plaats is.

In verband met het vertrouwelijke karakter van deze aangelegenheid meent het hoofdbestuur er goed aan te doen het voorstel op deze wijze voor te bereiden.

Indien de voorzitter van de partij, dr L. Ginjaar, geberichten bereiken die daarover twijfel zouden kunnen zaaien, neemt het hoofdbestuur aan dat de afgevaardigde de afdelingen met groot enthousiasme het voorstel als bedoeld zullen ondersteunen.

De partij is aan de heer Nord in de eerste plaats maar daarmee ook aan zichzelf verplicht 27 mei 1989 tot een hoogtepunt te maken in de historie van de VVD.

Met de meeste hoogachtung
namens het hoofdbestuur
de algemeen secretaris

W.J.A. van den Berg.

**VERSLAG VAN DE 80ste ALGEMENE
VERGADERING
(42ste JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING)**

**26 en 27 mei 1989
Middelburg**

Hier in Middelburg in Zeeland. Het is denk een heel bijzondere Algemene Vergadering om een aantal redenen. De eerste is dat voor het eerst in 30 jaar er een Algemene Vergadering in Zeeland is. Ik denk dat dat een veel te lange tijd is geweest. Zeeland is een heel mooie provincie en het is een heel frisse provincie. De zeeuwen zijn bijzonder aardige mensen en ik denk dat we door nu hier te komen een heel klein beetje de schade kunnen inhalen. Natuurlijke elke provincie heeft ook nog wel z'n nadelen maar toch ik denk dat de voordelen van Zeeland erg opwegen tegen die nadelen. Zeeland nogmaals is een mooie provincie. Er is een tweede reden waarom het een hele bijzondere Algemene Vergadering is. Dat is dat tijdens deze vergadering ook de campagne voor de Europese Verkiezingen wordt ingeluid. Dat brengt met zich mee dat vandaag helemaal de middag en de avond aan de huishoudelijke zaken en eventueel politieke zaken wordt gewijd en morgen de hele dag aan die verkiezingscampagne. Dat betekent ook dat de gebruikelijke toespraken die normaal op de vrijdagavond zijn dat u die vanavond niet krijgt. Die toespraken vindt u morgen in het kader van de start van de Europese verkiezingscampagne. Die Europese verkiezingscampagne dames en heren is uitermate belangrijk om 2 redenen. De eerste reden is dat de verkiezing van het Europees Parlement tegen de achtergrond van 1992 van grote betekenis kan zijn voor het functioneren van de democratie in dat verenigde Europa in die Europese Gemeenschap. De 2e reden is u weet het, op 6 september zijn de Tweede Kamer verkiezingen en dat betekent dat je feitelijk met ja toch enige onderbreking t.g.v. de zomervakanties met een voortdurende campagne bezig bent en voortdurend moet proberen duidelijk te maken waar de VVD staat in haar politieke opvattingen. Want die politieke opvattingen blijven hetzelfde ongeacht of het nu voor Europese verkiezingen is of voor onze eigen Tweede Kamer verkiezingen. Dan dames en heren is er een derde reden waarom deze algemene vergadering toch wel een bijzonder karakter heeft zij het dan ook toen wij de vergadering uitschreven hadden wij daar niet het flauwste benul van. Namelijk inmiddels is het kabinet gevallen en dat betekent dat in die algemene vergadering ongetwijfeld ook aan die kabinetscrisis enige tijd zal worden besteed. Het is dan ook om die reden dat de agenda van vanavond wat omgedraaid is. Wij beginnen om half 8 met het beleid van de Tweede Kamer fracties en dus niet met het beleid van het Hoofdbestuur, beleid van de Tweede Kamer fracties en wij eindigen met het beleid van het Hoofdbestuur. Voor het overige dames en heren zou ik deze algemene vergadering in elk geval vandaag, niet morgen maar vandaag, in het teken van een motto willen zetten. Een motto wat belangrijk is voor uw psychische gezondheid wat belangrijk is voor uw materiele gezondheid, want het is warm, en ook voor de gezondheid van de VVD. Dat motto is "alleen kalmte kan u redden."

Enigszins aarzelend maar goed. Dames en heren ik heb nog wat formele mededelingen te doen als dat gebruikelijk te doen is. In de eerste plaats de beschrijvingsbrief waar we vandaag over vergaderen werd gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van februari 1989. Amandementen en moties konden worden ingediend tot 10 april en werden gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van mei 1989. Conform het besluit van de 41ste Jaarlijkse Algemene Vergadering is het jaarverslag van het Hoofdbestuur ter kennisneming toegezonden aan het bestuur van afdelingen en centrales t.b.v. de afgevaardigden uit de Algemene Vergadering. Het is derhalve

niet meer als zodanig geagendeerd maar de mogelijkheid bestaat bij de bespreking van het beleid van het Hoofdbestuur de inhoud aan de orde te stellen. Aan de bespreking van het beleid van de Tweede Kamer fractie ligt niet zoals andere jaren een notitie ten grondslag. Dan de samenstelling van een stembureau. Ik zou u willen voorstellen in het stembureau te benoemen de heer Buis uit Utrecht, de heer Traas van Vianen uit Leiden, de heer Graatsma uit Overijssel, de heer Kiwiet uit Groningen en mevrouw Anneliese van der Stoel uit Amsterdam en de laatste ook te verzoeken het voorzitterschap van het stembureau op zich te nemen. Kunt u zich daarmee verenigen.

Dank u wel. Dan nog even goed herinneren de waarde van de stemkaarten, 1 stem is wit, 5 stemmen is blauw en 10 stemmen is oranje. De waarde van de stembriefjes is, 1 stem is wit en 10 stemmen is oranje. Zo u wilt kunnen stemkaarten of briefjes met een hoge waarde worden ingewisseld voor meerdere exemplaren met een lagere waarde als u in uw delegatie verdeeld wilt stemmen.

Dan dames en heren punt 2 is.

Voorzitter voorstel van orde. Van der Laag, afdeling Zwartsluis. Ik heb een voorstel van orde. Dat houdt in dat agendapunten 2 en 3 worden omgewisseld. In die zin dat eerste agendapunt 3 wordt behandeld en daarna agendapunt 2. Dat lijkt mij procedureel de juiste volgorde.

Dank u wel. Heeft iemand van de Algemene Vergadering daar bezwaar tegen. Niemand dan is aldus besloten en kunnen we overgaan tot het verslag van de commissie van drie ter voorlichting van de Algemene Vergadering bij de behandeling van de rekeningen verantwoording van de penningmeester over het jaar 1988. Het onderzoek werd verricht en verslag uitgebracht door mevrouw Brouwer en de heren Capelle en Koolen. Wie van de commissie zou wil het verslag uitbrengen.

Mevrouw Brouwer. Niemand. De algemeen secretaris heeft mevrouw Brouwer gezien. Juist. Dan is het de taak van de algemeen secretaris omdat voor te lezen.

Ondergetekenden mevrouw Brouwer van Wijk te Sneek, Capelle te Groningen en Koolen te Nuenen door de 41ste Algemene Vergadering benoemd tot leden van commissie van voorlichting van de Algemene Vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording overeenkomst art. 30.2 van de statuten verklaren hierbij kennis te hebben genomen van het rapport d.d. 4 april 1989 van TRN Groep Nederlandse accountantsmaatschappij De Tolme te Leiden. Betreffende de balans per 31 december 1988 en de rekening van baten en lasten over 1988 waarbij inbegrepen de rekening van baten en lasten over 1988 van de Haya van Someren Stichting en van de cijfermatige rekeningen en verantwoording over het in 1988 gevoerde financiële bestuur. Aan de hand van deze stukken hebben ondergetekenden de overtuiging gekregen dat het financiële bestuur in 1988 op een juiste wijze is gevoerd en adviseren u om overeenkomst art. 30.3 van de statuten der partij goedkeuring te verlenen aan de rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar en het hoofdbestuur te ontheffen van zijn aansprakelijkheid voor het in het verstreken boekjaar gevoerde bestuur onder dankzegging aan de penningmeester voor het beheer der financiën. Sneek, Groningen, Nuenen 25 april 1989 en was getekend Brouwer, Capelle en Koolen.

Dank u wel. Wie van de afgevaardigden zou hier het woord over wensen te voeren. Zoniet. Meneer Meijeraan.

Voorzitter het is in deze zaal weer tamelijk donker waar wij geacht worden het woord te voeren maar we zullen ons best doen om te zien wat er te lezen valt. Het voorstel van orde daarnet was om de punten om te draaien dat leek in zoverre heel geslaagd dat je dan eerst weet wat de commissie heeft gevonden maar we hebben verleden jaar min of meer afgesproken zoniet besloten volgens de besluitenlijst dat de 2 stukken gezamenlijk zouden worden behandeld opdat er dan daarna pas een afgerond oordeel kan worden gegeven en ik neem aan dat u het op die manier wilt doen dat we niet over dit verslag als zodanig nu zeggen dat verslag is akkoord want daarna zou je over de rekening zelf niet veel meer op te merken hebben. Ik zou aan de commissie willen vragen of de stukken die zij gezien hebben van het accountantskantoor of die overeenkwamen met de wijze waarop het financieel verslag is afgedrukt of dat daar nog altijd afwijkingen zijn zoals die commissie in voorgaande jaren op heeft gewezen en toen heeft geconstateerd dat er gewerkt werd naar meer overeenstemming zonder dat die overeenstemming was bereikt. Verder zou ik willen vragen aan de commissie of aan de penningmeester waar ik f 45.000,- moet vinden in de begroting van '89 van de Haya van Someren Stichting want die optelsom die klopt niet tenzij u zegt dat dat een ander agenda-punt is dan laat ik die vraag rusten en kan men er zich in de tussentijd op beraden. Ik heb diverse opmerkingen over het verslag als zodanig en ik zou dus willen vragen of de commissie ter voorlichting van onze vergadering bij de behandeling van de financiële verantwoording ter onze voorlichting voor die behandeling nog iets heeft op te merken dat zou misschien vergemakkelijken t.a.v. vraagpunten die anders mochten rijzen. Ik kom dus graag straks terug op die vraagpunten.

Dank u wel. Nog iemand anders. Niemand. Van de zijde van de commissie nog opmerkingen te maken. Nee. Meneer Ressenar.

Voorzitter, de vragen waren in eerste instantie aan de commissie gesteld en niet zozeer aan mij maar als het nu met name gaat om de aansluiting met het accountantsverslag en de stukken die wij nu hebben afgedrukt dan denk ik de aansluitingen vrij duidelijk waren aangegeven door de accountants. Hij heeft nog steeds net zoals wij dat vorig jaar hadden, wat geworsteld met het gegeven dat we bezig zijn geweest om de indeling van onze financiële verantwoording toch wel wat te veranderen. U heeft dat dit jaar ook weer voor u. We hebben met name alle bijdragen aan gesubsidieerde instellingen en organisaties waar we mee te maken hebben volslagen direct gemaakt zodat we ook heel goed kunnen zien wat we nu netto uitgeven aan diverse organisaties i.t.t. het verleden toen er nog een zgn. indirectie subsidie voor een aantal aangesloten organisaties bestond en dat was dan een bijdrage in natura die je eigenlijk niet kon aanvaarden in de verantwoording. De accountant heeft deze berekeningen kunnen volgen en op grond daarvan ook zijn goedkeuring verklaring kunnen uitbrengen. Ik denk dat dat het enige is wat ik er over kan zeggen.

Dank u wel. Wie nog verder hier commentaar op. Nee. Dan kunnen we aannemen dat het verslag van de commissie ter voorlichting van de Algemene Vergadering

geaccepteerd is en kunnen we overgaan naar de rekeningen en verantwoording van de penningmeester. Meneer Ressenar nog een toelichting over rekeningen en verantwoording zoals gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van mei 1989.

Nee. Ik denk dat de cijfers voor zichzelf spreken en de korte toelichting eigenlijk ook wel. We hebben vorig jaar onze doelstellingen niet geheel gehaald met het bezuinigingsprogramma. Dat is ook wat laat in het jaar ingezet zoals u zich kunt herinneren. Dat heeft ons aanleiding gegeven, ik wil het nog even in het kort herhalen, om in het najaar van vorig jaar uiteraard een tweede bezuiningsronde in te voeren waardoor we dat denk ik dubbel en dwars gecompenseerd hebben en dat betekent dat we i.t.t. de meerjarenramingen die we al daar voor hadden opgesteld en waarbij we, ik wil het toch nog eens een keer voorlezen, in 1989 nog een tekort van f 39.000,- voorzagen. We nu een overschot van f 420.000,- voorzien. De toeneming van de inkomsten als gevolg van de contributieverhoging en een aanzienlijke vermindering van de uitgaven hebben dus geleid tot een sneller inhalen van onze financiële achterstanden dan we toen hebben gepland. Dat is gelukt. Daar is veel medewerking voor nodig geweest, en ik mag dat wel eens heel nadrukkelijk zeggen hier als penningmeester, en die heb ik gelukkig ook aan alle kanten gekregen. We mogen met name ons secretariaat wel bijzonder dankbaar zijn voor de uitermate positieve instelling, constructieve instelling, waarmee men mee heeft gewerkt aan deze toch vrij pijnlijke organisatorische ingrepen. Ik had dat graag nog eens een keer willen benadrukken, voorzitter.

Dank u wel. Wie van de aanwezigen wil hier over het woord voeren. Gaat u gang.

Voorzitter, we hebben vorig jaar uitgebreid gediscussieerd over de financiële situatie en over het beleid om daar over een aantal jaren verbetering in te brengen. Aan de hand van de cijfers kunnen we constateren dat daar hard aan gewerkt is. Ik kan er dan ook verder vrij kort over zijn. Ik denk dat we de opmerking van de penningmeester in Vrijheid en Democratie kunnen onderschrijven. We zijn op de goede weg maar het blijft oppassen geblazen. Dank u wel.

Dank u wel. Wie nog meer. Meneer Meijeraan.

Voorzitter, ik begrijp uit het antwoord en de toelichting van de penningmeester dat de accountants nog altijd over een andere jaarrekening praten dan aan de vergadering wordt voorgelegd. Zij het dat uiteindelijk natuurlijk alle afwijkingen verklaarbaar zijn en de uiteindelijke uitkomst gelijk is. Het lijkt mij toch een wonderlijke situatie dat dat jaar in jaar uit zo blijft. Ik hoop straks nog een keer antwoord te krijgen te onzer voorlichting over hoe ik die begroting van de uitgaven van de Haya van Someren Stichting moet lezen. Bij welke post f 45.000,- geteld moet worden om een kloppende staat te krijgen. Verder moet mij van het hart dat het wijzigen van het systeem zonder dat dat wordt aangegeven van het ene jaar op het andere van het andere jaar op het derde jaar toch de onderlinge vergelijking bepaald bemoeilijkt en het inzicht in de financiën niet vergroot. Kalmte alleen kan ons redden. Kalmte en natuurlijke ook voldoende financiële middelen en dan een behoorlijke uitleg van hoe die in elkaar steken. Met die totaal uitleg kan ik mij niet helemaal vinden. Er wordt gezegd kijk eens we zijn toch wat ongelukkig uitgeko-

men t.o.v. de begroting. Ik vind dat dat erg mee valt. Want waardoor komen we ongelukkig uit. Omdat er f 650.000,- in her verkiezingsfonds wordt gestort i.p.v. f 350.000,- en het is nog altijd linker broekzak, rechter broekzak. Dus als je die post buiten beschouwing laat dan zijn we niet f 150.000,- nadeliger uitgekomen maar f 150.000,- voordeliger. Verschil van 3 ton. Waar komt dat voordeel nou nu vandaan. Dan valt mij op dat de toelichting de specificaties van verschillende posten en toelichtingen daarbij bepaald magerder is om het wat vriendelijk te zeggen. Magerder dan vorige jaren het geval was en met name zie ik graag dan dat er bij de overige inkomsten die misschien giften zouden kunnen zijn, maar dat horen we dan nog, f 377.000,- is ontvangen i.p.v. 75. Dat is ook een behoorlijke post van f 302.000,-. Daar zou het toch wel prettig geweest zijn om iets van te vernemen waar die dan buiten de begroting vandaan komt. Tenzij het een post is die min of meer in de lucht hing en die bewust buiten de begroting is gelaten maar eigenlijk al van aanvang af aanwezig was in casu bijdragen van het H.C. Dresselhuysfonds die verleden jaar met naam en toenaam is genoemd voor het eerst en nu helemaal niet in de stukken voorkomt maar misschien hierin verscholen zit. Verder is mij opgevalen dat het algemene beeld ook nog enige toelichting had verdiend m.b.t. de zeer belangrijke post van het totaal aantal inningen. Er waren er begroot f 75.000,- het zijn er f 71.500,- geworden. Het waren er over 1987 f 81.000,- Gaat dat nog in deze vorm door m.a.w. hoe was het aantal leden per 1 januari 1987 of 31 december 1988. Hoe is dat aantal leden nu. Het verloop van de inningen geeft natuurlijk een beeld dat zorgen baart. De subsidies daarin schijnt iets in verandert te zijn onder hoofd a was begroot voor de vereniging van staats- en raadsleden nihil. Ze hebben min f 18.000,- subsidie gekregen. Ik weet niet wie dat uit zijn zak heeft bij betaald en nu wordt er dan 7,5 de andere kant uit geraamd. De Haya van Someren Stichting is in allerlei opzichten onbegrijpelijk. Ook wat die subsidies betreft die dan nu met begroting nihil realisatie nihil en begroting '89 f 299.000,- staan. Verder vraag ik mij af wat u met de vrouwen voor heeft in financieel opzicht. Ik zeg het er maar meteen bij. In financieel opzicht om geen misverstand te wekken. In 1987 60 mille toen is er gezegd ach die dames moeten toch maar zelf maar wat zien te versieren of wat zuiniger aandoen want we zetten op de begroting '88 30 mille, ze hebben ook 30 mille gekregen. Nu voor '89 raamt u 65.000,-. Ik wil niet zeggen dat ik het de dames niet zou gunnen maar een beetje wisselvallig beleid zonder nadere toelichting althans zou je toch misschien wat zacht gezegd kunnen noemen. Dan had ik nog een vraag en er zo zijn er nog vele meer. Nog 2 vragen. Propagandamateriaal punt I in de specificaties. Nogmaals al die specificaties hebben geen woord toelichting i.t.t. vorige jaren. Propagandamateriaal begroot op nihil. 18.000,- geen kosten maar baten. Voor 1989 60.000,- baten. Verkoopt u het allemaal zo duur aan de afdelingen dat er zoveel op wordt verdiend of want dat kan natuurlijk ook. Ik wil niemand vals beschuldigen dus ik neem meteen een alternatief. Of heeft u vorig jaar zoveel afgeschreven op de voorraad dat u dat nu vrij kan laten vallen en dat eigenlijk verleden jaar te hoge voorziening is getroffen. Ik ben benieuwd hoe u aan dat propagandamateriaal zoveel over kunt houden nadat dat toch altijd een post geweest is die misschien niet veel kostte maar toch nooit wat op kon brengen. De laatste vraag gaat over de post j. partijraden en commissies. U heeft verleden jaar gezegd dat u bracht de kosten van de commissies onder de Haya van Someren Stichting. Ik weet niet of de commissies zich zo voelen dat ze vorming en scholing bedrijven. Ik dacht de commissie van Binnenlandse Zaken waarvan ik nog

lid ben, dat die dat idee nooit heeft gehad. Maar goed vorming en scholing zou dat moeten heten want dan kon je aan die commissie eens vragen om wat meer blauwe boekjes te maken en dan kon je het op de Haya van Someren Stichting boeken. Dat lijkt mij al wat wonderlijk maar als ik nu zie dat we commissies hebben, nu bepaal ik mij maar tot 1 kolommetje maar het geldt voor de hele linie. Die hebben in de begroting '88 zouden ze f 20.000,- kosten. U brengt f 50.000,- aan de Haya van Someren Stichting in rekening en dat is voor de begroting '89 met f 21.050,- hetzelfde beeld en dan vraag ik mij af hoe kunt u dat zo de Haya van Someren Stichting in de schoen schuiven. Ik laat het hierbij voorzitter maar het totale beeld van deze verslaglegging is mager, is onevenwichtig en is vol kronkels en vraagtekens en ik vind het nogmaals jammer dat de commissie ons moet voorlichten daar verder het zwijgen toe.

Dank u wel meneer Meijeraan. Nog iemand. Meneer ...

Voorzitter, het betoog van de heer Meijeraan doet mij realiseren dat ik toch een enkele opmerking heb. Eerst even over het propagandamateriaal. Het zou natuurlijk kunnen zijn dat het propagandamateriaal van de VVD bij uitkomen zo fraai is dat het meteen collected items zijn dat daardoor de prijs wat hoger is. Een meer serieuzere opmerking voorzitter, geconstateerd is dat de accountant een goedkeurende verklaring heeft afgegeven dat lijkt mij een zeer belangrijke constatering. Tweede punt is dat wettelijk gezien een vereniging of een accountantsverklaring of een financiële commissie. Wij hebben dubbel. Dat betekent dat de controle op de financiën zeer goed is geweest. Derde punt is, ik heb vaker accountantsverklaringen gezien en jaarrekeningen van verenigingen en het wil wel eens voorkomen dat de indeling van de accountantsverklaring iets anders is dan de indeling van een jaarrekening en daar tegen staat in principe geen bezwaar. Ik kan mij ook voorstellen gelet op het feit dat de VVD een financiële commissie heeft de accountantsverklaring naast een extra waarborg ook een meer externe werking heeft en daarom zou ook die indeling wat anders kunnen zijn wellicht gericht op de indeling van de boekhouding van de subsidiegever. Daar wou ik het bij laten voorzitter.

Dank u wel. Wie nog meer. Meneer Ressenaar.

Voorzitter ik wou graag aansluiten bij de opmerking van de heer Van der Laag. We hebben natuurlijk al een vrij uitvoerige controle op onze,.. wat zegt u..., dan zullen we dat wat anders zetten. Ik wil voorzitter mij graag aansluiten bij de opmerkingen van de heer Van der Laag. Ik geloof dat wij een vrij nauwgezette financiële controle hebben opgebouwd behalve onze commissie van 3 die de zaken vrij grondig met ons doorneemt. Is het zo dat de accountant daar uiteraard ook vanuit zijn eigen beroepsverantwoording een duidelijke bijdrage eraan geleverd en hij heeft een volstrekt ongecensureerde verklaring afgegeven en dat is bij een organisatie die een negatief eigen vermogen heeft toch altijd nog een fraaie prestatie vind ik want daar worden meestal andere verklaringen bij afgegeven maar hij heeft blijkbaar geconstateerd dat we de goede kant uitgaan. Afgezien daarvan zijn er die verschillen van indeling die dan optreden. Ik moet u eerlijk zeggen de accountant moet zich maar bij onze indeling aansluiten zo simpel zie ik dat. Wij zijn er niet voor de accountant, de accountant is er voor ons. Het is toch nog trouwens een forse post

in de rekening die ik graag wat zou willen verminderen. Dus dat speelt ook nog een rol. Bij dit geheel speelt ook een rol de heer Meijeraan beklaagt zich over het magere verhaal erbij. Juist omdat wij van mening zijn dat onze financiële controle en het toezicht daarop toch vrij zorgvuldig geschiedde, hebben wij gemeend niet alle details zoals die in het verleden wel werden gepubliceerd aan deze vergadering te verstrekken, omdat dat toch een vorm van bestudering vergt die over het algemeen hier toch in zo'n zaal niet kunt realiseren. Dat wordt nu eenmaal gedaan door anderen die namens de Algemene Vergadering zijn aangewezen en die daar verslag over uitbrengen en we hoeven natuurlijk niet in herhalingen te vervallen nog afgezien van het feit dat het ons op drukkosten jaagt. Dat speelt toch ook een rol mee. U heeft al gezien dat een van de belangrijkste bezuinigingen die dit jaar is aangebracht dus ook de vermindering van de drukkosten kun je duidelijk aan die posten zien. Nu wat afzonderlijke opmerkingen van de heer Meijeraan waar ik graag op in zou willen gaan. De accountant had ik al behandeld dacht ik. Dan moet ik zeggen een ding misschien nog eens herhalen die f 45.000,- van de Haya van Someren Stichting welke post hij bedoelt dan wil ik daar graag op ingaan. M.b.t. de resultaten van vorig jaar zegt de heer Meijeraan dat valt eigenlijk nog wel mee want u heeft extra uitgaven voor de verkiezingen. Aan de andere kant heeft hij ook ontdekt dat er een post is met overige inkomsten. Die dingen houden elkaar dus in evenwicht dus die kunnen op zichzelf geen invloed hebben. Die overige inkomsten zijn inkomsten die we hebben verkregen uit de voorlichtingscampagnes die wij t.b.v. de EEG hebben gedaan en de extra uitgaven die wij hebben gedaan die worden daarvoor zou je kunnen zeggen mee in evenwicht gehouden, dat is eigenlijk het systeem. Ik ga even verder met de opmerkingen het ledental. Het is inderdaad zo dat we een forse daling in het ledental hebben gehad zoals u bekend. Dat staat exact in tabel 4 aangegeven. Het is onze overtuiging dat het nu geraamde niveau van 67.500 leden voor dit jaar een zeer realistische raming is en dat kunnen we afleiden uit de ontwikkeling van het ledental de bijschrijvingen en de afschrijvingen die we sinds het begin van dit jaar hebben gehad. Het is heel opvallend dat de daling van het ledental die we vorig jaar hebben gezien dat die zich eigenlijk in het najaar in de laatste maand niet is doorgegaan. Het is heel typisch om te zien dat nadat de aanschrijvingen voor de contributie de deur uit zijn gegaan, en velen hebben verwacht ik wil daar hier ook even nog wat over zeggen, dat op dat moment gezien de hogere contributie er meer afzeggingen zouden komen dat dat helemaal niet het geval is geweest. Er is geen effect geweest van het uitzenden van die contributie-aanmaningen met de hogere bedragen die we gezamenlijk hebben vastgesteld. Dat is misschien toch wel verblijdend en ik wou dat nog even afzonderlijk vermelden omdat velen in deze zaal hier vorig jaar die angst wel hadden. Hoewel men wel met die ingreep akkoord ging, akkoord moest gaan omdat we nu eenmaal geen keuze hadden. Dat heeft dus gelukkig geen effecten gehad. Dan ga ik verder met de vragen over de subsidieposten. Het is zo dat de getallen die hierin zijn opgenomen, zijn de getallen die, althans voor '88, die in de systematiek van '88 golden. Als nu bijv. vraagt wat ik met de vrouwen van plan was, uiteraard in financiële zin, want voor andere taken zit ik hier niet. Dan is het zo dat de indirecte subsidies, dat is nou typisch een illustratie van het administratieve systeem in het verleden. Die werden gegeven die kon je in die cijfers niet waarnemen. U treft daar dan een directe subsidie van f 30.000,- aan in '88. Daar hoort een indirecte subsidie en dat is de bijdrage in natura, kantoorkosten, personeelondersteuning

wat dies meer zij van f 44.000,- bij. De vrouwen hebben bijgedragen in goed overleg moet ik zeggen aan onze verdergaande bezuinigingsactie. We zijn dus van 74.000,- teruggedaan naar 65.000,-. Daar is dus exact 9.000,- op bezuinigd. We zijn daar gelukkig in goed overleg uitgekomen maar dit geeft de werkelijke verhoudingen weer als ik het in de nieuwe systematiek geheel kon verantwoorden. Vanaf volgend jaar kan dat gebeuren en kunnen dat soort verschillen in administratie niet meer aan de orde komen dan zijn we van dat probleem gewoon af. Hetzelfde geldt bij de Haya van Someren Stichting ook daar zijn rechtstreeks alle kosten aan toegerekend die daarvoor worden gedaan en ik denk dat ja in het overzicht dat nu onder punt 5 staat opgenomen een duidelijk beeld is gegeven van wat wij nu als partij daar allemaal voor doen. De kosten van de partijcommissies die daar in rekening zijn gebracht bij de Haya van Someren Stichting die hadden t.o.v. de post commissies die u elders vindt onder partijraden, -commissies en Algemene Vergaderingen als verschil in dat daar ook een toerekening is geweest van personeelskosten die in het kader van de begeleiding van de commissies ook aan de Haya van Someren Stichting toegerekend zou moeten worden terwijl de post onder j uitsluitend vergaderkosten betreft. Dat zijn de broodjes die in de Tweede kamer worden genuttigd door de commissies wanneer men daar aanwezig is e.d. Dan post propagandamateriaal om verder te gaan. Ja, dat heeft inderdaad baten opgeleverd, dat zijn de opbrengsten van de verkopen van reclamemateriaal, propagandamateriaal, dat is een beter woord dacht ik. Wat we nog in de voorraden hadden en je zou dat als een boekwinst kunnen omschrijven. Dat is dan inderdaad een concreet antwoord op de vraag van de heer Meijeraan. Ik denk dat ik daarmee geprobeerd heb zo grondig mogelijk in te gaan op de punten die hij naar voren heeft gebracht. Als er behoefte aan bestaat om sommige punten nog eens wat gedetailleerder te behandelen dan ben ik graag bereid om dat bilateraal nog eens te doen om e.e.a. toe te lichten. Ik ken de grote belangstelling van de heer Meijeraan voor de financiële problematiek en ik wil mij daar graag eens afzonderlijk met hem in discussie over begeven.

Dank u wel. Iemand nog iets. Nee. Meneer Meijeraan.

In de eerste plaats voorzitter geen sprake van dat ik bedoeld heb op dat de controle niet zorgvuldig zou zijn geweest of dat er uit dien hoofde een of andere opmerking viel te maken, dat was de bedoeling helemaal niet van de opmerkingen, dat spreekt vanzelf dat het totale beeld is gecontroleerd en is aanvaardbaar. Dat neemt niet weg dat ik mij aan kan sluiten bij de gedachten van de heer Ressenar dat de VVD zou moeten zeggen dit is onze jaarrekening en wilt u dan daaronder een handtekening zetten dat heb ik in een andere functie al 3 jaar betoogt en het zou prettig zijn als dat dan eindelijk eens gebeurde. Want dat is natuurlijk de normale gang van zaken. Mijn compliment voor het feit dat u uit een voorlichtingscampagne voor de EEG 3 ton boekt die u overhoudt. Het lijkt mij dat u nog meer EEG of andere buiten gebeurtenissen zou moeten zien aan te boren dat lijkt mij dan heel nuttig voor ons. Tenzij het je als belastingbetaler weer een andere keer kwijt bent. Maar uw verhaal over de vrouwen dat illustreert dus wel dat de wijze van presentatie geen inzicht kan geven omdat het ene jaar en het andere op andere manieren wordt geboekt. Ik denk toch dat het dus goed zal zijn als daar wat wijziging in wordt gebracht. Tenslotte maar dat kan bilateraal worden behandeld. Ik

heb aldoor gedoeld op de begroting 1989 van de Haya van Someren Stichting onder punt 5 opgenomen. Waarbij het totaal van de uitgaven 45.000,- hoger is dan de afzonderlijke posten bijelkaar opgeteld en ik was benieuwd welke post nou die 45 bij moest tellen om althans een cijfermatig compleet inzicht te krijgen. Beleidsmatig staat het er toch niet in vanwege de wijzigingen.

Dank u wel. Meneer Ressenaar nog een keer.

Voorzitter ik begrijp nu dat we blijkbaar een drukfout hebben gemaakt in die tabel omdat de optelling niet klopt. Ik zou u daar niet zo op kunnen beantwoorden dan moet ik dat even gaan checken welk van de cijfers dan verkeerd is overgekomen. Ik zal daar graag nadere informatie over verstrekken. Ik geloof niet dat ik op de andere opmerkingen nog in hoeft te gaan. Ik heb u reeds verzekert dat u volgend jaar verlost bent, net zo als wij trouwens, van de verschillen in administratieve organisatie. We zullen het dan wel op een heel andere manier gaan doen want inmiddels zijn we met een vergaande automatisering van onze administratie bezig. Ik denk dat de presentatie daar wellicht nog wel enige voordelen van zou kunnen hebben aanstonds maar daar kom ik graag volgend jaar op terug.

Dank u wel. Dan stel ik u voor dames en heren conform het advies van de commissie van 3 leden om goedkeuring te verlenen aan de rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar en het hoofdbestuur te ontheffen van zijn aansprakelijkheid voor het in het verstreken boekjaar gevoerde bestuur. E.e.a. onder dankzegging aan de penningmeester voor het beheer der financiën. U gaat daarmee akkoord. Dank u wel. Dan wil ik ook aan de commissie van Voorlichting onze dank betuigen voor het werk wat de commissie heeft gedaan en de commissie dechargeren voor hun taak en dan tegelijkertijd overgaan naar punt 4 de benoeming van een commissie van 3 leden ter Voorlichting en van de Algemene Vergadering voorgesteld worden in alfabetische volgorde mevrouw Brouwer-Van Wijk te Sneek, de heer Meijs te Amsterdam en de heer Talhammer te Son met de plv. leden Boeven te Zuid-Beijerland, mevrouw Brechman-Kaaks te Roden en de heer Donkert te Lelystad. Er zijn geen andere kandidaten gesteld zodat de door het hoofdbestuur gestelde kandidaten benoemd kunnen worden verklaard. U gaat daarmee akkoord. Dan zijn deze leden benoemd. Dan kunnen we nu overgaan naar punt 5 voorstel van het hoofdbestuur inzake de hoogte van de contributie 1990. Het hoofdbestuur stelt voor zo als u gezien hebt om de hoogte van de verschuldigde contributie voor 1990 ongewijzigd te laten en eveneens geen verandering te brengen in de verdeling van de contributie-opbrengst. Er zijn een 2-tal moties ingediend resp. door de afd. Rijswijk en de afd. Enschede en een amendement van de afd. Enschede.

Motie nr. 1 van de afd. Rijswijk heeft iemand uit de afd. Rijswijk behoefte om die motie verder toe te lichten.

Wilt u even uw naam noemen.

Adriaan Duyvestein, Rijswijk. Wij zien gezien het antwoord van het hoofdbestuur geen rede om de motie verder te laten bestaan, we trekken hem in.

U trekt hem in.

Fijn dank u zeer.

Dan hebben we de motie van de afd. Enschede. Afd. Enschede een toelichting.
Wilt u even uw naam noemen.

Voorzitter mijn naam is Scheltink, afd. Enschede.

Gezien het advies van het hoofdbestuur zijn wij ook geneigd om de motie in te trekken maar dan wil ik een aantal toezeggingen hebben van het hoofdbestuur. In hoeverre is het mogelijk dat de afdelingen in het land daar hier zelf bij betrokken kunnen zijn. Ten tweede wat wordt er exact bekeken in casu de contributie problematiek en ten derde op welke termijn kunnen we een verslag verwachten van het hoofdbestuur.

Dank u wel. Nog anderen die het woord wensen te voeren over deze motie.
Niemand, meneer Ressenaar.

Meneer de voorzitter, ik dacht dat de toezegging duidelijk is. We willen die contributieproblematiek best aan een nader onderzoek onderwerpen. Ik denk dat het het beste is om... Het is mijn bedoeling om deze problematiek te betrekken in het gebruikelijke overleg, periodieke overleg met de penningmeesters van de KC's. Dat lijkt mij het beste orgaan om dat te doen. De penningmeesters van de KC's zullen dat uiteraard met de penningmeesters van de afdelingen evt. met de complete afdelingsbesturen kunnen overleggen naar gelang daar behoefte aan bestaat. Als u andere suggesties heeft wil ik daar graag op in gaan maar ik geloof dat dat de juiste gremia zijn om deze problematiek te bespreken.

Bent u tevreden.

Nog niet.

Vertel maar waarom niet.

We hadden 3 vragen gesteld. De heer Ressenaar heeft keurig antwoord gegeven op de eerste vraag maar de tweede vraag was wat wordt er exact bekeken want contributie is een heel ruim begrip en er zijn een heleboel kleine puntjes die best beter zouden kunnen zoals iets wat geformuleerd is in de motie van de afd. Enschede en ook in de motie van de afd. Rijswijk. Ik denk dat de afd. Rijswijk hiermee gebaat is dat het duidelijk wordt en de tweede vraag die ik gesteld had was de termijn waarop we een antwoord kunnen verwachten.

Meneer Ressenaar.

Bij de volgende Algemene Vergadering dus over een jaar kunt u van mij een antwoord verwachten dan hebben we de tijd gehad om deze problematiek te bestuderen. We moeten daarbij laten we zeggen signalen krijgen uit onze partij dus ook uit de afdelingen wat daar de gedachten over zijn en we zullen proberen om die te bundelen en tot een overzichtelijk oordeel over de structuur van onze contributies te komen en dat betreft ook de leeftijdsgroeperingen waar het hier om gaat. Dus ik denk wat dat betreft dat u volledig wordt bediend. U zult daar een

antwoord op krijgen en dat zal op de volgende vergadering aan de orde zijn. Over een jaar dan.

Ik begrijp dus goed dat alle afdelingen in Nederland bij deze worden uitgenodigd om al hun grieven over de contributie-problematiek te melden bij het hoofdbestuur.

U weet dat ons algemene secretariaat altijd gaarne klaar staat om de mensen van afdelingen zo goed mogelijk te behandelen en daarvoor door te geven aan de daarvoor bestemde functionarissen. Als er suggesties, gedachtes over zijn laat u ons dat weten. Schrijf daar een brief over en dan neem ik mij voor om dat in eerste instantie in het periodieke overleg met de penningmeesters van de KC's te behandelen en dan uiteraard in de daarvoor bestemde bestuurlijke organen van deze partij.

Vriendelijk dank.

Is het nu zo dat u de motie intrekt.

Motie wordt ingetrokken.

Dank u wel. Dan hebben we het amendement van de afd. Enschede. U wenst daar nog een toelichting op te geven.

Ja. Het is natuurlijk niet voor niets wat uitgebreid inging wat er bekeken zou worden en welke termijn. We hebben namelijk op de vorige jaarlijkse Algemene Vergadering over de problematiek gesproken die in het amendement van de afd. Enschede wordt behandeld. Dat betreft namelijk het volgende. We hebben een contributieverhoging gehad in de afgelopen jaarlijkse Algemene Vergadering. Dat was uitsluitend het landelijke deel wat verhoogd werd. Nu kun je je het volgende voorstellen. De afd. wenst om bepaalde redenen een gewaardeerd lid dat niet meer in staat is om zijn contributie te voldoen toch te behouden voor de VVD. Wat er dan gebeurd is dat in feite de afdeling moet betalen voor het feit dat zij de man of vrouw willen behouden. Het landelijk deel is namelijk inmiddels zo groot geworden dat de afdeling een heel groot gedeelte aan het landelijk bestuur moet afdragen terwijl wij dat in zekere zin onredelijk vinden. U zou zich buigen heeft u vorige keer toegezegd op deze problematiek. U heeft zelfs toegezegd dat u het in feite met ons eens was maar we hebben er nog niets van terug gezien.

Dank u wel. Iemand nog verder hier over, nee.
Meneer Ressenaar.

Meneer de voorzitter, ik kan mij herinneren in de vergadering van vorig jaar dat we hebben gesproken over de mogelijkheden om die leden onder ons die moeilijkheden hebben om aan deze contributie te voldoen om die vrijstellingen te verlenen. Dat wil niet zeggen en ik weet pertinent dat ik daar geen enkele uitspraak over heb gedaan. Dat dat inhoudt dat de consequenties van die vrijstellingen door het hoofdbestuur zouden worden gedragen. Er is wat dat betreft geen wijziging in de structuur of in de systematiek gekomen. Toezeggingen op dat punt zijn bepaald

niet gedaan. Ik vind het ook niet logisch, het past niet in de onderlinge verhoudingen zoals we ze in de organisatie hebben. Dat is dan ook de reden dat wij adviseren om uw amendement niet over te nemen.

U wenst nog een keer het woord.

Ik denk dat de argumenten uitgewisseld zijn. Ik kan het zelf nog een keer herhalen maar het heeft weinig zin. Ik wens het amendement wel in stemming te hebben.

U handhaaft het amendement.

Ja.

Wenst iemand anders over het hoofdbestuur voorstel nog verder iets te berde te brengen. Nee. Dan breng ik eerst amendement 3 van de afd. Enschede in stemming. Nogmaals aan u ter herinnering wit is 1 stem, blauw is 5 stemmen en oranje is 10 stemmen. Goed. Voor het amendement is met wit steken nu de handen op, tegen wit. Alleen wit. Blauw voor het amendement, blauw tegen. Oranje voor het amendement, oranje tegen.

Ik denk dat als ik zeg dat het amendement verworpen is dat het stembureau mij daar in gelijk geeft. Dank u wel.

Dan hebben we nu het voorstel van het hoofdbestuur over de hoogte van de verschuldigde contributie 1990 ongewijzigd te laten en de verdeling van de contributieopbrengst ongewijzigd. Wenst iemand stemming daarover. Nee, dan is het voorstel van het hoofdbestuur aangenomen.

Dan kunnen we nu overgaan dames en heren naar een aantal discussiepunten m.b.t. de functie en positie van de ondercentrales. Even in de herinnering terugroepen, n.a.v. de discussies die zo'n 2 jaar geleden in de partij zijn gevoerd m.b.t. het functioneren van de partijorganisatie, de mogelijkheden die afdelingen, ondercentrales en kamercentrales hebben. De wijze van besluitvorming is daar besloten dat daar een aantal beslisapunten aan de Algemene Vergadering zou worden voorgelegd al of niet met als tussenstation de Partijraad. Vandaag is dan de laatste maal aan de orde een discussie over beslisapunten n.a.v. de discussies waar dan een eind aan komt zal het hoofdbestuur zich dan verder beraden over de vraag op welke wijze de conclusies van al die discussies verder in de reglementen zal worden verwerkt waarbij duidelijke doelstellingen zijn om te komen tot minder regelgeving en tot een duidelijke regelgeving en ook waar mogelijk om aan afdelingen, ondercentrales en kamercentrales meer eigen beleid te kunnen voeren. In de vorige Algemene Vergadering is een motie aanvaard van Den Helder die zegt dat de huidige status van de ondercentrale in de partijstructuur blijft gehandhaafd. Tevens is in die Algemene Vergadering toegezegd dat de bevoegdheden en de samenstelling van de ondercentrales aan een nader onderzoek zouden worden onderworpen en dat er nadere voorstellen zouden worden gedaan die betrekking hebben op een mogelijke wijziging in taak en samenstelling. Dit hebt u allemaal in de beschrijvingsbrief kunnen vinden. Er zijn een aantal beslisapunten aan u voorgelegd. De beslisapunten 6.1, 6.2, 6.3 en 6.4.

N.a.v. die beslisapunten zijn er een groot aantal moties ingediend. Ik wil u voorstellen om allereerst te beginnen met de behandeling van de moties 5, 6 en 7. Immers

dat zijn moties van algemene aard. Motie 4 heeft betrekking op de volgorde van behandeling als tot inhoudelijke bespreking wordt overgegaan. Ik zou u eerst willen voorstellen dus over te gaan tot bespreking van de moties 5, 6 en 7. Maar alvoor we dat doen heeft de algemeen secretaris...

... die al een hele tijd speelt in de partij. Ik moet veronderstellen dat bij diverse gelegenheden en op algemene vergaderingen maar ik denk ook aan de bijeenkomsten van de Partijraad. Er reeds uitvoerige toelichtingen zijn gegeven. Ik denk dat we moeten zien te voorkomen dat we steeds onszelf zullen herhalen. Er is dus ook getracht om in een notitie werkelijk eigenlijk de voorlichting te geven zodat hopelijk het landschap waar we tegen aan kijken dat dat van wat duidelijker contouren wordt voorzien en als dat lukt dan denk ik dat dat is dan het enige wat ik nu in dit stadium zou willen opmerken, voorzitter, is dat het nog niet zo is dat we daarmee de regelgeving met betrekking tot deze punten allemaal voor elkaar hebben. Er gaat dan nog heel veel komen en bij die regelgeving zal degene die gaat regelgeven zal ontdekken dat die eventueel, die mogelijkheid zit er in, eventueel met zichzelf in tegenspraak zal zijn op een aantal punten. Dan zal wijsheid zijn geboden want uiteindelijk is het de Algemene Vergadering die zal beslissen over de letterlijke teksten van die regelgeving. Dat wordt een hele vervelende tekst want het is altijd een juridische tekst dus is die vervelend. Maar dat is het eindresultaat dan krijgt gewoon de Algemene Vergadering nogmaals de mogelijkheid zijhet dat ik mij zou kunnen voorstellen dat het hoofdbestuur dan toch wel voor een bepaalde vorm zal kiezen omdat het een hopeloos verhaal gaat worden als we bij elke punt en komma opnieuw moties en amendementen zouden krijgen. Tenslotte heeft die Algemene Vergadering dan toch wel iets besloten en er iets vastgelegd, er is iets gezegd. Maar uiteindelijk krijgt u al die reglementen waar dus ook die ondercentrales in worden genoemd, krijgt u allemaal terug want u moet die reglementen moet u vaststellen want anders zal het allemaal geen zin hebben.

Dank u wel. Ik stel u voor om nu eerst te kijken naar motie nr. 5 van kamercentrale Den Helder. Iemand uit de kamercentrale Den Helder een toelichting.

Voorzitter, eerst even ingaand op het betoog van de heer Van der Berg. Het is uiteraard zo dat alle zaken nog een keer terugkomen maar ik dacht toch dat we bij elkaar waren vandaag om een richting aan te geven. Niet meer en niet minder. Dat houdt in dat u straks bij eventuele herziening van reglementen en concrete teksten die dan voorliggen ook zult terugwijzen naar de richting die vandaag is aangegeven. Dus het is wel essentieel dat we t.a.v. de richting die we aangeven dat we ons realiseren dat we daar nu toch wel met een essentieel punt bezig zijn, dat als eerste. Dan als tweede t.a.v. de historische schets die de heer Ginjaar gaf. Hij zei we zijn 2 jaar geleden begonnen. Ik zou die schets iets willen uitbreiden. Exact een jaar geleden in Veldhoven is er de motie Den Helder aangenomen 1249, u refereerde daar al aan. U zei dit keer terecht dat daar instond dat de status van de ondercentrale niet gewijzigd dient te worden. We klagen hedentendage wel eens over duidelijkheid in uitspraken binnen deze partij. Als we een boodschap niet aan duidelijkheid te wensen overlaat is het wel zoiets. De status dient ongewijzigd te blijven. Dat is iets anders als wat er staat in de beschrijvingsbrief waarbij punt 6 introduceert onderaan de linker bladzijde. Daar concludeert u nu de Algemene

Vergadering besloten heeft ondercentrales als instanties te handhaven. Dat is een aardig uitgangspunt om verder punt 6 1, 2 en 3 aan op te hangen maar dat is niet de uitspraak van de overigens volledig overgenomen motie Den Helder destijds. Dat als eerste. Als tweede voorzitter, constateer ik dat op 4 maart jl. in Maassluis een motie aangenomen is door de kamercentrale Dordrecht, u voert die motie bij uw toelichtingen vandaag regelmatig aan, ik zou die motie ook nog even in herinnering willen noemen. Hij wordt in motie 5 ook genoemd. De motie Maassluis door Dordrecht daarvan is gevraagd tijdens die vergadering of die motie inhield een impliciete ondersteuning van de daarvoor gedane uitspraak van de vergadering in Veldhoven dat ie volledig wordt onderschreven die motie. Het antwoord daarop van de voorzitter van de kamercentrale is geweest: ja, het is een impliciete ondersteuning. Ik denk dat 2 keer vastgesteld is dat de partij heeft uitgesproken niet iets te laten veranderen aan de status van de ondercentrale. Als ik dan kijk naar de punten 6.1 en m.n. 6.2 vandaar dat ook voorgesteld is om motie 4 o.a. om te draaien, is dat u op basis van de motie Kennermerland het takenpakket wil gaan splitsen van de ondercentrale. U wilt daar een pakket a en b van maken. Het ene deel van het pakket wordt dan facultatief. Dan houdt in dat er t.a.v. het functioneren van de ondercentrale wel degelijk de situatie kan ontstaan waarbij er een andere status gaat ontstaan van de ondercentrale. Ik denk dat ik niets anders kan concluderen dat we dus nu met deze voorstellen in strijd handelen met al 2 maal toe een uitgesproken standpunt van de Algemene Vergadering. Vandaar dat de motie zich ook uitspreekt om die punten verder te schrappen en om de eerder genomen besluiten te respecteren. Daar wil ik het bij de eerste termijn graag bij laten, voorzitter.

Dank u wel, meneer Wegman. Wie nog meer, meneer Huyberts.

Ja ik denk, meneer de voorzitter dat we de geschiedenis wel goed en helder moeten houden. Want daar is inderdaad de motie Den Helder wel aangenomen maar die is wel aangenomen onder de uitdrukkelijke toezegging dat wij over de functies een advies zouden uitbrengen en dus dat er t.a.v. het handhaven als eenduidigheid maar over het functioneren en taken die ingevuld moesten worden zouden wij praten. Dat hebben wij in Veldhoven gedaan. Dus ik denk dat we die duidelijkheid toch ook nu in het oog moeten houden.

Dank u wel meneer Huyberts. Wie nog meer. Ik denk dames en heren dat ik het standpunt van de heer Huyberts volstrekt onderstreep. Er is inderdaad heel duidelijk gesproken over het handhaven van de status als intermediair, zo heb ik dat althans opgevat, tussen afdelingen en kamercentrales maar er is ook heel duidelijk toegezegd, verzoek van de Algemene Vergadering, dat er over taken en samenstelling nader onderzoek zou plaatsvinden. Het hoofdbestuur heeft daarnaar gekeken en is vervolgens dus met een 4-tal beslispunten gekomen. Het is verder aan de Algemene Vergadering om over die taken en samenstelling thans verdere uitspraken te doen. De status als intermediair die is helemaal gehandhaafd. Ik denk dus dat de voorstellen van het hoofdbestuur helemaal in lijn zijn met de discussie zoals wij die totnutoe hebben gehad.

Voorzitter, de heer Van den Berg heeft toenstraks opgeroepen om niet de inhoud-

lijke discussie weer open te breken. Ik wil dat ook niet doen, alleen het enige wat ik u nog zou willen meegeven is dat naar mijn idee in die hele discussie naar voren kwam als we het hebben gehad destijds, tot 2 maal toe, over de status van de ondercentrale dat daarmee altijd bedoeld is dat het takenpakket het functioneren van de ondercentrales ongewijzigd gegarandeerd moet worden. Als u nu de conclusie trekt ja de status is alleen maar een instandhouden van een intermediair dan heb ik het idee dat er een andere inhoud nu wordt gegeven aan de motie zoals die destijds bedoeld is.

Ik heb door het gebruik van het woord intermediair, wat vorig jaar voorzover ik mij herinner niet gebruikt is, alleen trachtten aan te geven dat er een nog nadere discussie zou zijn over die taak en samenstelling. Ik moet u eerlijk zeggen dat die toezegging om dat te doen ook heel duidelijk is geschied in de samenhang met de behandeling van een hoofdbestuursvoorstel om een ondercentrales af te schaffen, althans voorstellen van die strekking. Na dat de Algemene Vergadering had voorgesteld dat die status gehandhaafd blijft is er vervolgens door diezelfde Algemene Vergadering gevraagd hoofdbestuur ga toch nu eens even kijken naar die taak en samenstelling. Dat is toegezegd. Dus als er ergens een interpretatieverschil ligt dan denk ik dat dat eerder bij de vorige Algemene Vergadering gezocht moet worden dan bij de voorstellen zoals die nu ter tafel liggen.

Afdeling Den Helder handhaaft zijn motie.

U handhaaft de motie. Zijn er nog anderen die hierover het woord wensen te voeren. Gaat u gang. Kunt u misschien even uw naam noemen.

Van Vianen, ondercentrale West-Brabant.

Ik denk dat gezien het feit dat nu gepressesiseerd is dat het vooral gaat om de taakstelling van de ondercentrales geloof ik dat het verstandig is dat u in de discussie mede betreft motie nr. 12 van de afdeling Hengelo waar duidelijk over de taakstelling gesproken wordt.

Goed. Ik denk dames en heren dat we het nu toch wel even kunnen gaan stemmen over deze motie. Ik zou willen vragen diegenen die wit voor willen stemmen dat die nu hun handen omhoog steken, wit tegen de motie. Blauw voor de motie, tegen. Oranje voor de motie, tegen.

Motie is verworpen.

Dan hebben we motie nr. 6. Kamercentrale Den Helder. Meneer Wigman wilt u daar nog een toelichting geven.

Voorzitter het enige verschil tussen motie 5 en 6 is dat motie 5 zich in een keer uitspreekt voor het schrappen van de punten 6.1, 2 en 3 en de motie 6 zich uitspreekt voor het alleen schrappen van 1 en 2. Gezien de uitslag van daarnet lijkt het mij verstandig om deze motie bij voorbaat maar in te trekken.

Dank u wel. Dan is deze motie ingetrokken. Dan hebben we een motie van de ondercentrale Ommen. wie uit Ommen wil daar een toelichting op geven.

Wenst iemand anders over deze motie van Ommen het woord te voeren. Nee, meneer Van den Berg.

Ommen vraagt natuurlijk eigenlijk een min of meer hetzelfde, ook daar hebben we toch het element van de status en verder van taakstelling. IK laat dan maar open of er indertijd een interpretatieverschil was. Ik beluister in de motie van Ommen dat er een angst is, een angst dat toch op de een of andere manier die taakstelling zou worden uitgehold. Dat zou ik heel ernstig betreuren. Want tenslotte de Algemene Vergadering heeft zich zeer nadrukkelijk uitgesproken. Dus er zal worden uitgevoerd wat de Algemene Vergadering zegt. Ik kijk nu even naar Ommen, als het mag voorzitter.

Ik geloof dus gezien de aspecten van de eerste motie Den Helder, daar loopt de motie van Ommen enigszins synchroom mee en dan nu de verzekering gekregen hebbende dat van uitholling geen sprake zal zijn. Geloof ik dat het het beste is om de motie in te trekken.

Dank u zeer.

Dat hele kader dat kan dan voorkomen eventueel dat we heel moeilijk met elkaar zouden moeten praten. Wat is nu de lijn die gevolgd wordt. Dat is die ondercentrales houden in elk geval de taakstelling zoals die nu in de reglementen voorkomen. Daarnaast gaan we facultatief stellen, maar dan komen we in het hele verband van kamercentrales te spreken. Dan gaat het er om hoe de kamercentrales met de ondercentrales dus in dat geheel willen werken, om hen eventueel andere taken daarbij ook nog op te dragen. Dus het is echt niet zo dat voor die ene taak komt een andere taak in de plaats. Nee, er is een basis pakket dat is het huidige basispakket aan taken en dan begint er iets te komen daarboven. Dat zal de ene kamercentrale met zijn ondercentrale wel behoefte aan hebben, dat is die decentralisatie en regelgeving in het bestuurlijke nietwaar, dat daar mogelijkheden zijn. De andere kamercentrale zal zeggen hoeft allemaal niet wij willen houden zoals het nu is want het gaat bij ons allemaal prachtig, we zien het helemaal zitten. Op deze wijze geven we elkaar meer ruimte, denken we althans dat het organisatorisch wellicht hier en daar op de plaatselijke omstandigheden of de provinciale omstandigheden allemaal zal kunnen aansluiten. Dat hebben we geconstateerd, voorzitter, op onze zwerftocht, mag ik dat zo noemen, door het land als het dagelijks bestuur contact had met de afdelingsvertegenwoordigers met het kamercentrale bestuur, u weet wel die tournees die wij dan in de hele winterperiode dan maken. Daar hebben wij vele besturen mogen ontmoeten en we hebben goed ons oor te luister gelegd. Daar zijn verslagen, aantekeningen van gemaakt van datgene wat we daar allemaal aan troffen. U kunt er zeker van zijn er is op gelet. Dit is het resultaat van dat opletten.

Dank u wel. Wie nog meer. Nee. Wij kunnen dan nu overgaan tot de behandeling van de overige moties die op dit punt betrekking hebben. Ik wil u voorstellen om allereerst te bespreken motie nr. 12 van de afd. Hengelo zegt dat de huidige taakstelling van de ondercentrale onverkort blijft gehandhaaft. Is een motie die het meest verstrekkend is naast de motie die we zonet behandeld hebben. Meest verstrekkend t.o.v. de voorstellen van het hoofdbestuur. Afdeling Hengelo wenst die de motie toe te lichten.

Voorzitter, ik denk dat de motie opzich voor zich spreekt. Alleen de toelichting die uw hoofdbestuur, het advies wat het hoofdbestuur er bij geeft is natuurlijk niet de bedoeling van de motie. U stelt dat verruiming van de taken mogelijk moet zijn. Het doel van de motie was om de huidige taakstelling van de ondercentrale te handhaven. De coördinerende taakstelling en die taakstelling te zien als de juiste taakstelling. Zo voelt onze afdeling dat en zo voelt ook onze ondercentrale dat. We wilden dat op deze manier naar voren brengen.

Wie nog meer. Heer Van den Berg.

Daar heb ik dan het korte en simpele antwoord op. Bij alles wat we hebben ontmoet in op die bekende rondtocht doet zich dat verschijnsel voor dat er afdelingen zijn en ondercentrales zelf en kamercentrales die zeggen je moet het allemaal precies zo laten maar onze indruk is dat de meerderheid dat zal dan vandaag in de partij worden bevestigd. De meerderheid iets anders wil in deze partij. Dus die souplesse in de organisatie aanbrengen en niet alles zo precies afgebakend dat is het alleen daar mag de ondercentrale zich alleen mee bemoeien. Nee, geef ruimte. Laat die organisatie mogen bloeien, dat zit er echt achter. Dus er is geen enkel element van beknotting en uit uw woorden begrijp ik dat het in wezen gaat om u bent bang dat die ondercentrales feitelijk nog wat meer krijgen te doen. Achter de tafel is een andere mening en misschien ook in de zaal.

Dank u wel. Niemand. Dan breng ik deze motie in stemming. Wit voor, even handen omlaag er is een interpretatieverschil, er wordt voor de motie gestemd zoals die door de afdeling Hengelo geïnterpreteerd wordt daar wordt over gestemd. Nog een keer wit voor de motie van Hengelo.

Voorzitter.

Ja meneer Kingma.

Voorzitter voor mij is het niet duidelijk. Ik begrijp eigenlijk dat we hier spreken en ook gaan stemmen over hetzij de interpretatie van Hengelo, hetzij de interpretatie van het hoofdbestuur.

Klopt.

Nu begrijp ik dat de interpretatie, ik heb dat zo begrepen uit de woorden van de heer Van den Berg, van het hoofdbestuur is dat de kamercentrales zaken of taken aan de ondercentrales kan opdragen en de bedoeling van Hengelo is dat de kamercentrales dat niet kunnen maar dat laat buiten kijf dat de ondercentrales natuurlijk taken op zich kunnen nemen. Als ik het goed begrijp dan stemmen we hier over de vraag moet de ondercentrale wachten tot in kamercentrale-verband gezegd is doe dat of heeft de ondercentrale de vrijheid om die zaken die tussen de eigen afdelingen van belang lijken te zijn zelfstandig op zich te nemen. Het lijkt mij dat het heel moeilijk is om daar een stemming over te houden.

Afdeling Hengelo.

Voorzitter daar gaat het natuurlijk niet om. Het gaat er om of de ondercentrale een coördinerende taak heeft of een taak waarin zij zelf taken gaat uitvoeren. Het gaat er om of de ondercentrale zelf afdelingstaken kan overnemen danwel puur die coördinerende rol vervult die in de reglementen op dit moment is vastgesteld. Het gaat ons er om, dat is ook de mening van onze ondercentrale, dat die coördinerende taak de juiste zou zijn.

En de enige.

Ja als ik dan hier weer uit begrijp dat het gaat om de vraag of de ondercentrale zaken van de afdeling kan weghalen dan gaan we weer veel verder en dat is geloof ik de bedoeling van Hengelo om dat te voorkomen. Daar ben ik het helemaal mee eens.

Afdeling Hengelo. De bedoeling van de motie is dus dat er coördinerend wordt opgetreden.

De bedoeling van de motie is conform de huidige reglementen de taakstelling van de ondercentrale te handhaven en dat is dat de ondercentrale een coördinerende taak heeft tussen de afdelingen binnen de ondercentrale.

Dat betekent dat er geen bevoegdheden weg gehaald worden van de afdelingen naar de ondercentrales.

Zeer juist.

Zo hebt u dat heel duidelijk geïnterpreteerd.

Inderdaad.

Heeft meneer Van den Berg daar nog commentaar op.

Alleen als dan de motie van de afdeling Hengelo wordt aangenomen ik ogenblikkelijk de lineaal pak en alles doorhaal want dan is het verder over. De oefening is teneinde als u het begrijpt.

Voorzitter, mag ik een opmerking maken. De moties van de ondercentrales Montferland, Zutphen en Winterswijk die beogen iets wat misschien iedereen voor ogen staat. Ik denk dat we ons daartoe moeten beperken anders gaan we de mist in. Tot op dit moment hebt u duidelijk weergegeven wat de besluiten van de Algemene Vergadering zijn. Die ondersteunen wij, daar staan wij achter daar willen we mee verder. De heer Huyberts de voorzitter van de kamercentrale Gelderland merkt terecht op dat op tot dit moment die besluitvorming zover vast ligt. Daar moeten we mee verder. Dan beoogt onze motie om daar enige structuur aan te geven zo dat tussen de provincies onderling geen al te grote verschillen op gaan treden want dan tast u toch de motor die nu uit 4 cylinders bestaat die gaat dan toch op een of andere manier sukkelen.

Ja, ik weet niet of ik het met u eens ben. We moeten natuurlijk oppassen dat de discussie al te verwarrend wordt omdat behalve 12 nu ook nog 8, 9 en 10 in discussie zijn. Maar in 8, 9 en 10 zeggen die betreffende ondercentrales dat m.b.t. de taken van de ondercentrale dient uit te worden gegaan, u praat dus over taken, dat dient uit te worden gegaan van landelijk de zelfde organisatiestructuur hanteer. Ik zie dus niet in, eerlijk gezegd, hoe ik dat moet rijmen als dat gaat over taken dat je dan bijv. verwijst naar de landelijke structuur. Dat is iets totaal anders.

Die taken daar bedoelen wij dus mee het huidige pakket wat u ook wilt handhaven, zijhet misschien met aangepaste regelgeving, maar daar vervolgens aan de diverse kamercentrales wilt overlaten om daar nog enige structuur aan te geven. Die structuur zouden wij toch ook graag tot op zekere hoogte gestroomlijnd willen zien. Zodat je niet van de ene provincie een heel ander beeld of beleid mag verwachten dan van de andere provincie t.o.v. de ondercentrales. Dat is de strekking van onze motie, voorzitter.

Dat is duidelijk maar ik denk toch dat motie nr. 12 veel verstrekkender is want die wil in zijn consequenties, dat hebben wij nu duidelijk begrepen, de huidige toestand lock, stock en barrel handhaven. Daar komt het gewoon op neer en de heer Van den Berg zegt heel terecht als die motie wordt aangenomen dan is heel agenda-punt 6 verder van de agenda afgevoerd.

Goed dan breng ik nu in stemming motie nr. 12.

Voorzitter van het stembureau vraagt mij om u te vragen om uw papier goed uit te spreiden want anders is het heel moeilijk in deze zaal om de stemmen te tellen. Dus ik zie daar een meneer praten in het midden van de zaal, die heeft mij niet gehoord, uw stembiljetten goed uitspreiden.

Wit voor de motie Hengelo, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

Wit zijn er 73 voor en 122 tegen. Blauw 15 voor en 16 tegen. Oranje 12 voor en 18 tegen.

Dan kunnen wij dus zeggen dat de motie niet is aangenomen. Dan kunnen wij teruggaan naar motie nr. 4 kamercentrale Den Helder stelt voor de punten andersom te behandelen. Ik denk dat daar geen bezwaar tegen is. Overigens moet ik opmerken dat over punt 6.1 geen amendementen zijn binnengekomen. Dan komen we op moties 8, 9 en 10. Daar hebben we het zonet al over gehad. Nochtans nog behoefte tot een nadere toelichting 8, 9 en 10.

Voorzitter juist het omgekeerde ... ondercentrale Gooi- en Vechtstreek. M.i. is 8, 9 en 10 het tegengestelde van 11. Dus het kan in 1 keer in stemming worden gebracht of je bent voor vrijheid van indeling, elke oc bestemd zijn eigen lot, dat is 11 of je bent voor 8, 9 en 10 een landelijk stramien. Dus dan kunt u dat samenvoegen dacht ik.

Meneer Huyberts.

Ja, dat lijkt zo maar je kunt er ook tussen in zitten en dan is wat hier de bedoeling is. De bedoeling is namelijk dat voor die taken die dan inderdaad door het hoofd-

bestuur worden opgelegd er eenvormigheid is. Dat is wat de ondercentrales beogen vooral omdat wordt gezegd en ook in de kamercentrale Gelderland dat een belangrijke taak die enthousiasmerende taak is. Dus opleidingen, propagande e.d. en dat je daar dan landelijk goede regels voor moet stellen en daaruit vloeit ook een andere motie die staat een eindje verder. Dat het derhalve ook goed zou zijn dat de ondercentrales in de Partijraad betrokken zouden zijn maar dat is een andere kwestie. Maar dat hangt daarmee samen. Dus wij zeggen dat wat uniform is en wat een taak is een verplichte taak van de ondercentrale regel dat dan ook landelijk goed.

Voorzitter mag ik dan nog een korte toelichting geven op motie 11 dat er geen misverstand ontstaat. Er wordt namelijk ook in de motie gezegd binnen de reglementen en statuten van de VVD, in feite sluit dat niet uit wat de heer Huyberts zegt. Het is zo dat een aantal landelijke basisregels zijn die voor alle ondercentrales gelden. Wat ondercentrale Gooi- en Vechtstreek voorstelt. Er zijn verschillen in de regio's ook wat activiteiten van de ondercentrales betreft. Waarom zou je die beslissing bij de kamercentrale leggen. Leg die beslissing voor die aanvullende taken maar bij de centrale vergadering van de ondercentrale in gedachten dat je je bestuur wil decentraliseren krijg je zodoende de mogelijke plaatselijke ..additionele invulling. Zeg maar uw pakket b dat kan men lokaal invullen. De kamercentrale wordt daar niet onnodig mee belast en je hoeft binnen in je kamercentrale waar je meerdere ondercentrales hebt niet te zeggen alle ondercentrales moeten dat doen daar kunnen bepaalde afwijkingen inzitten.

Dank u wel. 8, 9, 10 en 11 gelijk in bespreking dat lijkt mij inderdaad het meest zinvolle. Meneer Van den Berg nog.

Nee want ik vind de uitleg die gegeven is door deze en gene precies aangeven. Ik denk inderdaad als je het ene doet dan moet je het andere ogenblikkelijk laten. Dus de koppeling moet zodanig zijn, voorzitter, dat dat misschien het stemgedrag ook op een bepaalde manier in elkaar kan vloeien. Dat weet ik niet maar.

Zoudt u nog even meneer Van den Berg de negatieve adviezen van het hoofdbestuur willen toelichten of denkt u dat het voldoende duidelijk is.

Want wat er nu allemaal is aangegeven in de interpretatie dan zeg ik ja dan klopt het en dan zou ik veel eerder denken toch in de richting van Gooi- en Vechtstreek dan dat ik de andere richting op denk.

Duidelijk, ik wil de moties nu in stemming brengen.

Voorzitter nog 1 vraag, begrijp ik daar uit dat gedachtengang dat de beslissingen voor het pakket b, dus het vrijwillige pakket omdat bij de ondercentrales te leggen, dat ze dat dus zelf invullen, zelf kunnen beslissen. Dat de heer Van den Berg daar in principe wat voor voelt want dat zou betekenen dat het advies anders wordt van het hoofdbestuur.

Als het ook maar betekent dat het kan betekenen laat ik een heel concreet

voorbeeld geven. De kamercentrale X heeft de mogelijkheid om alle ondercentrales met gesprekken met alle toestanden die daarbij horen zover te brengen dat in die kamercentrale wordt precies dat pakket aan die benedenkant dat b pakket wordt op een bepaalde manier wordt dat ingevuld en is voor al die ondercentrales gelijk. Als die mogelijkheid maar blijft bestaan of de kamercentrale daar ooit gebruik van maakt en toch het b-pakket door de ene ondercentrale anders zal laten behandelen dan door de andere ondercentrale. Dat is een andere zaak maar ik wil de kamercentrales in deze de gelegenheid geven om nog eventueel iets extra's te kunnen doen. Het moet mogelijk zijn.

Op zich is het natuurlijk zo dat het een delegatie is naar de ondercentrales toe die een extra stukje eigen invulling kunnen geven. Dat onderling overleg tussen de ondercentrales van de dingen die ze wellicht op dezelfde methodiek doen omdat het goedkoper is of om welke reden dan ook. Dat is heel logisch. Dat heb je ook op kamercentrale-niveau. De essentie van het voorstel is dat het de beslissing om iets te doen bij de ondercentrale wordt neergelegd want je hebt heel vaak in een kamercentrale waar de diverse ondercentrales toch verschillend functioneren, verschillen ook in mogelijkheden hebben. Een ondercentrale is veel actiever dan de ander. Als je dan een uniform pakket gaat opleggen vanuit de kamercentrale als dictaat naar de ondercentrale dan denk ik dat de kamercentrale ook het probleem is. Laten we het dan maar omgekeerd, laat juist die leden in eerste instantie die samenwerking zoeken. Sluit ook aan bij de coördinerende functie van de ondercentrale. Het zijn heel vaak de afdelingen die naar die ondercentrale toekomen en zeggen laten we dat gezamenlijk doen. Daar komt dan een nieuwe taak uit van de ondercentrale op een bepaald terrein.

Dit lijkt mij, meneer de voorzitter als ik daar iets over mag zeggen toch niet juist omdat het gaat om zaken die ook reglementair worden vastgelegd en dat maakt een kamercentrale onbestuurbaar als ondercentrales dat niet in goed overleg met de kamercentrale vastleggen. Dus ik denk dat het moet blijven liggen bij de kamercentrales in de kamercentrales hebben de afdelingen en de ondercentrales het voor het zeggen. Dus daar kunnen ze het regelen. Maar daar denk ik moet die coördinatie plaatsvinden en dat is wat u voorgesteld heeft, wat ook de Partijraad overgenomen heeft en dat lijkt mij ook de meest logische weg. Dus ik pleit niet voor deze weg, het is onbestuurlijk en als je Gelderland ziet met 11 ondercentrales dan om dat dan reglementair vol te houden om daar dan naar te besturen lijkt mij ondoenlijk wanneer we niet met elkaar afspreken hoe we het moeten doen en vandaar dat Gelderland er voor voelt de verplichte taken inderdaad goed en duidelijk te regelen en de niet-verplichte taken door de kamercentrales te laten regelen en daar zijn de ondercentrales voldoende in bij betrokken want die zitten in het bestuur.

Voorzitter mag ik deze woorden van de voorzitter van de kamercentrale Gelderland ondersteunen want ook ik zie dat lijkt al drijven wanneer die andere motie wordt aangenomen en het is niet de bedoeling van ons om de partij in een strak keurslijf te persen in tegendeel dat is niet de bedoeling maar de strekking van onze motie is dat er dus tussen de provincies geen te grote verschillen ontstaan. Het zou tegen de liberale gedachte zijn, voorzitter, om dat keurslijf te hanteren.

Ik heb zo een vraag in de richting van de heer Huyberts. Is het wel zo denkbaar dat bijv. die kamercentrale uit zou spreken. De regeling betekent dat wij gewoon aan alle ondercentrales het vrijlaten hoe ze het pakket-b willen invullen. Dat is namelijk ook een kamercentrale beslissing maar die gaat dus een andere richting op dat moment op. Maar in een andere kamercentrale kan worden beslist nee we gaan b-pakket gaan we van bepaalde inhoud al voorzien en bepaalde uitwerking. Ik hoop dat ik duidelijk ben.

Ik denk dat de ondercentrales die deel uitmaken van de kamercentrale met elkaar besluiten wat zij willen zodat de kamercentrale bestuurbaar blijft want dat is mijn zorg. Dus vandaar dat ik er niet voor voelde ondercentrales elk voor zich dit te laten uitmaken. Want dan is de coördinatie in de kamercentrale weg dus ik denk dat de coördinatie moet liggen bij de kamercentrales in het bestuur van de kamercentrales zitten ondercentrales in en die maken met elkaar uit en daar kan best besloten worden dat het anders gaat maar het moet wel bestuurlijk hanteerbaar blijven en anders is dat niet zo.

Voorzitter.

Meneer Meijeraan.

Ik dacht dat we het hadden over een pakket-a wat min of meer in landelijke regels vast ligt en een pakket-b dat facultatief is. Waarom zouden wij niet in onze eigen organisatie wat we ook in het algemene bestuur wensen het bestuur zo dicht mogelijk bij de burgers brengen. De ondercentrale de souvereiniteit in eigen kring laten om het met een niet liberale term maar toch met een liberaal begrip misschien te zeggen. Waarom zouden we dus willen dat zoals de heer Van den Berg het uitdrukte de kamercentrales dan alle ondercentrales het zelfde laten aannemen om het te kunnen coördineren. Ik denk dat de gemeenten zijn een autonomie die niet allemaal op dezelfde manier invullen wat ze mogen en dat de provincie daar geen enkele last van hoeft te hebben. Ik denk dat je dat door moet trekken en dat dus ondercentrales zelve veel meer zouden moeten kunnen dan dat ze onder de voogdij van de kamercentrales komen en men centralistische richting inslaan i.p.v. een decentralistische.

Wie nog meer.

Voorzitter, ik denk dat een deel van het probleem misschien zit in de tegenstelling tussen 2 uitgangspunten die allebei liberaal zijn. Het ene om enige uniformiteit in de regelgeving aan te brengen. Ik zal maar zeggen rechtszekerheid. Aan de andere kant de wens om de souvereiniteit en de autonomie zo decentraal mogelijk te leggen. Ik denk dat dat allebei goede uitgangspunten zijn. Het is niet in een motie of amendement verwoord maar ik kan het misschien als gedachte meegeven. Ik kan mij voorstellen dat beide problemen op te lossen zijn als je aan de ene kant zegt die kamercentrale moet de mogelijkheid hebben om het takenpakket zoals zij dat als kamercentrale heeft voor een deel ook te leggen bij die ondercentrales maar die ondercentrales moeten niet en die kamercentrales ook niet de mogelijkheid hebben om het takenpakket van afdelingen over te nemen zonder instemmin-

gen van die afdelingen zelf. Ik denk dat het aan afdelingen binnen een ondercentrale moet zijn om eventueel taken die des afdelings zijn over te dragen aan de ondercentrale. Ik denk dat het ongewenst zou zijn als dat bij de kamercentrale zou kunnen gebeuren.

Wie nog meer. Heer Van den Berg nog.

Alleen maar de reactie. Ik denk dat de heer Zwart het heel goed verwoord maar dan sluit het dat verhaal, als we het zo met z'n allen eens kunnen worden. Sluit dan gewoon toch aan bij ideeën die leven bij de kamercentrale Gelderland. Dat hoeft dan nog niet te strijden met elkaar. Ik denk dat we nog eens even moeten studeren op de uitwerking van het een en ander, daarom sprak ik die waarschuwende woorden in het begin want we zouden ons zelf wel eens een keertje kunnen tegenkomen omdat je met het ene regelgevinkje bezig bent en dan klopt er eventueel iets niet elders en dan wordt het vermoedelijk moeilijk om het allemaal in elkaar te passen maar het kan misschien allemaal lukken.

Ik denk dames en heren dat ik nu tot stemming zou willen overgaan. Te beginnen 8, 9 en 10 waarbij ik dan zou willen toevoegen dat de overweging die de heer Zwart heeft genoemd m.b.t. de ingebouwde tegenstelling bij een aantal van onze principes dat die overweging bij motie 8, 9 en 10 wordt meegenomen zo de motie wordt aangenomen en dus tot verdere uitwerking wordt overgegaan.

Wit voor de motie 8, 9 en 10, tegen. Blauw voor, tegen. Oranje voor, tegen.

De uitslag is 104 wit voor en 113 tegen. Blauw 19 voor en 15 tegen. Oranje 9 voor maar 24 tegen. Mag ik u vragen bij het uitbrengen van uw stem het voor de commissie gemakkelijker te maken door de bedrukte kant zo voor u te houden en niet de kaarten te draaien want dan wordt het heel lastig tellen.

Duidelijk de motie is verworpen. Dan stel ik voor direct over te gaan naar motie 11 en tegelijk ook tot stemming over te gaan. Wit voor

VVD -3- 25/5/89 van 15.40-16.25 en van 16.25 - 1645.

Blauw voor, blauw tegen, oranje voor, oranje tegen,, uitslag wit 82 voor, 126 tegen blauw 16 voor 15 tegen, oranje 13 voor 18 tegen.

Dan is deze motie ook verworpen, dan staat dus het beslispoint zelve ter finale besluitvorming. Wenst u een stemming, zoniet dan is het aangenomen.. Dan beslispoint 6.1, wenst iemand stemming, niet dan is het aangenomen, dan komen wij bij punt 6.3, motie van afdeling Rijswijk. Wenst afdeling Rijswijk nog toe te lichten, zoniet, daar komt iemand aan,
Wilt u even uw naam noemen

adriaan Duivesteyn,Wij hebben een vraag, het hoofdbestuur zegt, dat het komt erop neer alleen dat gekeken wordt naar het indienen van een jaarrekening en dat daarvan beslist zou kunnen worden om de uitkering niet te doen. Wij vragen juist in onze motie dat het gaat als ze de taken niet uitvoeren, niet alleen slechts het indienen van de jaarrekening, maar het gaat ons om het niet uitvoeren van de raken, wij zien het verschil tussen uw uitleg en onze motie.

Kijk hoe kun je nou o.a. zien dat die taken worden uitgevoerd, dat kun je zien aan die cijfertjes, en dat is helemaal niet zo'n kunst, want als ze niets uitgeven, doen ze ook niets. Zo eenvoudig ligt dat en gelukkig krijg ik van veel afdelingen en ook ondercentrales leest u het jaarverslag, krijg ik het een en ander binnen van veel krijg ik ook niet binnen en in dat kader zijn we al jaren bezig en daar heeft u dan allemaal gelijk in moeten er dan niets gebeuren, we zijn al jaren bezig te zeggen ja we willen toch al die cijfers op tafel hebben van al die afdelingen en ondercentrales, nou misschien moet je zover dan eindelijk komen van danook geen afdracht, cijfers zijn niet binnen, er komt geen afdracht tot stand, heb nog niet gedaan, maar u begrijpt je zou het wel eens een keer kunnen overwegen, nou daar zijn we het dan mee eens en trekken de motie dan verder in.

Dank u zeer de motie wordt ingetrokken, dan beslispoint zelve, wenst iemand

Voorzitter, als u mij toestaat, u ging erg snel, maar ik had toch nog even behoefte om terug te komen, Suning is mijn naam, Oostachterhoek, om even terug te komen op moties 8,9 en 10 en 11, er is door de vertegenwoordiger vanGooi en Vechtstreek gezegd, als je voor het een bent ben je tegen het ander, maar ik constateer wel dat beide moties voor bleken te zijn. Kunt u mij dat uitleggen.

Dat is een duidelijke conclusie die u trekt, algemene vergaderingen, meeste van zijn eigen besluiten, wenst iemand nog iets over beslispoint 6.3 te zeggen, zoniet wenst iemand een stemming over 6.3, zoniet dan is beslispoint 6.3 aangenomen. dan krijgen we beslispoint 6.4, motie afdeling Hengelo.

Ja Voorzitter, het gaat hier om een technische kwestie, en die hebben we in een eerste stadium ook al eens aan de orde gesteld, het punt ligt zo dat de verkiezingen voor de provinciale staten, gebeuren per statenkieskring, en dat is een wettelijke regeling, en ongeacht of die staten kieskring nu is vastgesteld in de

huidige wettelijke regeling danwel in de toekomst zoals u hoofdbestuur verwijst in de toekomst door de provinciale staten, dat is voor de organisatie van onze partij niet van belang, wat wel van belang is is dat we per Staten kieskring een lijst moeten vaststellen, en die Statenkieskring dient dus samen te vallen met hetzij onze Staten centrale, hetzij wanneer u voorstel van uw hoofdbestuur om de ondercentrale hierin een taak te laten hebben met de ondercentrale. Het is wezenlijk dat het geografische gebied van de Statenkieskring wat door de kieswet is vastgelegd, dat dat het essentiële uitgangspunt is voor het orgaan wat binnen de partij de Provinciale Statenverkiezingen de lijsten gaat opstellen en de organisatie daarvan neemt. Dat is het doel van onze motie die daarvoor twee alternatieven geeft het ene alternatief is om die het gebied van onze ondercentrale te laten samenvallen met de Statenkieskring en de ondercentrale dan de taak te laten uitvoeren, of de huidige Statencentrale te handhaven en die dan in de reglementen te laten samenvallen met de Statenkieskring. Wanneer we het op deze manier doen betekent dat ook wanneer de Statenkieskring een andere samenstelling krijgen in de toekomst, dat dat reglementair al bij ons is vastgelegd en dat we automatisch daar onze organisatie aan aanpassen.

Ja, nu geef ik u het volgende sprankelende voorbeeld, stel dat de Staten van de provincie Utrecht besluiten dat heel Utrecht, ik bedoel daarmee de hele provincie een Statenkieskring is, dan zult u toch wel vreemd tegen het geheel zitten aan te kijken, dat is een voorbeeld. Misschien in Overijssel besluit met tot het instellen van 15 Statenkieskringen, dat is een mogelijkheid, of het wijs is is weer een tweede, maar om dat te doen, kijk ik ben bang dat als wij niet weten hoe nou precies die indeling zal zijn, wij ook niet de consequenties kunnen overzien voor onze opbouw van ondercentrales het mooiste namelijk zou zijn men mag nog wel eens ergens in geloven maar het mooiste zou natuurlijk zijn dat alle provinciale Staten in wijsheid beslissen, dat doen ze trouwens altijd, maar dan helemaal om de grenzen van al die Statenkieskringen op een hele natuurlijke wijze in dat landschap te leggen, zodanig dat het voor de organisatie van alle politieke partijen en wij denken dan alleen natuurlijk aan ons zelf, terecht, van wezenlijk belang kan zijn, want dan zou van het hele gedoe, van we hebben nog eens een keer Statenkieskringen, en we hebben Statencentrales, en we hebben ook nog ondercentrales, zouden we in een keer af zijn want dan zou je de organisatie zie dan dat element van decentralisatie kunnen overlaten aan de kamercentrales, de kamercentrales weten wat Provinciale Staten heeft besloten er zullen in Zuid-Holland, ik noem maar wat op vijftientwintig statenkieskringen zijn mooi neergelegd in het landschap, en de kamercentrales die daar zijn en hun organisatie op dat fenomeen van die vijftientwintig staten kieskringen dat zou inderdaad het meest ideale zijn en ik vind het nu te vroeg en durf het gewoon niet te zeggen wat u geeft een heel aardig voorstel omdat het juist ook weer een keuze inhoud a en b, ik vind het gewoon te vroeg om tegen de algemene vergadering te kunnen zeggen ga maar over tot die beslissing het beroerde is dat die hele wetgeving is nu vertraagd in dat opzicht dus we moeten echt nog even afwachten wat daar allemaal gaat gebeuren in de consequentie van de uitwerking want die hebben we nog niet dat duurt nog even.

Ja voorzitter op zich is het duidelijk dat het uitstellen van de besluitvorming in die geval in zinvolle zaak zou zijn ik wil er overigens bij op merken dat de huidige reglementen waar in we kennen de statencentrale en de ondercentrale zeer na-

drukkelijk ook om die reden die opdeling kennen dus die statencentrale is bewust als een apart orgaan ingesteld ik zou u hoofdbestuur willen voorstellen om ook het voorstel 64 want ook dat gaat dan verder dan wat we op dit moment werkelijk kunnen beslissen omdat ook aan te houden dus zowel de moties als het voorstel aan te houden. Ik denk dat het goed is , ik ben het met u eens ik denk dat dat de consequentie van het een en ander is. Dat betekend dames en heren dat het hoofdbestuur dus beslist punt 64 terug trekt. Dan kunnen wij over gaan naar punt 7 van de agenda voorstellen van hoofdbestuur inzake besluitvorming ten aanzien van een aantal beslispunten over de positie en functie van de partijraad ook hier geldt het zelfde wat ik bij punt 6 naar voren bracht namelijk dat in het kader van die besluitvorming over functie en structuur van de partij nadere besluiten moeten worden genomen ten aanzien van een aantal essentiële punten over de taakstelling en ook de samenstelling van de partijraad, dat zij de punten 7.1 7.2 7.3 7.4 en 7.5 er zijn een drietal moties ingediend wij kunnen nee sorry een viertal wij kunnen die moties bespreken bij de betreffende punten met dien verstande dat ik motie nummer 15 helemaal aan het eind van de behandeling aan de orde zou willen stellen, dan is nu aan de orde beslispunt nummer 7.1 wenst hier iemand over het woord nee wenst iemand stemming nee dan is dat punt aangenomen. Punt 7.2 wenst hier iemand over het woord nee wenst iemand hierover stemming nee dan is dit punt aangenomen. Punt 7.3 daar hoort bij motie 16, 17 en 18 wie wil de moties toelichten? Kamercentrales Gelderland, ondercentrale Montfoortland, Oostachterhoek en ondercentrale Zutphen. Ja graag

De strekking van deze moties heeft tot doel voorzitter om een zo evenredig mogelijke spreiding van de vertegenwoordigers van de partijraad over de aantal leden die ze bij de achterban hebben te realiseren. En verder spreekt de motie voor zich ik hoef er verder niet aan toe te lichten dacht ik.

Meneer van de Berg, die discussie is dus gevoerd in wezen in de partij raad en men heeft gezegd naar rato van ledentallen en nu is het natuurlijk zo dat er wel soms enige correlatie inzit maar soms heb je meer ondercentrales dan dat je recht heb op partijraadsleden en aan de andere kant komt ook voor dat meer partijraadsleden dan dat je ondercentrales hebt. Kortom men komt daar niet uit en die partijraad heeft dus duidelijk wat anders uitgesproken en het hoofdbestuur heeft het oor goed te luisteren gelegd bij de partijraad en dit is het resultaat.

Dank u wel, wenst iemand nog verder het woord nee, dan breng ik deze moties 16, 17 en 18 nu in stemming, en dat betekent wit voor, wit tegen blauw voor, blauw tegen, oranje voor en oranje tegen, de moties zijn verworpen. dan punt 7.3 zelve, wenst iemand hierover nog het woord, ja, gaat u gang

Mijn naam is Heus, kamercentrale Den Haag, mijnheer de Voorzitter, bij n.b. geeft u aan een aantal personen die spreekrecht kunnen hebben in de vergaderingen, u noemt daar de voorzitters van de commissies van advies, is het uw bedoeling om het mogelijk te maken dat wanneer een voorzitter van een commissie verhinderd is hij zich kan laten vervangen door een van de leden van zijn commissie.

Ik moet eerlijk bekennen volgens mij is daar nog niet over nagedacht maar het lijkt mij erg verstandig. Maar dat is ie

Wenst iemand verder stemming, nee dan is dat punt aangenomen.

Punt 7.4 motie van de Afd. Den Haag, wie wenst daar een nadere toelichting op te geven, mevr. Buseman.

Ja mijnheer de voorzitter, ik zal een hele korte toelichting geven wij vinden dus dat de zittingsduur van de partijraadsleden van de nieuwe partijraad gewoon gelijk moet zijn aan de zittingsduur van alle andere organen van onze partij het argument dat het voor de continuïteit beter is om negen jaar aan te houden dat spreekt ons niet aan, dat zou voor heel veel andere organen ook kunnen gelden, wij vinden 6 jaar lang genoeg, en daar willen we het dus graag op houden.

Wie nog meer, mijnheer v.d. Berg,

Helemaal oorspronkelijk stond er wat anders en we hebben toen die fameuze partijraad gehad en nou dat was overweldigend dit moest het zijn en nou is het prima dat de algemene vergadering daar dan ook weer eventueel wijzigingen in aan brengt maar het Hoofdbestuur klampt zich vast aan datgene wat de partijraad heeft zeer nadrukkelijk heeft geadviseerd.

Ik denk dames en heren, als ik een kleine aanvulling mag geven dat er twee dingen door elkaar heenlopen, dat is n.l. de totale zittingsduur, het is zo dat in het voorstel van het hoofdbestuur een andere totale zittingsduur wordt verkregen dan in de motie van de afd. Den Haag, maar essentieel is in het voorstel van het hoofdbestuur dat er steeds een derde per jaar aftreed en dat betekend dat er dus een grote mate van continuïteit gewaarborgd is terwijl als je dus gaat praten over zittingsduur van twee maal drie jaar, dan betekent het, kan het betekenen dat na 6 jaar de partijraad helemaal vernieuwd wordt en ik denk dat dat toch weer een ongunstige zaak is, mevrouw buseman,.

Ja mijnheer de voorzitter, ik dacht dat die continuïteit ook op een andere manier gewaarborgd kan worden als we tot 6 jaar hielden, zoals ik al zei die continuïteit die speelt toch ook bij andere organen en daar hebben we altijd 6 jaar aangehouden.

Mevrouw Roos.

Ja voorzitter het is niet naar aanleiding van de motie maar naar aanleiding van de agendacommissie, kan ik er nu iets over zeggen of, het gaat er dus om

Nee, eerst de motie, dan komen direct wel bij het punt zelf.

Wenst iemand nog iets over de motie van afd. Den Haag.

Ik zou een vraag willen stellen voorzitter, er staat zittingsduur dient 2 x 3 jaar te zijn, dat is een bindende uitspraak eigenlijk, ik vraag me af of er bedoeld is, dat met behoud van het eerste deel van uw voorstel dat een maal per jaar een derde aftreed, dat men dan eenmaal kan worden herkozen, als dat de bedoeling is van Den Haag dan zou dat meer overeenkomen met uw toelichting, daarnet, maar bewoordingen die stroken daar niet helemaal mee.

Eenderde aftreden elk jaar, en dan een keer herkiezen, dan is de maximale zittingsduur ook twee maal drie jaar en dan is het helemaal conform bestuurslidmaatschappen en alles wat dies meer zijn.

Maar dan moet de helft aftreden, want anders kom ik niet aan de zittingstermijn van twee jaar. Mevrouw Buseman

Ik begrijp best dat u die continuïteit wilt hebben ik kon niet zo gauw uitrekenen wat mijnheer Meijer zegt, als u zegt er moet de helft aftreden bij twee maal drie jaar, nou dan moet de helft maar aftreden, ik er zijn twee dingen zoals u zelf zegt die door elkaar lopen en daar, ik weet niet goed hoe dat te combineren is.

Mijnheer Swart

Voorzitter ik dacht dat beide voorstellen gemeenschappelijk hebben een zittingstermijn in principe van drie jaar, in het ene geval kun je er drie hebben en in het andere geval twee. Maar in beide gevallen treedt elk jaar eenderde af. Volgens mijn berekeningen.

Ik wou erop wijzen dat we in de praktijk natuurlijk in al die bestuursorganen vaak ook weer een loupehol kennen, een uitwijkmogelijkheid om toch nog een derde termijn mogelijk te maken en wellicht dat daar een wijs compromis ligt.

Mijnheer van de berg,

Punt 1 de zaak is natuurlijk gewoon per jaar eenderde aftredende, dat houdt niet in mensen niet mogen terugkomen, dat is een heel ander verhaal, maar gewoon het rooster van hun periodieke benoeming en herbenoeming ligt vast, als we het daar met elkaar over eens zijn, dan komt het volgende punt, hoe lang mag dan zo iemand verblijven in de partijraad met al die herbenoemingen, nou dan heb ik begrepen dat in die partijraad, waar dit behandeld is men zeer nadrukkelijk zegt, nee dat moet dus drie maal drie jaar zijn, zo heb ik dat verstaan, en dat was dus niet het voorstel, het hele originele voorstel van het hoofdbestuur, daar was het korter, daar was het tweemaal drie jaar, maar ik zeg u wij hebben goed geluisterd naar die partijraad.

Voorzitter, ja ik weet niet of dat nou wel zo vreselijk expliciet gezegd is, ik was er toen zelf ook bij, maar ik vind 7 8 of 9 jaar in de partijraad toch wel redelijk lang, een stuk verfrissing is op zich op zijn tijd is toch niet weg dacht ik, daarom steun ik van harte het voorstel van Den Haag.

Wie nog meer, niemand, dan brengen we de motie van afdeling den Haag in stemming.

Wit voor, wit tegen, blauw voor, blauw tegen, oranje voor, oranje tegen, ik denk dat de motie is aangenomen. (applaus), dan het punt 7.4 zelf, met uiteraard der zaak incl. deze motie, wenst iemand daar nog discussie over, mevrouw Wolf.

Voorzitter nou mag ik dus wel, u heeft het verhaal van de agendacommissie gezegd, daar ben ik het op zich helemaal mee eens, maar daar is toen op de partijraad nog een ander punt aan de orde geweest, dat er meer structuur zou moeten komen in de onderwerpen die op korte en middelbare termijn behandeld zouden worden, zodat we enige lijn omgeven, dat wil niet zeggen dat we ons daar

strikt aan zouden moeten houden, als het bijzondere partijraden zouden zijn, maar ik dacht dat het wel belangrijk was, om toch enige idee te geven wat de taak op korte en middellange termijn voor de partijraad zouden zijn, d.w.z. de onderwerpen die behandeld werden.

Denk dames en heren dat dat we daar nog geen uitsluitsel weet wel, als ik me goed herinner, dat dat onderwerp mede in relatie staat tot de onderwerpen zoals die op periodiek overleg van hoofdbestuur en kamercentrales voorzitters aan de orde zullen komen. Ik zou u willen voorstellen om daar nu nog niet over te discussiëren maar de uitwerking daarvan over te laten verder aan het hoofdbestuur.

Nou ik hoop niet dat ze gelaveerd worden aan de onderwerpen die in het HB behandeld zouden worden, dat gaat hier meer om politieke onderwerpen,

Ja duidelijke politieke onderwerpen, op kortere en langere termijn, dat gaat om de politieke onderwerpen,

precies, duidelijk

Punt 7.4, wenst iemand nog verder discussie hierover, nee wenst iemand stemmen, nee, dan is dat punt aangenomen, incl. de motie van de afd. Den Haag.

7.5, wederom afd. Den Haag, het schrappen van de eerste zijn "rijpe tot kamercentrale", ja gaat u gang, wilt u even uw naam noemen,

Heus, mijnheer de voorzitter, u geeft of het bestuur geeft als toelichting een rijpe ervaring en goede staat van dienst als bestuurders, enz. enz. Wij dachten dat het tenminste of zou moe moeten want mensen die geen staat van dienst hebben gehad in een afd. ondercentrale of kamercentrale, maar op grond van hun kwaliteiten, destijds b.v. in een gemeenteraad terecht zijn gekomen en die daarna geschikt worden geacht door de afdeling om benoemd te worden tot partijraad, zouden volgens dit voorstel niet benoemd mogen worden. Dus het zou tenminste of moeten i.p.v. en in uw toelichting. In onze ledenvergadering dus de kamercentrale er verder over discussiërende kwam naar boven dat je nog wel meer kenmerken kon noemen maar dat het er uiteindelijk toch op neer komt of je als afd. als KC de moed hebt om mensen op hun kwaliteit te selecteren en niet omdat je iemand zo aardig vind. En dat dan toch eigenlijk het er niet zo veel toedoet welke voorwaarde je wel o f niet meeneemt, de opsomming is niet volledig, je zou hem langer kunnen maken en het is uiteindelijk toch de kwaliteit van de besluitvorming in de betreffende kamercentrale waar het toe leidt. Vandaar het is eigenlijk een tweetraps raket we dachten dat het in ieder geval een ervaring of staat van dienst moet zijn, maar uiteindelijk kwamen we tot de conclusie in Den Haag, dat je dan beter die elementen kon schrappen en vandaar onze motie zoals u voor u hebt.

Voorzitter,

Ik zie u al naar mijnheer van de Berg kijken. Misschien zou een aardig compromis zijn om er dan en/of van te maken, maar helemaal weglaten zoals Den Haag wil lijkt me toch een beetje ongelukkig, want ik geloof dat je aan het niveau van partijraadsleden toch wel enige voorwaarden mag stellen.

Mijnheer de Jonge

Voorzitter, als indertijd indienen van de moties uit de KC Utrecht in de Partijraad althans van partijraadsleden uit de KC Utrecht waardoor dit voorstel komt, moeten mij toch even een paar dingen van het hart. Ik heb al even geleden met leden ogen gehoord ik heb zelf niet het woord gevoerd, maar dat de zittingsduur nu is teruggebracht van negen naar 6 en op zichzelf doet het er ook niet toe, maar ik zou toch wel vast willen houden aan de rijpe ervaring en de goede staat van dienst, want waar de partijraad Dames en Heren, het indertijd strikt over eens was, was dat de partijraad nieuwe stijl nog meer dan die nu al is een uitermate select en dat in de positieve zijn van het woord dames en heren, wijs rijp en verstandig orgaan moet zijn, daarbij past niet dat je der in drie jaar in en uit hipt, of in zes jaar, want het is nu al zes jaar geworden, maar daar past zeker bij, dat je een rijpe ervaring, en een goede staat van dienst hebt, als je alleen rijpe ervaring hebt dan kun je met die rijpe ervaring nog niets hebben uitgespookt, en als je alleen maar een goede staat van dienst hebt dan kun je heel onervaren zijn, het is allebei dames en heren, en daarom hecht ik aan het woordje en.

Ja gaat u gang

Mijnheer Delvos

Mijnheer de voorzitter, zo het moge waar zijn maar is statutair niet vast te leggen en is ter beoordeling van het lichaam dat de afgevaardigden naar de partijraad zend. Maar ik geloof dat de afd. Den Haag gelijk heeft dat zoiets niet statutair moet verschijnen.

Wie nog meer, niemand,. mijnheer van de Berg nog een keer

Alleen maar, kijk die partijraad heeft daar, ik kan me die middag, die zaterdagmiddag nog heel goed herinneren, die heeft daar erg uitvoerig over gesproken en ik heb alles nagelezen wat daar gesproken is, want wat gesproken wordt, wordt ook gelijk geregistreerd. En dan moet ik zeggen als nou de partijraad zich zo ongelooflijk duidelijk uitspreekt, allemaal verstandige mensen, en daar komt dit uit voort, ja, wie zullen wij nou zijn hier, het bestuur om daar vanaf te wijken. u mag afwijken want u bent de algemene vergadering.

Dank u wel, ik ga nou tot stemming over motie afd. Den Haag punt 7.5

Voor wit, tegen wit, blauw voor, blauw tegen, oranje voor, oranje tegen

Oranje moet even over, oranje voor, oranje tegen.

Bij de eerste twee was het duidelijk u was snel aantallen hadden we niet precies maar was het duidelijk dat er meer tegenstemmers dan voorstemmers waren, dus bij wit en blauw, daarom hebben we oranje maar even heel precies geteld, daar zijn 15 voor en 11 tegen.

Dan denk ik dat wit en blauw toch maar even opnieuw moeten, anders komen we daar niet uit. Als u het niet erg vind, ik was te haastig en te optimistisch, wit voor, wit tegen, blauw tegen, sorry blauw voor, blauw tegen, dan worden er uitgebracht, wit 67 voor maar 137 tegen, blauw 10 voor en 20 tegen en oranje hadden we al 15 voor en 11 tegen. De motie van de afd. Den Haag is dan dus aangenomen, die is verworpen, ik leg me bij deze mening van de Alg. vergadering

neer. Goed de motie is verworpen, nu het punt 7.5 zelf, wenst iemand daar verder nog over te spreken nee, wenst iemand stemming nee, dan is deze punt aangenomen, dan blijft dus over motie nr. 15,, van de afd. Hengelo,

Ja Voorzitter, Boerman afd. Hengelo, de motie van de afd. Hengelo beoogt om de besluiten van de Partijraad ter beschikking te krijgen in de afd. voor de afgevaardigden voor de Alg. Vergadering, en wel alle besluiten, uw hoofdbestuur leek het daarmee eens te zijn, met uitzondering van de eerste zin van uw advies, n.l. afgezien van de besluitvorming tijdens de besloten bijeenkomst van de partijraad. Voorzitter ik mag u herinneren dat we zojuist bij 7.1 met elkaar hebben besloten dat de Algemene Vergadering het hoogste orgaan is en uitspraken van de partijraad gedaan zonder machtiging van de Alg. Vergadering ongedaan kan maken. Dat geldt ook voor uitspraken tijdens besloten vergaderingen en ik zou u toch nadrukkelijk willen vragen om alle besluiten van de partijraad, het gaat alleen om de besluiten niet om de besluitvorming, alle besluiten te formuleren.

Ik denk dat wanneer u dat bedoeld, alle besluiten, openbaar maken, dat wij daar volledig mee kunnen instemmen. Denk dat dat ook ten aanzien van de jongste besloten partijraadsvergadering ook geen enkel probleem bijvoorbeeld is. Goed, mag ik dan weer de afd. Hengelo zeggen dat we die motie verder niet in stemming hoeven te brengen want het is volstrekt acceptabel wat bedoeld wordt.

Mijnheer Kingma mag ik u vragen of een besluiten om niet te besluiten ook een besluit is.

Ja, ja,

Betekent dus dat bij elk agendapunt de uitslag openbaar wordt gemaakt. en een besluit om niet te besluiten is een besluit, ja, dat betekent dat na ieder agendapunt een besluit moet komen, ook een besluit om niet te besluiten.

Nou, nou, ja, nou, daar vraagt u me wat hoor, dat is moeilijk, dat vind ik veel te moeilijk om op deze middag te bekijken, ja, maar ik denk dat dat eerder thuishoort in een reglement van orde van de partijraad of een Algemene Vergadering, dan is in Statuten of huishoudelijk reglement.

Goed, dames en heren dan kunnen we nu overgaan naar punt 8 van de beschrijvingsbrief voorstellen van het Hoofdbestuur inzake wijzigingen van artikelen van het Huishoudelijk Reglement, en voorstel inzake aanvulling van Art. 10 van het HH reglement met de moties 21 en 22. Motie van de KC Leiden nr. 21.

Ja gaat u gang,

Voorzitter er is hier sprake van een wat merkwaardig fenomeen. De motieven van het HB om het voorstel te doen en de motieven van de KC Leiden om die motie in te dienen sporen redelijk aardig met elkaar, en als we dan zien de motieven van het HB om de motie van de KC te ontraden en we leggen die weer naast de motieven van de KC Leiden dan komen we tot de ontdekking dat die ook redelijk met elkaar sporen, alleen de uitkomst is precies verschillend, wat is er aan de hand er zit een puntje in, waar het HB op wijst en die zegt van je mag die mensen, die bestuurders

die mag je geen bepaalde kwalificaties opleggen, dan ben ik het daar natuurlijk volstrekt mee eens, want iets opleggen is anti-liberaal, maar Voorzitter, de motie van de KC Leiden legt niets op. Die geeft alleen maar aan, van natuurlijk het zal moeilijk zijn, maar als het enigszins kan laat dan bij voorkeur zo'n bestuurslid en bij voorkeur is dus geen vereiste, laat dan bij voorkeur dat iemand zijn beneden 30 jaar. En ik zou het toch bijzonder plezierig vinden wanneer u als HB en als dat niet gebeurt de vergadering dit zou aanvaarden.

Wie nog meer, niemand

Voorzitter, ik had een vraag over uw toelichting. Welke oorspronkelijke toelichting bij het voorstel en dat sluit aan bij wat nu zoëven is gezegd. Daar zegt u terecht in artikel 7 van de samenwerkingsovereenkomst VVD-JOVD legt het HB een verplichting op een voorstel tot regeling van de verkiezing van bestuursleden jonge bestuursleden te doen, die verplichting is ultimo 1988 al eigenlijk verstreken, daarvoor geldende termijn, en dan zegt u tenslotte, maar ja we vinden dat toch wel moeilijk en daarom geeft het HB er de voorkeur aan dat uit en door jongeren beneden de 30 jaar te laten vallen, dat is een voorkeur van het HB, is dat met de JOVD besproken en leidt dit tot een wijziging van de samenwerkingsovereenkomst, of blijft die verplichting voor u eigenlijk staan en zegt u het is wat moeilijk ik hou me er maar niet aan en de JOVD moet maar zien hoe dat werkt.

Dank u wel, wie nog meer,

Mevrouw Ariats-Averink

Misschien mag ik de heer Meijer aan wat dat betreft tevreden stellen, er is over gesproken in de commissie jongerenbeleid VVD-JOVD. Wellicht is er enige verwarring door het feit dat twee artikelen uit de huidige SVO in de discussie meespelen. Allereerst is dat inderdaad art. 7 lid 2, van de SVO die het HB de verplichting oplegt met een voorstel aan de Alg. Vergadering te komen, ter regeling van de verkiezing van bestuursleden met adviserende stem uit en door jongeren beneden de 30 jaar. En ten tweede is dat art. 6, lid 2, dat zegt in de besturen van KC ondercentrales en afdelingen van de VVD is er een lid specifiek belast met de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst. De landelijke commissie jongerenbeleid heeft zich in twee discussieronden hieraan gewijd en met opzet is er in twee ronden gediscussieerd opdat de leden van commissie de kans hadden hun achterban te raadplegen en opnieuw daarna te kunnen discussiëren. De discussie gaaf heel duidelijk als resultaat dat er wat betreft art. 7 lid 2, niet of nauwelijks behoefte was aan invulling bij de diverse KC, men gaf heel duidelijk aan dat art. 6, lid 2, iemand belast met de samenwerkingsovereenkomst en mag dat liever ruimer, jongerenbeleid heel duidelijk nodig was, zodat het jongerenbeleid zijn uitvoering kon vinden op de niveaus in de partij, maar dat art. 7 lid 2, niet op dit moment invulling behoefde. Het voorstel dat hier ligt, houdt dus in dat, dat dat het voorstel is wat art. 7 lid 2 betreft niet invullen en de tekst die nu voorligt, een nieuwe tekst voor 10.6, voldoet aan de behoefte van KC om het jongerenbeleid en niet alleen van de centrales maar ook van de afdelingen en ondercentrales, om het jongerenbeleid in het bestuur te kunnen betrekken en geeft aan de andere kant de maximale vrijheid aan de afd. en centrale zoals zij dat wensten. Dus wenst de centrale of

afdeling dat uit en door jongeren te doen dan kan dat, wenst een centrale dat op andere wijze te regelen, dan kan dat ook, en wij dachten dat dit de beste manier was om de beslissingsbevoegdheid van de afdelingen maximaal te laten zijn en toch het beleidsonderdeel jongerenbeleid een duidelijke vastlegging in de besturen te geven.

Dank u wel, wie wenst verder nog meer te zeggen, nee, dan breng ik

Voorzitter, ik ben er nog, ik ben het voor een belangrijk deel en dat heb ik denk ik in mijn inleiding ook al gezegd, met mevrouw Arit-Avering eens en we moeten natuurlijk die vrijheid aan die afdelingsbesturen, ondercentrales, kamercentrale besturen laten, daar ben ik het ook volstrekt mee eens, maar waar ik wel bang voor ben en dat is toch een discussie die we niet voor niets sinds 1985 tot nu toe binnen de partij hebben gevoerd, dat je het risico loopt als je dit niet meer verwoord, ook al doe je dat in hele vage termen, dat dan er helemaal geen pogingen meer in het werk worden gesteld om dat jongerenbeleid ook daadwerkelijk door jongeren gestalte laten geven binnen de diverse besturen en daarom hecht ik er toch aan dat die tekst zou worden toegevoegd,

Ik denk dat dat duidelijk is, Mevr. .... heeft haar standpunt ook duidelijk uiteen gezet, we kunnen denk ik tot stemming overgaan, tenzij iemand nog het woord hierover wenst, maar dat is niet het geval, Motie 21, wit voor, wit tegen, blauw voor, blauw tegen, oranje voor, oranje tegen, wit 59 voor 121 tegen, blauw 13 voor 20 tegen, oranje 9 voor 13 tegen.

De motie is dus verworpen, dan krijgen een amendement van de afd. Enschede nr. 22, afdeling Enschede

Mijnheer Swart,

Ja voorzitter naar aanleiding van uw commentaar is het misschien toch goed om iets te vertellen over de wijze waarop onze afd. vergadering tot dit voorstel is gekomen. Toen wij de discussie op dit punt voerden toen wierp een aantal mensen de vraag op, van ja waar zijn we nu als partij mee bezig, krijgen we nu een compleet categoriaal beleid met aparte comm. en aparte bestuursleden voor allerlei groepen, in deze motie hebben we het dan nog over ouderen maar er kwamen in die discussie nog meer groepen boven, u kunt ze wellicht voorstellen, daartegen is toen weliswaar ingebracht en er is naar onze afdeling natuurlijk een rijke ervaring op het gebied van jongerenbeleid, dat daar toch een historische achtergrond achter zit en dat ook op dit moment het jongerenbeleid met zo'n afd. bestuurslid goed functioneert, maar men wierp ons tegen, en ik denk ook niet ten onrechte, dat met deze stap iets veranderen aan de partij structuur, tot nu toe de samenwerkings-overeenkomst, dat was een specifieke afspraak, gebonden aan een bepaalde termijn, nu zetten we een stap over een drempel heen en veranderen de partijstructuur, de afd. vergadering was van mening dat dat op zijn minst een rede was om hier verder over te bezinnen of je zo'n stap zou moeten zetten en waarom je dan op deze manier dat beleid organiseert en of er nog andere categorieën zijn waaraan je zou moeten denken en de categorie die wat betreft de afd. vergadering het meest aandacht verdient dat is de categorie van de ouderen, een probleem bij dit alles en dat is nu ook een vraag van mij in uw richting, u stelt nu weliswaar voor

de structuur op te nemen in de partij reglementen, maar als ik het goed heb dan is de strekking van het jongerenbeleid en met name het onderscheid tussen jongerenbeleid en jeugdbeleid, op dit moment alleen vastgelegd in diezelfde samenwerkingsovereenkomst waar u eigenlijk wat los van wilt komen. Dat levert een merkwaardige figuur op dat wij een orgaan invoeren in de partij dat tot taak heeft jongerenbeleid zonder dat er duidelijk is of dat strikt organisatorisch is of dat dat in principe ook een politieke taak zou kunnen zijn, die onduidelijkheid zag de afd. vergadering van Enschede in ieder geval opgehelderd, hoe het ook zij of organisatorisch of zowel politiek als organisatorisch, het leek de afd. op zijn plaats om ook gericht aandacht te besteden aan ouderen omdat de ervaring leert dat zelfs op het organisatorische terrein dat toch vaak een verwaarloosde groep is. Het probleem is natuurlijk, het zijn hele trouwe leden, ze klagen niet, als dingen fout lopen in hun ogen dan zijn ze vaak ook niet in staat daar er luid tegen te protesteren, het blijkt aan de andere kant en dat hebben we ook in de praktijk wel ontdekt in Enschede, dat als je contact zoekt en je moeite geeft die leden te benaderen dat het op zichzelf ook voor de partij een meerwaarde geeft en dat is voor ons een aanleiding om ervoor te pleiten nu wij een structuur gaan kiezen voor dit soort beleid, dat dan in ieder geval ook voor ouderen te laten gelden.

Mevrouw Arjens-Avering

Ik kan mij voorstellen dat er een aantal mensen vind dat je de landelijke commissie jongerenbeleid ook op andere wijze zou kunnen regelen, echter als wij ons realiseren dat de huidige SWO aan het eind van dit jaar afloopt, dat de huidige SWO als wij daar goed naar kijken, en het is het allerlaatste stuk in het jaarboek, ik weet niet hoeveel van u het weleens gelezen hebben, maar als u hem gelezen heeft dan valt u daarin op dat daar een heleboel verschillende nauwelijks bij elkaar horende zaken ook interne VVD zaken geregeld worden in een overeenkomst met een vereniging die buiten de VVD staat. Een vereniging waarmee wij bepaalde dingen willen doen, maar waaraan wij en die leggen wij vast in een overeenkomst, maar waaraan, en die overeenkomst niet van alles kunnen aanhaken. Het lijkt waarschijnlijk dat in de vergadering van 23 juni a.s. een nieuwe samenwerkingsovereenkomst zal worden goedgekeurd door de Algemene Vergadering, en als de verg. die goedkeurt, dan zal dat een overeenkomst zijn die een stuk eenvoudiger van opzet is dan de huidige samenwerkingsovereenkomst, slechts die zaken die uitdrukkelijk tot de samenwerking van JOVD en VVD op het terrein van jongerenbeleid behoren, worden in die overeenkomst opgenomen, vandaar dat wij nu voorstellen doen en daar is het vorige voorstel ook al een voorbeeld van om een aantal interne VVD zaken ook intern in de reglementen van de VVD te regelen, vandaar een voorstel om een landelijke commissie jongerenbeleid die binnen de VVD actief is ook in de regl. van de VVD op te nemen en daar vast te leggen.

U heeft gelijk als u zegt dat de historische plaats van het Jong.beleid in de VVD op deze wijze gegroeid is, dat heeft in de SWO een neerslag gekregen, en krijgt nu een volgende, gaat een nieuwe fase in. Het ouderenbeleid binnen de VVD is een nieuw aandachtsveld, wellicht dat daar in de komende jaren ook meer aandacht zal moeten gegeven worden, wellicht ook politiek, maar ik kan u wel zeggen dat de landelijke commissie jongerenbeleid in eerste aanleg, of zeker, een organisatorische structuur is en geen politieke vereniging binnen onze VVD. Wellicht ligt de aandacht die aan ouderen gegeven moet worden meer op het politieke vlak, de

jongeren is wat de LCJ betreft, louter een organisatorische zaak.

Dank u wel. Nog een commentaar van mijnheer Swart.

Ja opzichzelf dank voor in ieder geval verheldering op het punt van dat jongerenbeleid, organisatorisch beleid, bedoeld blijft, misschien is het te overwegen omdat dan ook in de reglementen vast te leggen, want op zichzelf hebben onze bedoelingen natuurlijk daar twijfelt niemand aan, maar of men ook vijf of zes jaar, als men in zo'n commissie zit, dat nog weet en dat nog kan terugvinden, dat valt te betwijfelen, en wellicht is het dan goed in de partij reglementen dan ook ergens de definitie van jongerenbeleid op te nemen, dat ontbreekt nu. Ik moet eerlijk zeggen dat toen ik ook de ontwikkeling van het jongerenbeleid voor een groot deel juist tot stand is gekomen door die hele structuur die in de samenwerkingsovereenkomst is gecreëerd en in dat opzicht zou ik zeggen, ja een vergelijkbare ontwikkeling op het gebied van ouderenbeleid zou wellicht mogelijk zijn en ik denk wellicht dat dat ook is wat de afd.vergadering in Enschede bedoeld heeft, ik zou me kunnen voorstellen, dat u dan toch probeert om ook dat ouderen beleid verder in de steigers te zetten zodat onevenwichtigheid die we bij ons signaleerde kan worden opgeheven.

Verder geen commentaar, dan denk ik dat deze, dit amendement in stemming ga brengen,

wit voor, wit tegen, blauw voor, blauw tegen, oranje voor, oranje tegen, de motie is verworpen zegt het stembureau, dan ga ik over naar het voorstel zelve, dat is een aanvulling van art. 10 Huishoudelijk Reglement, met punt 10.6 nieuw met vernummering van de punten 10.6 7 10,6 7 oud, wenst iemand hierover stemming, dan is dit voorstel van het HB aangenomen.

Punt 8.b, voorstel inzake opnemen hoofdstuk 10 commissies en nieuw art. 59a, amendement van de afd. Enschede. Wenst afd. Enschede, Mijnheer Swart

Voorzitter, op zichzelf ben ik best genegen het amendement in te trekken, maar dan zou ik toch graag een duidelijke antwoord willen hebben op mijn vraag of de definitie van jongerenbeleid in ieder geval ook reglementair kan worden vastgelegd, want dat ligt nu alleen maar besloten in de samenwerkingsovereenkomst. Ook als er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst komt.

Mevr. A.. Averink

Er zal in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst, weer omschreven staan op welke terreinen men samenwerkt, JOVD en VVD en verder wordt het jongerenbeleid op zich weer omschreven als beleid betreffende jongeren onder de 30 jaar. Maar een uitgebreide definitie van jongerenbeleid, staat ook in de oude SVO niet,

Waar het mij om gaat dat dat in de reglementen komt te staan omdat het merkwaardig is dat je wel een commissie instelt met een taak, in de praktijk bedoeld dat die taak beperkt zal zijn, maar de beperking van die taak het jongerenbeleid als organisatorische taak, dat je dat nergens in de reglementen terugvindt, dat in principe over drie of vier jaar best kunt zeggen, jongerenbeleid, dat moet ook een politieke taak vervullen.

Ik denk mijnheer Swart dat die zorg beperkt is omdat de taak invulling van de LCJ in dezelfde vorm zal zijn als die van de LPC en de LCV en daar dus een beperking in ligt.

Ja mijnheer Swart u trekt uw amendement in.. mooi dank u wel, iemand nog iets over dat nieuwe artikel 59a, niemand, wenst iemand stemming, nee, dan is dat art. aangenomen.

Voorstel inzake schrapping art. 68.6 van het Huishoudelijk Reglement. Daar zijn een aantal moties ingekomen, van de afd. Hengelo 24, nog een van de afd. Hengelo 25, Alblasserdam, Nieuw Lekkerland 27, Hengelo 26 en de KC Leiden, ik constateer dat de motie nr. 24 feitelijk geen motie is maar eerder een schriftelijk ingediende vraag is waarop in het advies van het hoofdbestuur antwoord wordt gegeven daar kan misschien aanstonds na de behandeling van de overige moties en amendementen op terug worden gekomen. Ik wou nu eerst overgaan naar nr. 25 van de afd. Hengelo. Wie gaat daar iets over zeggen

Voorzitter de motie spreekt voor zich, uw HB neemt de strekking over en wij zouden graag nog even weten wat u daarmee bedoeld, wij nemen aan dat u een en ander zult verwoorden in de Regl.,

Daar komt het inderdaad op neer, ja

U trekt dan verder uw motie in als wij zeggen het wordt verder verwerkt.

Goed dan kan ik overgaan naar motie nr. 26, daar geldt hetzelfde voor, ook daarvan zeggen wij dat we de strekking van de motie overnemen, ja, de afd. Hengelo daar ook dan mee akkoord, dan hebben we motie van afd. Alblasserdam en Nieuw Lekkerland, wie zal daar een toelichting op geven, afd. Alblasserdam en Nieuw Lekkerland,

even naar de microfoon

Voorzitter ik kan daar heel erg kort over zijn Kocheim Alblasserdam is mijn naam, als de motie van de KC Leiden nr. 28 wordt overgenomen ben ik bereid om 27 in te trekken.

Juist dank u wel en ik denk dat uit het advies van het HB bij motie 28 blijft dat wij de strekking verder overnemen en dat houdt dan dus in dat u 27 intrekt.

Kunnen wij dan overgaan dames en heren naar motie 24, dat is zoals ik al zei een schriftelijk gestelde vraag, het antwoord van het HB, denk ik erg duidelijk, wenst iemand daar nog het woord over te voeren, nee,

Voorzitter, ik help u alleen hopen dat deze situatie zich daadwerkelijk niet voor doet want ik ben bang dat u dan alsnog reglementen zult gaan instellen om dit te voorkomen, het is denk ik ook in mijn bedrijf niet de gewoonte om iemand aan te nemen die in een ander bedrijf in de keuken kijkt of vanuit een ander bedrijf opereert, dus het kan vanuit de overweging dat het misschien wat minder verstandig is, toch zinvol zijn om nog eens te overwegen om dit in onze reglementen op te nemen.

In de toekomst, bij de herziening van de reglementen, ja, wij zullen daar nog verder over kijken, dan denk ik dames en heren dat de discussie over punt 8c afgehandeld kan zijn.

Voorzitter, motie 28, van de KC Leiden, u zegt, neemt de strekking over, daar kunnen we dan best mee leven, alleen met dat verschil ten opzichte van Hengelo, dat wij deze motie aanhouden totdat er in de reglementen is verwerkt.

Goed, waarvan akte, dan denk ik dames en heren dat ook de disc. over punt 8c als beëindigd kan worden beschouwd. Dan zouden wij nu over kunnen gaan naar de andere punten die de agenda telt. Ik u al echter gezegd dat wij daar bespreking van die andere agendapunten willen omwisselen, dus om half willen beginnen met het beleid van de kamerfracties. Ik stel u niet voor om nu het beleid van het HB te laten aan de discussie, aan de orde te stellen, om de doodeenvoudige reden dat in de beschrijvingsbrief heel duidelijk is gesteld, dat het beleid van het HB vanavond pas aan de orde komt, en niet vanmiddag om hoe laat is het kwart voor vijf, dat betekent dat ik deze vergadering ga schorsen, nadat de heer van der Berg nog een paar mededelingen heeft.

Het is een hele merkwaardige mededeling, luistert u maar goed, wil de heer Wiegman niet die uit de KC Den Helder, zich bij de VVD Balie melden voor de sleutel van zijn kamer in Hotel Zeeduin, dus als mijnheer Wiegman is maar niet uit de KC Den Helder.

Goed dames en heren dan die ik u om half acht terug ik wens u smakelijk eten.

26 mei vanaf 21.10 uur

amendementen aangehouden en toen wij ook hadden afgesproken na een paar jaar de zaak te gaan evalueren toen bleek eigenlijk dat het contract met de JOVD in hield dat je de zaak gewoon niet kon evalueren en dat die amendementen eigenlijk maar in de prullenbak gegooid moesten worden, toen is er gezegd, dat bij een opnieuw contract sluiten met de SWO de partij weer uitgebreid in staat zal worden gesteld om zich een oordeel te vormen van of je dat wel moet doen ja of nee, en wat zien wij nu in de beschrijvingsbrief die voor de 81 e Algemene Vergadering dat bij punt 2 daar al het behandelingsconcept, samenwerkingsovereenkomst tussen VVD en JOVD en dan staat er verder bij dat het concept dat zal worden toege-
stuurd met moties e.d. van verkiezingsprogramma, dat komt dus na 10 juni u wilt toch niet beweren dat in deze hectische tijd dat wij in een korte tijd ongelooflijk veel bestuurlijke prestaties moeten verrichten ten aanzien van kandidaatstelling en ten aanzien van amendementen, dat we dan ook nog eens een keer rustig kunnen gaan praten over een samenwerkingsovereenkomst die wellicht hier en daar goed gewerkt heeft maar toch verdient dat we als VVD ons erover beraden of dat willen doen, met name die afdelingen die veel met jongeren problematiek hebben te maken en ik verzoek u dan ook of het niet mogelijk is dit punt te verschuiven naar vergadering in het najaar van dit jaar. (applaus)

De moeilijkheid is mijnheer Haafkens, dat wij geen najaars vergadering hebben althans, wij denken dat wij er geen hebben. In verband met het feit dat er vervroegde verkiezingen zijn, zijn de vergaderingen die we in het najaar gepland hadden en waar wij oorspronkelijk die samenwerkingsovereenkomst inderdaad een plaats hadden toebedeeld die vergaderingen zijn vervallen. Vandaar de gedachte omdat er zo 23 en 24 juni te doen, zou de vergadering daar niet mee instemmen, dan zijn er twee mogelijkheden, ofwel een speciale vergadering beleggen in het najaar ergens in het najaar, danwel over de datum van 1 januari heen gaan en dan dus ja in feite in een soort vacuüm terecht komen,

Dat is dan het dilemma waarvoor wij staan, Nou ik denk dat het vacuüm op zich niet zo vreselijk groot is, want er is destijds in december 84 gesproken over allerlei zilveren koorden nou die koorden heeft ja sommige mensen gezien, maar ik denk niet dat veel leden onrustig geslapen hebben over een samenwerkingsovereenkomst, dus ik denk dat als u gewoon een goede democratische overleg wil hebben over een samenwerkingsovereenkomst die een partij aangaat met een partij die buiten onze partij staat, die constant uitspraken doet over de VVD, waar ze volledig het recht toe hebben want ze staan er buiten, of je als partij inderdaad die samenwerkingsovereenkomst wil aangaan en ik denk dat het voor de VVD een beetje veel gevraagd is om nou op zo'n korte termijn met afd. te overleggen, dat kan geneens want er zijn vaak geen afd. vergaderingen meer. Ik denk dat u dan maar over 1 januari heen moet tillen en dan moeten we dan maar het bezwaartje van die vacuüm even gewoon accepteren en ik denk eraan dat de JOVD het ook niet erg zal vinden.

Wie nog meer,

Ja voorzitter ik wil graag iets zeggen over de iets vragen, over een onderwerp

Ja nee eerst dit onderwerp even afmaken, anders wordt het wat te chaotisch, ja,

Ja ik kan me heel goed vinden in de argumenten die de heer Haafkens naar voren brengt, ik heb op zichzelf ook geen bezwaar tot uitstel, maar ik zit wel met dat probleem van wanneer dan wel. Misschien is er een modus te vinden om in de vorm van die partijraad die we nog in september hebben.

Nou ik denk dat dat een hele goede oplossing is, dan heeft in ieder geval de partij de gelegenheid om te kijken wat het voorstel voorstelt.

Ja mijnheer de voorzitter, nu constateer ik een zekere tegenspraak in de woorden van de heer Haafkens die eerst pleit voor een ruime gelegenheid voor de afdelingen om in deze discussie deel te kunnen nemen en vervolgens het verschuiven van de discussie naar de partij raad die een nuttig en wijs orgaan is maar niet de plek waar de afdelingen vertegenwoordigd zijn en tegen die uitwijk mogelijkheid zou ik echt bezwaar hebben, ik zou me ook kunnen voorstellen dat deze algemene vergadering het Hoofdbestuur machtigt om zo'n overeenkomst aan te gaan en dan gehoord de discussies op geëigende plaatsen, maar als we dat niet willen vind ik in ieder geval niet dat de discussie ergens anders thuis hoort dan in deze vergadering.

Mijnheer de Voorzitter ik kan kijk in de KC Leiden is het zo dat als wij belangrijke besluiten nemen de partijraadsleden erbij zijn. Dus er is best een oplossing te vinden dat de leden via hun afdelingen in een centrale vergadering een uitspraak doen die in de partijraad worden behandeld. Als u zegt ik wil dus, het is natuurlijk een u zegt zelf, er is een vergadering uitgevallen in het najaar, ik zou het liefst niet over de 1 januari willen heen tillen dan is is dit denk ik een goede oplossing en ik denk elke centrale gewoon ja mogelijkheden genoeg heeft om de democratisch te doen.

Mag ik,

Ja Mijnheer de Jonge,

Ja Voorzitter ik had uw dagelijks bestuurslid bedoeld belast, met het jongerenbeleid ook al aangesproken, de partij rekent althans diegene zoals ikzelf die zich lang met het jongerenbeleid hebben beziggehouden, rekenen erop dat het voortzetten van een samenwerkingsovereenkomst dit jaar nog eerst in een brede maatschappelijke discussie in de afdeling aan de orde zou komen, dus ik zou daar toch graag aan vast willen houden dat we die discussie nu niet ineens tussen nu en 23 juni moeten houden terwijl we toch al zoveel aan ons hoofd hebben maar dan uitstellen naar oktober of desnoods voeg ik er aan toe over het jaar heen tillen, er zijn wel meer overeenkomsten die aflopen, en dan is de nog net niet gesloten.]

De partij moet zich goed kunnen uitspreken met name het jongere deel van de partij over de voortzetting van die SVO.

Ik denk dames en heren, dat ik gehoord deze geluiden, ik hoop dat dit niet profetisch is voor die samenwerkingsovereenkomst. Ik wil u voorstellen dat het hoofdbestuur zich op de verzoeken zal bezinnen, dat zullen we maandag doen, ik denk wel te kunnen zeggen dat wij u argumenten zeer zwaar zullen laten wegen. Gaan de heer Haafkens en de Jonge daarmee akkoord, dank u wel, wie nog meer,

Ik wilde, ik ben Smagge, Voorzitter ondercentrale Den Bosch en ommelanden en afd. Vlijmen en ik praat namens de afdelingen binnen mijn ondercentrale en het gaat over de ledenwerf campagne. Zoals u wellicht bekend is is er over de vorm en inhoud van die ledenwerf campagne al bij voorbaat de nodige twijfel uitgesproken door de bij de introductie bijeenkomst aanwezigen. Ik moet u zeggen, helaas is uitgekomen wat zij vreesden, ondanks moet ik erbij zeggen, de inzet die men desondanks heeft getoond. Het is een flop geworden en toen ik onlangs in de jaarvergadering van een mijn afdelingen aanwezig was, toen werd er gevraagd of de VVD misschien eens een keertje een PR bureau kon inschakelen, toen heb ik gezegd nou dat hebben ze, toen zeiden ze ja maar we bedoelen wel een goed. Nou weet ik niet of bij deze ledenwerf campagne een PR bureau is ingeschakeld geweest, maar als dat niet het geval is geweest, dan is dat wel erg jammer. Ik wil daar graag een reactie op.

Dank u wel, meneer Van Waaijen

Voorzitter of de ledenwerf campagne een flop is is een kwestie van beoordeling, wij hebben in ieder geval in een aantal duizenden reacties erop gekregen, wij wisten van het begin af aan dat de wijze van aanpak een andere wijze was waarop wij tot op heden gewend waren en wij hebben ook alleen maar voor deze wijze kunnen kiezen omdat wij ons wel degelijk door een aantal deskundigen hebben laten voorlichten, gelet op de reacties die er over naar voren zijn gebracht, gelet ook op de ervaringen die wij hebben opgedaan, kan ik wel toezeggen dat de LPC een uitvoerige evaluatie van deze campagne krijgt.

Die zie ik met belangstelling tegemoet voorzitter.

Dank u wel, wie nog meer, niemand, ja meneer Meijer

Voorzitter, bij de beschrijvingsbrief is vermeld dat het jaarverslag van het Hoofdbestuur volgens besluit van de Algemene Vergadering ter kennisneming zou worden rondgezonden en het staat dus niet als punt op de agenda, het is overigens niet ter kennisneming toegezonden, althans niet aan de comm. Binnenlandse Zaken, aan partijcommissies, die een onderdeel voor dat verslag hebben geleverd. Maar ik heb besluitenlijst nog eens op nageslagen, ik kon me dat besluit niet herinneren, het is ook niet als zodanig vermeld in de besluitenlijst van die vergadering, en ik vraag me dus af of deze afwijking van de statutaire verplichting om het jaarverslag in de jaarvergadering aan de orde te stellen volgend jaar weer kan worden recht getraaid.

Ik had nog een andere opmerking van heel andere aard,

Mijnheer van de Berg

Ja, had ik nou maar dat mondelinge verslag bij me, dan zou ik het in ieder geval

laten afdraaien, een boeiend momentje zijn voor de algemene vergadering en zeker voor sommige deelnemers aan die algemene vergadering, die goed hebben geluisterd, maar die ook gesproken hebben,

Op die algemene vergadering meneer.. is besloten zoals daar staat, niet meer en niet minder en er is nu gehandeld conform datgene waar sommige jaren over hebben gedaan om het voor elkaar te krijgen dat zo gehandeld zou worden, ik vind het uitstekend als de zaak wordt teruggedraaid, dan kan het weer gewoon als punt 2 op de agenda staan en alle bladzijde kunnen worden bediscussieerd en precies van punten en komma's worden voorzien, niet het besluit van de vorige jaarlijkse algemene vergadering.

Ik heb de besluitenlijst wel bij me voorzitter, maar zonder de punten en komma's ben ik het geheel eens met de heer van der Berg, dat het een punt van de agenda behoort te zijn en ik hoop dat de dan aanwezige daar ook naar zullen handelen.

het is juist afgesproken dat het geen punt van de agenda zou zal,

Nee, nee, nou ja, maar goed

Ja en nee heeft zo weinig zin voorzitter,

Ik ben in het algemeen heb ik de ervaring dat als de algemeen secretaris een standpunt inneemt zoals hij dat nu inneemt, dat die heel erg zeker van zijn zaak is. Meneer Meijera gaat u door,

Ik ben even zeker voorzitter en wat dat betreft hebben we al eens meer de degens gekruist meneer van de Berg

Maar goed u had nog een vraag

Ik had nog een opmerking, we hebben de motie Maassluis aangenomen prima, hoe ernaar gehandeld zal worden, dat zal de toekomst moeten leren, in 1986 is er ook afgesproken dat het gegooi in de glazen uit moest zijn en in 87 stond er in de Tijd een artikel waar een heleboel vuile was werd buiten gehangen en zoverre heeft het sommigen nogal verwonderd dat het Hoofdbestuur een kandidaat heeft gesteld ter vervulling van de vacature nieuwe Hoofdbestuur die in 87 aan het buiten hangen van de toenmalige vuile was een zeer belangrijke bijdrage heeft geleverd en ik neem aan dat u begrijpt wie ik bedoel.

Ik neem aan meneer Meijera dat u dit als een opmerking beschouwd, wie van u zou verder nog een punt hebben met betrekking tot beleid Hoofdbestuur, niemand, dan kunnen wij overgaan naar het volgende punt, de verkiezing van het nieuwe Hoofdbestuur genoemd in artikel 23.1 van de gewijzigde statuten. Punt 11a zegt vaststelling door de algemene vergadering van het aantal leden van het Hoofdbestuur gevolge artikel 23.3, van de gewijzigde statuten, het Hoofdbestuur stelt voor om het aantal leden van het Hoofdbestuur te bepalen op 13, het statutaire maximum wie van de leden wenst daarover het woord te voeren. Wie van de leden wenst stemming, zoniet en dan is dat voorstel aanvaard.

Punt 11.d verkiezing van de leden van het Hoofdbestuur ingevolge art. 23.5 van de gewijzigde statuten. Het hoofdbestuur heeft in zijn vergadering van 10 okt. 1988

een dertiental KANDIDATEN GESTELD inmiddels heeft een van die kandidaten mevr. Assen zich wegens een recente verandering van werkkring, als kandidaat teruggetrokken. De afdelingen zijn hierop gewezen in de mededelingen onder 26. van het hoofdbestuur, en eveneens is er op gewezen in Vrijheid en Democratie van mei. Daarmee ontstaat op deze algemene vergadering een vacature, gelet op de statutaire reglementaire bepalingen zal deze pas op een Algemene vergadering na 1 juli worden vervuld. De termijnstellingen zullen na 31 mei worden vastgesteld.

In verband met het feit dat de ledenvergaderingen van de afdelingen geen gebruik hebben gemaakt van de statutaire mogelijkheid om overige kandidaten te stellen zullen alle kandidaten, uitgezonderd dus mevr. van Assen ingevolge artikel 73. van het HH reglement door de voorzitter, verkozen verklaard worden, als de Algemene vergadering met het voorstel van het HB onder 11.a instemt. Dat laatste is gebeurd en derhalve dames en heren, kan ik de genoemde kandidaten tot verkozen verklaren. (applaus)

Dan heb ik punt 11c voorstel kamercentrale Den Haag, voorstel tot toevoeging van een, o nee sorry, nu loop ik iets te hard, ik denk dames en heren dat het thans een goed ogenblik is om even stil te staan bij de wisseling in het Hoofdbestuur. U bent zich ervan bewust dat zich in de VVD dit een historisch moment is, jarenlang is er gediscussieerd over de samenstelling van het HB u weet dat daar altijd aan de orde was het probleem dat een gedeelte van het HB, zijnde de eden van het dagelijks bestuur verkozen werd door de algemene vergadering, en dat een ander gedeelte verkozen werd, benoemd werd door de kamercentrales. In het kader van de zeg reconstruering van de organisatie van de partij hebt u al eerder het besluit genomen om aan de reconstructie van het Hoofdbestuur voorrang te verlenen. Zulks op voorstel van het zittend Hoofdbestuur en ik denk dames en heren, dat dat toch wel een bijzonder fenomeen is en als gevolg daarvan denk ik dat er thans toch een hele duidelijke nieuwe fase is ingetreden. Ik wil dan nu in de eerste plaats afscheid nemen van de Hoofdbestuursleden die het afgelopen jaar zijn afgetreden. Ik wil afscheid nemen van de zittende Hoofdbestuursleden, aangewezen door de kamercentrales, oorspronkelijk hadden we dat ook symbolisch willen doen, bij nader inzien, ook kijkende naar tijdstip hebben we dat toch maar daar gelaten. Maar ik denk dat wanneer wij gaan kijken, naar de zittende leden van het HB zoals dat tot kort, enkele minuten geleden daar waren, dat wij toch wel erg veel waardering kunnen hebben voor deze zittende leden. Zelden zal het zijn, dat een organisatie, dat een bestuur een besluit neemt en aan een algemene vergadering voordraagt, een besluit neemt, waarbij zij zichzelf zal opheffen. De discussies in de partij die er zijn gevoerd, over die samenstelling van het HB en over de relatie enerzijds op algemene vergadering en anderzijds tot de KC die discussies zijn in belangrijke mate op een uitermate zuivere en zindelijke wijze gevoerd kunnen worden, juist ook door de wijze waarop deze HB leden zich in deze discussie hebben opgesteld. en ik vind dames en heren, leden van de AV, dat dat een compliment van uw zijde zeker waard is. (applaus).

Mijnerzijds wil ik daar nog aan toevoegen, dat ik ook van nabij heb kunnen zien in HB vergaderingen hoe zwaar het in feite toch en de HBleden viel om tot deze benadering te komen, sommigen, waren het er niet helemaal mee eens, maar dames en heren, in hun functioneren heeft dat in het HB geen enkel verschil gemaakt, integendeel ik heb de indruk dat juist ook de laatste maanden toen er

eenmaal een gewenning proces was opgetreden, alle zittende Hbleden, met onverflouwde ijver en inzet aan die HBwerkzaamheden hebben meegemaakt en ik wil u eerlijk zeggen dat dat van mijn persoonlijke zijde een heel duidelijk compliment naar die Hbleden ook waard is.

Dan dames en heren de het HB nieuwe stijl, zoals ik dat noem. Feitelijk hadden wij dat symbolisch willen duidelijk maken, want er komt nu een HB een heel ander HB, n.l. een HB wat in zijn totaliteit verantwoording schuldig is aan de AV, het ouder Dagelijks Bestuur zoals dat hier aan deze tafel zit bestaat niet meer. Feitelijk zou ik moeten zeggen, leden van het Dagelijks Bestuur ga eens even weg, en laten we daarna eens eventjes dat hele nieuwe Hoofdbestuur hier op het podium hebben, dus leden DB verwijderd u, ik moet daarbij zeggen dames en heren, dat de adv. leden ook op houden te bestaan, dat worden adviseurs en aan hen zou ik dus willen vragen, zet u zich op de eerste rij.

We laten er nog 1 net zitten, dames en heren dit is een heel uniek moment, ik zou nu lang kunnen wachten, ik denk dat dat onze partijcultuur niet ten goede komt als ik dat zou doen, ik denk dat ik zal moeten uitnodigen, conform de eerder genomen beslissing, de heer Ginjaar in elk geval terug te roepen, want het is zeker dat hij voorzitter is van het nieuwe HB en ik weet dat hij dan verder de zaal, zoals een voorzitter betaamt, zal afhandelen. (applaus).

Dank u wel dames en heren, U ziet dat zelfs als het HB helemaal mocht uitvallen dat Messieur de Secrétaire General heel wel in staat is om deze vereniging te leiden. Mag ik de leden van het HB verzoeken op het podium te treden en zich aan mijn weerszijden te scharen, het zijn:

De heer Opstelten, de heer Ressenar, die vanwege zijn been is mogen blijven zitten, Mevr. Arjans-Averink, de heer Blauw, Mevrouw van Dijk-Sturm, de heer Kwelik Mijling, de heer Knip, mevrouw den Ouden, de heer Steenmeyer, de heer Verwaaijen en de heer Vogelenzang. (applaus)

Is iedereen er, nou dames en heren, daar zitten we dan, het hele HB, voor u allen aanspreekbaar op de AV een puur collegiaal bestuur dat de eerstkomende jaren de partij zal gaan besturen (applaus)

Thans is verder aan de orde punt 11.c, voorstel van de KC Den Haag tot toevoeging van een tweede lid aan het overgangsartikel 28a, waardoor de zittingsduur van de leden van het HB nader bepaald wordt. Op titel van dit voorstel hebben wij een rooster van aftreden opgesteld dat ook in de beschrijvingsbrief verder is aangeduid. Wij menen dat op deze wijze aan de wens van de KC Den Haag tegemoet is gekomen. Ik hoop dat u het daarmee eens bent KC Den Haag, bent u het ermee eens, want dan kunt u uw voorstel intrekken, nou ik neem aan ik hoor niets, mijnheer de Haze winkelman knikt ja, fantastisch, dan dames en heren hebben wij nog de aanwijzing van een lid van de VVD jonger dan 30 jaar als adviseur van het HB in overleg met het hoofdbestuur van de JOVD, voorgesteld wordt om daar mevrouw den Otterlande voor aan te wijzen. Kunt u daarmee instemmen of (applaus) ja

Mijnheer de Voorzitter, kamer centrale Den Haag, uit de levensbeschrijving van mevrouw ten Ottenlanders, blijkt dat ze mogelijk een jaartje ouders is dan volgens de voorwaarden, ik zou dit opgemerkt hebben

Nou enkele jaren ouder, de ratio dat wij mevr Den Ottenlander toch hebben voorgesteld is gelegen in het feit dat mevrouw den Ottenlander vanaf het begin op deze titel de vergaderingen van het HB bijwoont, maar bovendien is het zo dat wij gemeend hebben dat in afwachting van verdere ontwikkelingen over de samenwerkingsovereenkomst en dat gaat dus ergens in de loop van dit jaar plaats vinden het onverstandig zou zijn opnieuw een nieuwe adviseur aan het HB toe te voegen. U gaat er verder mee akkoord heb ik begrepen, mevr den Ottenlande u bent weer adviseur bij het HB. Dames en heren, nooit gedacht, vijf over half tien. Is er nog een punt voor de rondvraag, zoniet, dan schors ik deze vergadering tot morgenochtend, kwart voor elf precies, de deuren gaan open vanaf 10.00 uur, dan kunt u hier terecht vanaf kwart voor tien gaan wij de Europese campagne openen, welterusten.

27 mei 1989

Hartelijk welkom bij de officiële start van de Europese campagne van de VVD anno 1989. U zult vandaag door het edele gezelschap wat u hier op het podium bijeen-geschaard ziet in ons nieuwe campagne decor waarin we dus de komende 15 dagen het land mee zullen rondreizen, zullen achtereenvolgens tot u spreken, partij voorzitter Ginjaar, JOVD voorzitter Mark Rutten, vice premier Rudolf de Korte, Lijsttrekker Gijs de Vries, Minister van Justitie Frits Korthals Altes, fractievoorzitter 1e kamer David Lutijn, fractievoorzitter 2e kamer Joris Voorhoeve. Allen ter hartelijke ondersteuning van onze Europese kandidaten, die grotendeels ook in ons midden zijn vandaag en die u in de tweede helft is het geluid te zacht, mag ik wat extra geluid van de technische kant hebben graag, ja dank u wel, bij deze schijnt dat nu uitgevoerd te worden, deze nationale politici zullen zoals we dat met elkaar ook bepaald hebben, van harte onze Europese kandidaten ondersteunen. Meer dan ooit natuurlijk zal deze Europese campagne een nationale component hebben, wij weten dat er door de actualiteit onvermijdelijk zal zijn, desalniettemin zullen wij zeker als VVDers die Europese eenwording een goed hart toedragen, zorgen dat onze Europese kandidaten daar in voorop gaan en door onze nationale politici worden ondersteund. Een ding zou ik u nog mee willen geven, zo gaat ie beter, op een van die eerste warme zondagochtenden begin van die maand mei die ons nu al zo lang goed weer geeft gingen op een van de bruggen in Den Haag een ouderwetse ijscoman u kent dat wel zo'n prachtig opgepoetst wagen met twee van die grote zilveren toeters daarop, op deze zonnige dag, tufte die langzaam de brug op, als je die wagen bekeek, opgepoetst en wel, zwaar afgevuld met ijs, aan alle kanten goed fris gemaakt voor het nieuwe seizoen en die ijscoman daarbij een echte italiaan, het haar in de pommade gezet, met een schoon vers fris jasje aan, toen keek ik naar dat beeld en toen dacht ik ja ook die man heeft een slechte maand april achter de rug, met slechte ijsverkopen, maar hij gaat welgemoed geheel goed bewerktuigd met een wagen vol met ijs, met goede waar, gaat hij opgewekt op deze zondag zijn klanten tegemoet. Ik denk die hele goede voorbereiding, die gecompimenteerd werd door een frisse handdoek die aan de ijswagen hing, ik denk dat dat het beeld zou kunnen zijn waarop die VVD thans die Europese en straks nationale campagne in kan gaan, goed voorbereid, eensgezind met elkaar, de lading van de wagen goed gevuld en bereid om de klanten tegemoet te gaan. U heeft het gezien. Die hele maand mei is voor die ijsman prachtig weer geworden hij had de moed niet verloren en ging er hard tegenaan. Ik denk als we in deze zinnebeelden als VVD die campagne in gaan dat dan de woorden nu allereerst partijvoorzitter tot u gaat richten een ondersteuning zullen zijn voor ons allen om schouder aan schouder campagne te voeren onder aanvoeringsschap van de lijsttrekker Gijs de Vries. Ik geef het woord aan partijvoorzitter Ginjaar. (applaus)

Dames en heren, ook ik wil u graag welkom heten op deze hele bijzondere dag, en het bijzonder wil ik welkom heten onze ere lid Geertsema, wiens aanwezigheid wij op prijs stellen. Berichten van verhindering zijn binnengekomen van twee andere heren, de heer Wiegel en Toxopeus, uiteraard der zaak is het ook prettig om op zo'n dag als vandaag bewindslieden welkom te kunnen heten, de heer de Korte, Korthals Altes, de heer Nijpels, bericht van verhindering gekregen van mevrouw

Smit-Kroes, en uiteraard ook de staatssecretarissen Koning, hij is met de trein gekomen (applaus). Mevrouw Ginjaar-Maas en de heren Evenhuis en Dees, van het CDA is bericht binnen gekomen dat zij verhinderd zijn i.v.m. een partijraad die vandaag wordt gehouden, over ja, merkwaardige coïncident, het milieubeleid. Dames en Heren, eigenlijk is het een tweevoudig schandaal, het gebrek aan democratie in de Europese Gemeenschap, en de lauwheid waarmede de Europeanen in het bijzonder de Europeaan, de opdieners onder hen, daarop reageer, dit is een citaat uit een artikel, wat onze Europese lijsttrekker Gijs de Vries in dat laatste nummer van Liberaal Reveil heeft geschreven. En ik denk dames en heren, dat hij daar een grote waarheid naar voren brengt. Het is zeker tegen de achtergrond van het naderende Europa 1992, het Europa van de open grenzen, het Europa van het vrije verkeer van mensen, goederen en diensten en kapitaal, verbazingwekkend dat een dergelijke constatering zo terecht kan worden gemaakt. Vele eeuwenlang, door oorlogen geteisterd en verscheurd, bereikt West Europa zoals thans samengebond in de Europese Gemeenschap geleidelijk een historisch hoogtepunt. Het zijn ontwikkelingen die ons liberale sterk aanspreken, die wij toejuichen, maar die wij ook met behoedzaamheid gadeslaan. Zonder meer kan gesteld worden dat wij alle ergernis over verdragsreacties, overdreven uitingen van nationale soevereiniteit, en nationalistisch getinte belangenbehartiging er eigenlijk in de recente jaren een klein wonder is geschied, zeker gezien vanuit de geschiedenis van ons continent. Wie zich realiseert hoe moeizaam vanaf de dertiende eeuw de Zwitserse statenbond is ontstaan, wie zich herinnert hoe de Unie van Utrecht in de 16e eeuw tot stand kwam, hoe de Ver.Staten tot stand zijn gekomen, hoe de wordingsgeschiedenis was van landen als Italië en Duitsland, wie zich dat allemaal realiseert, zal het met mij eens zijn dat thans processen plaats vinden waarvan tot voor kort slechts overtuigde Europeanen konden dromen. Het zijn processen die evenzovele uitdagingen zijn maar die ook talloze vragen oproepen, wij kunnen ons de grenzen in de gemeenschap feitelijk niet meer veroorloven, maar wij zijn ook beducht voor een te star eenwordingsproces. Wij zien de kansen die deze eenwording ons biedt, maar wij hebben ook oog voor het gevaar, dat wij slechts een provincie zullen worden, wij willen ook graag onze traditionele waarden houden en de vraag die zich daarbij voordoet is hoe staat het met onze parlementaire democratie. Het is om met Hans Nord te spreken, te simpel om het te laten bij de oude strijd lust over de versterking van de rol bij het Europese parlement, in het Europa zonder grenzen zal steeds sprake zijn van Europese besluiten, die ofwel de nationale vrijheid tot regelgeving beperken ofwel de bestaande nationale regels door nieuwe Europese vervangen. En in dat proces van Europese besluitvorming, spelen de parlementen van de lidstaten geen grote rol. Zij kunnen dat ook niet. Een besluitvorming echter waarbij democratische parlementaire zeggenschap slechts een ondergeschikte rol speelt is een niet aanvaardbaar perspectief. Het omhooghouden van de fundamentele principes van onze parlementaire democratie, het behoud van onze democratische verworvenheden is essentieel, en daarom dames en heren, is het kiezen van onze vertegenwoordigers in dat Europese parlement een activiteit die meer verdient dan die lauwheid, en het politieke belang ligt in veel meer dan het alleen maar afvaardigen van een aantal vertegenwoordigers. Politieke uitgangspunten en doelstellingen zijn essentieel, dezelfde beginselen die ons leiden bij het bepalen van onze nationale politiek doen dat ook bij de Europese politiek. Onze ideeën over het milieubeleid over de beschrijving van de criminaliteit, over lastenverlichting, over

de kwaliteit van het onderwijs, blijven dezelfde om het even als het gaat om vijftien juni of 6 september. Beide verkiezingen hebben invloed op onze samenleving. De samenleving die wij willen opbouwen als liberalen, wordt door onze nationale liberale ideeën beïnvloed en wij zijn daarbij van mening dat wat deze opvatting betreft, wat goed is voor Nederland ook goed is voor Europa. Een gemeenschappelijk EODR programma, waarmee wij een duidelijk liberaal perspectief gelden is dan de basis voor het Europees handelen. Dames en Heren, de VVD is de afgelopen weken geteisterd door interne meningsverschillen van diverse aard. Omstanders keken huiverend toe, ademloos en sommigen spraken over zelfvernietiging, maar dezulke die dat zeiden kennen de VVD niet, de partijraad van 20 mei en de algemene vergadering van gisteravond hebben zich immers geschaard achter het beleid van de fractie, zoals dat tot nu toe is gevoerd. En de voorzitter van de 2e kamer fractie deelde gisteravond mede ook namens de voorzitter van de 1e kamer fractie, dat de opstelling van de heer Nijpels m.b.t. het reiskostenforfait bevredigend te vinden. Ik acht dat een verheugende ontwikkeling (applaus) En gisteravond is ook een motie van de afd. Maassluis aangenomen. Een motie waarin wordt opgeroepen om meningsverschillen snel bij te leggen, en het gekibbel in en via de media te beëindigen. Een motie die naar mijn overtuiging terecht unaniem door de AV is aangenomen. Dames en heren door de discussies die wij gehad hebben zijn denk ik wonden geslagen, diepe wonden, ik denk ook dat velen het er erg moeilijk mee hebben gehad en misschien nog erg moeilijk mee hebben, maar het is wel zo dat discipline en tijd ook in onze partij een groot goed zijn dat waard is om gehandhaafd te worden (applaus). Welnu dames en heren ik hoop en verwacht dat door deze drie elementen die ik noemde een situatie is ontstaan waarbij de VVD weer kan overgaan tot normaal functioneren. Tot het hanteren van normale procedures zoals wij die in onze partij kennen. En dat de VVD daarmee ook weer aantrekkelijk wordt als partij voor kiezers, die helderheid wensen en duidelijkheid, zekerheid en zelfbewustheid. Het prog. en de kand.lijst voor de 2e kamer verkiezingen zullen eind van deze maand worden vastgesteld. En ik ben ervan overtuigd, dat wij met beide vol vertrouwen de 2e kamerverkiezingen tegemoet kunnen treden. Die Europese verkiezingen waarin, zoals ik in het begin zei naar mijn overtuiging, het wezen van die parlementaire democratie, nog zo heel uitdrukkelijk en pril prille democratie is, die met zorg moet worden gekoesterd. De Nat. verkiezingen, beiden in de bijna naadloos in het elkaar overgaan, met programma's gebaseerd op aloude liberale principes, gericht op het tot stand brengen van een vrije samenleving van vrije mensen. Vandaag beginnen wij met die campagne, feitelijk een voortdurende campagne, op deze zonnige dag in Middelburg en deze hele mooie provincie Zeeland, en ik zou tegen u willen zeggen, laat dan die wapenspreuk van Zeeland symbool zijn voor de VVD van vandaag van morgen en overmorgen, ik worstel maar ik kom wel boven op 15 juni en 6 september. (applaus).

Dank u wel voorzitter Ginjaar

Dames en heren als tweede in de sprekersrij spreekt tot u JOVD voorzitter Marc Rutten

Voorzitter, dames en heren, deze dag staat in het teken van ons werelddeel, tenzij uw nationaal politieke ontwikkelingen de speeches al te veel gaan kleuren. En dat

is natuurlijk onvermijdelijk met de kamerverkiezingen zo dicht na de Europese verkiezingen. Het is jammer voor de lijsttrekkers van 15 juni, maar het zullen voor een belangrijk deel Nederlandse politieke kwesties zijn die de politieke discussies de komende maanden zullen bepalen. Uw lijsttrekker Gijs de Vries, heeft dat de afgelopen weken aan de lijve kunnen ondervinden. Meer dan eens is hij ten tonele of voorde camera gesleept om de crisis van 2 mei te legitimeren. Als het even kon vanuit Europees perspectief. Alle fraaie woorden ten spijt zijn kamerverkiezingen nog steeds belangrijker dan Europese verkiezingen. De interesse voor het Nederlands lectoraat voor Den Haag is nog steeds veel groter dan voor Brussel en dat is niet zo vreemd ten eerste dat Europa in politieke zin nog niet klaar is, omdat er nog steeds veel landen zijn zoals GB die het proces van Europese Integratie proberen tegen te houden. Zij vrezen de eigen soevereiniteit te zullen verliezen. Ten tweede is die interesse voor Europa gering vanwege angst, de mensen zijn bang voor de Europese eenwording, begrijpen niet waarom het goed is voor Nederland, en hebben geen zicht op de gevolgen voor hen persoonlijk. Een ding is er slechts duidelijk, mijn bank zal er beter van worden en wellicht ook het bedrijfsleven, en dat dan ten spijt alle grote en interessante en machtig opgezette voorlichtingsfilmpjes, behalve besef dat Europa nog lang niet af is en de angst voor de eenwording, heeft de Nederlandse kiezer nog een derde regen, weinig belang te hechten aan de Europese verkiezingen en dat is het democratische gat van West Europa, waarook uw voorzitter zojuist al naar refereerde. Het West Europese huis als geheel mag dan nog lang niet af zijn, van de Europese democratie zijn de fundamenteën nog maar nauwelijks gelegd. Steeds meer taken van nationale regeringen worden overgedragen naar Brussel. U en ik kunnen via ons Nederlandse parlement geen invloed meer uitoefenen op deze onderdelen van de besluitvorming. Dat betekent in praktijk dat Lubbers zich kan verschuilen achter besluiten van de Europese Ministerraad of de Europese commissie. En die besluiten als excuus kan gebruiken. Dat is een slechte ontwikkeling. De bevoegdheden van het Europees Parlement moeten snel uitgewerkt worden. Europa dreigt anders een oncontroleerbare te worden van bevlogen bestuurders, die zich praktisch geen zorgen hoeven te maken over parlementaire controle. Er zijn diverse mogelijkheden om die situatie te veranderen en tot een democratisch Europa te komen. Op korte termijn zullen in ieder geval twee dingen moeten gebeuren ten eerste de Europese commissie zou het uitgesproken vertrouwen van het parlement moeten krijgen, en het parlement zou invloed moeten krijgen op de samenstelling van die commissie. Europa kan en moet een succes worden. We zijn hard op weg, volgens mister Europe, Jac. Delors, zal zelfs binnen 10 jaar 80 % van de economische sociale en fiscale wetgeving uit Brussel komen. Maar dan hopelijk wel uit een Brussel dat parlementair democratisch gecontroleerd wordt. Daaraan moeten wij als liberalen werken. Ook dat in 1994 niemand zich meer zorgen hoeft te maken over die opkomstpercentages omdat dan in 1994 iedere WestEuropese burger zal weten ik ga naar de stembus voor een parlement dat serieus genomen wordt. Voorzitter niet alleen in Europa is op het gebied van inspraak op het gebied van democratisering nog veel te doen, ook in Nederland hebben wij als liberalen bij uitstek de taak om ze ervan te overtuigen of het met democratie wel zo goed gaat. En zo niet in te grijpen en de situatie ten goede te verbeteren. Liberalen moeten er bovendien voor zorgen een duidelijk een aansprekend concept voor de toekomst te hebben. En het is op deze twee punten de democratie in Nederland en de dringende noodzaak van een

liberaal toekomst concept dat er iets misgaat. Het is bij deze twee punten, dat ik graag nog even bij wililstaan. Het zijn niet de liberalen die de discussie over de vraag de komende 10, 20 jaar met het land naar toe gaan, in handen hebben. Het zijn overigens ook niet de socialisten die deze discussie in handen hebben. Hoe kan het ook anders, nee het zijn de CD, conventionele zetten doen op dit moment de koers uit voor Nederland voor de komende decennia. Zij zijn ons voor, niet alleen hebben zij wel duidelijke ideeën over de toekomst, nee, ze zijn ook al druk doende die ideeën uit te voeren, zij zijn de andere politieke stromingen dus dubbel voor. Een voorsprong gebaseerd op twee peilers, de verantwoordelijke samenleving, het maatschappelijk middenveld. Twee peilers die leiden tot een coop. nederland een Nederland waar de democratie uiteindelijk ontmanteld werd. Een Nederland waar taken en bevoegdheden van regering en parlement., verregaand over gehemeld zullen worden, waar instellingen in het middenveld, organisaties waar zij het CDA de macht in handen hebben. Instellingen die zich onttrekken aan welke vorm van democratische controle dan ook. Wie had dat in 1980 verwacht van het CDA, in die dagen leek conventioneel politiek voerend Nederland ten dode opgeschreven. Van Agt, zo meende iedere buitenstaander, maar ook ingewijde, stond aan het hoofd van een partij die het einde van de jaren 80 nauwelijks zou halen, deconventionalisering en het volstrekt vastzittend integratieproces van AP CHA en KVP in dat CDA anders uit maakte PvdA en VVD tot de partijen van de jaren 90, de politieke stromingen van de toekomst. Coalitievorming van PvdA en Vvd zou eind jaren 80 wel moeten, omdat het CDA een coalitie van andere samenstelling simpelweg niet meer aan een meerderheid zou kunnen helpen. Anno 1989 is het CDA verreweg de sterkste en machtigste partij van Nederland. Een toch wel invloedrijke positie en maatschappelijk organisaties en instellingen is nog sterker geworden. Maar ook elders in de samenleving is hun macht groter geworden. We kennen de cijfers toch, meer dan 60% van de burgemeesters, en de meeste Secretarissen Generaal zijn van CDA huize, het laat zich raden hoe dat er op lager niveau uit ziet. En als klap op de vuurpijl als duveltjes uit het doosje komen Lubbers en Oostlande met een toekomstplan voor Nederland dat hun machtspositie verder zal versterken. De theorie van een verantwoordelijke samenleving en een maatschappelijk middenveld. Liberalen zijn van mening dat invloed en macht in de democratisch gekozen instellingen geconcentreerd moet zijn. Liberalen zijn nooit sterk vertegenwoordigd geweest en allerlei maatschappelijke organisaties, zij zijn ook niet van mening dat voor dergelijke clubs al te veel ruimte moet bestaan tussen burger en staat en terecht, maar de praktijk is wel even anders. Een grote liberale partij anno 1989, kan niet volstaan met het zijn van kiesvereniging. Een grote liberale partij anno 1989 moet het lef hebben deze intellectuele uitdaging op te pakken. Het lef hebben het liberale gedachtegoed om te zetten in een concept voor de toekomst dat mensen aanspreekt. En dat gaat verder dan een paar honderd kreten. Als handen uit de mouwen, het gaat weer goed met Nederland/VVD, of gewoon jezelf kunnen zijn. Dit zijn kreten waarmee een moderne partij niet meer kan aankomen. Een waar gaat het dan om, in de eerste plaats een antwoord te geven op het CDA op hun denkbeelden, een verdergaande democratisering bijvoorbeeld van hun middenveld is onontkoombaar. Maar er zal meer moeten gebeuren. Op dit moment werpt een commissie in de JOVD aan zo'n antwoord, als het enigszins mogelijk is zal op korte termijn een eerste notitie worden gepresenteerd. En ik kan u nu al verklappen dat ook politieke taboes als

de gelijkschakeling van openbaar en bijzonder onderwijs in dat stuk aan de orde gesteld worden. Deze politieke taboes kunnen niet langer onbesproken blijven. (applaus).

Nadat een antwoord is gegeven op het CDA breekt de moeilijkste fase aan, de fase van het formuleren van een eigen liberaal alternatief, een antwoord geven op de uitdagingen van de jaren '90, een antwoord dus op de nieuwe internationale situatie. Het milieu probleem, en het toenemende individualisering. Een antwoord dus op de uitdagingen, precies, van de toekomst. Als JOVD zullen we daar aan werken, maar ik hoop en verwacht dat andere liberalen met ons mee zullen gaan, en die oproep wil ik hier vandaag dan ook tot u richten, werk mee aan een liberaal concept voor de toekomst. Werk mee aan het afbreken van het coöperatieve in Nederland, werk mee aan het omzetten van de vele abstracte liberale ideeën, in duidelijke keuzes voor de mensen, en dat is wel even iets meer dan het schrijven van een verkiezingsprogramma. of iets dergelijks. Wij moeten aantonen dat het liberalen om meer te doen is dan de portemonnee en het eigen huis. Als de VVD op deze punten succes zal hebben deze uitdagingen oppakken, zowel eerste de huidige cultuur van deze partij op punten veranderd moeten worden. En dat betekent dat debatten en discussies in de VVD minstens zo fel gevoerd mogen worden als de afgelopen twee weken, met een verschil, de debatten zullen over politieke issues moeten gaan, over koers en intentie, en dus niet langer over personen. Want op deze manier krijgt de VVD voor de buitenstaander een anti intellectueel image. Voorzitter ik kom tot een afsluiting. (applaus)

De dagen zijn gelukkig lang achter ons dat Hans Wiegel op een zonnige namiddag, in zijn achtertuin zijn verkiezingsprogramma schreef. Dat vervolgens snel door de partij gejaagd werd. Maar ook nu nog geeft deze partij weinig ruimte aan onafhankelijke en kritische mensen. Mensen die de VVD absoluut niet kan missen. Dat is doodzonde. Het waren medio vorige eeuw, deze kritische en onafhankelijke geesten die het liberalisme grot gemaakt hebben, die het fundament hebben gelegd voor onze parlementaire democratie. Als de VVD beschouwd wil worden als de fakkeldrager van onze huidige staatsvorm, als erfgenaam van deze pioniers van het liberalisme, dan zal deze partij niet alleen in woord maar ook in daad sterk moeten maken voor Vrijheid en Democratie, met gebruikmaking van alle kritische en onafhankelijke geesten, de machtsconcentratie van het CDA aan de orde moeten stellen, met eigen middelen moeten doorbreken, en voorzitter vervolgens mensen een liberaal beeld van de toekomst moeten voorhouden dat verdergaat dan de volgende verkiezingen, ik hoop u allen op ons congres eind juli te mogen ontmoeten, dank u wel (applaus)

Zowel uit het gemurmel en het applaus uit de zaal blijkt dat de JOVD voorzitter ons wederom stof tot nadenken heeft gegeven. dank je wel Mark Rutten. Dames en heren dan geef ik nu in onze illustere rij graag het woord aan vice-premier Rudolf de Korte.

Applaus.

Dames en heren de afgelopen 12 dagen heb ik voor nauwere economische relaties en voor de orde in Nieuw Zeeland en Australië doorgebracht. Beide landen maken een radicale economische hervorming door. Vergelijkbaar met de onze maar wel veel sneller. Brengen wij hier het hoogste belastingtarief naar 60% dan zijn we daar

al redelijk trots op, zij zijn pas tevreden als het beneden de 30% komt. En wie voeren dat uit, de socialisten van Nieuw Zeeland en Australië die daar de regering uitmaken. Dat had u niet gedacht, ik ook niet. Een van mijn Labour gesprekspartners de minister van Privatisering, ja, die vroeg mij hoe doen deze dagen onze socialistische vrienden in Nederland het. Toen heb ik uitgelegd, dat die socialistische vrienden van hem in Nederland, met meer overheidsuitgaven, met meer belastingen de volgende regering willen vormen in dit land en toen zei hij en ik citeer nou letterlijk "stuur dan eerst Mister Kok naar ons dan zullen we hem en zijn koers 180graden keren" (applaus). Dames en heren ik heb een simpele boodschap uit te dragen, die boodschap is, we moeten doorgaan met dit beleid. Laat mij allereerst aan u twee vragen stellen. GAat het in ons land weer zo goed, dat we onze regering met de PvdA kunnen veroorloven. Kan het in het belang zijn van ons land dat de VVD in de oppositie komt. Wie hierop direct ja zegt, geeft men inziens een onverantwoord antwoord. Ik zal dat uitleggen. Bij de verkiezingen in juni en september gaat het om de vormgeving van het Europa zonder grenzen. Gaat het om het Europa dat meer welvaart en welzijn moeten brengen aan zijn 320 miljoen burgers, daarom moet mijns inziens het belangrijkste thema van de a.s. verkiezingen in tweevoud zijn. Hoe bieden we de 14 miljoen Nederlanders en de meer dan 600.000 grote en kleine Nederlandse bedrijven een zo goed mogelijke startkans in het Europa 1992. Een zo goed mogelijke startkans in het schone Europa zonder grenzen. Ik moet er niet aan denken, dat 10 jaar eerder niet in 1992, maar in 1982, de beschermende grenzen in Europa zouden zijn beslecht, in 1982 was ons land immers diep in de versukkeling. Waren onze openbare financiën volstrekt in het ongerede, takelde de werkgelegenheid nog af, met 100.000 banen per jaar, steeg de werkloosheid met bijna 200.000 in een jaar tijds. Herinnert u zich nog, in 1982 een rampjaar, bedroeg onze groei de helft van de ons omringende Europese landen. In 1982 stond Nederland er ronduit internationaal beroerd voor. Verloor ons land de aansluiting bijkans met de Europese gemeenschap. En wat verkondigde de PvdA, tegen ieder beter weten in, toen, de overheid moest de greep op het economisch proces nog verder opvoeren, en dat terwijl ons land een twijfelachtige eer genoot. De twijfelachtige eer, de koploper te zijn in de geïndustrialiseerde wereld. Koploper met de meest omvangrijke collectieve sector. Hoe kon zo'n overheid nog de oplossing bieden. De overheid was juist het kardinale probleem, dat inzicht was en is nog steeds afwezig bij de PvdA, dat inzicht was en is er bij de VVD en dat dames en heren werd het startsein voor 7 jaar vruchtbaar CDA, VVD herstelbeleid. En we hebben dat verpakt in drie liberale sporen. Ik roep dat nog eens even in uw herinnering op. Het eerste spoor, herstel van de marktsector, door matiging van de lonen, door verlichting van belastingen en premies, door deregulering, door privatisering, het tweede spoor, sanering van de overheidsuitgaven en afslanking van de overheid. En het derde spoor, zeker niet het onbelangrijkste, misschien wel het belangrijkste spoor, het plaatsen van werk boven inkomen. Langs die drie liberale sporen is er in 7 jaren veel goed bereikt. Laat de feiten spreken, eerste feit: werkgelegenheidscreatie is drastisch verbeterd, sinds 1985 komen er jaarlijks 100.000 mensen meer aan de slag, in 1982 drie jaar eerder, takelde die ~~werkgelegenheid~~ ^{werkgelegenheid}, ik zei het u, nog af met 100.000. Toen voorspelde de PvdA dat ~~dit~~ herstel van deze coalitie zou uitdraaien op een miljoen werklozen of meer. Dat is toch heel wat anders geworden. Tweede feit: de groei van de werkgelegenheid in ons land is inmiddels twee maal die van de Europese

Gemeenschap in geheel ons werkloosheidspercentage ligt nu onder het EEG gemiddelde. Derde feit: de investeringen van de Nederlandse bedrijven bedragen sinds '83 meer dan het dubbele van die van de andere landen van de EEG. Vierde feit: de winstgevendheid nul nog in 1982, is terug op het niveau, heilzame niveau van het begin van de jaren '70. Vijfde feit: en dan kom in op mijn score in Australië, de inflatie is al enkele jaren de laagste in de gehele geïndustrialiseerde wereld. Een zesde feit: de sanering van de collectieve sector verloopt langs de uitgezette lijnen maar we moeten ons wel houden aan de budget discipline. Veel van de eer voor dit alles komt aan werkgevers en werknemers toe. Vanwege hun bereidheid de lonen fors te matigen, maar ook het vruchtbare CDA/VVD herstelbeleid heeft zijn doel getroffen. Momenteel groeit de Nederlandse economie zelfs harder dan die van de Europese Gemeenschap als geheel. En hoe anders was dat in 1982. Ik heb het u daarnet uitgelegd. Nederland is door dit alles zeer in internationaal aanzien gestegen. Laten we dat zo houden. In de politiek geld, belofte maakt schuld. Laat me daarom nog even terugblikken op het VVD verkiezingsprogramma van 1986, als de toekomst je lief is. Het verkiezingsprogramma dat onder Leendert Ginjaar tot stand kwam, daarin stelde we de noodzaak niet omdat we het leuk vonden maar omdat het moest, van 18 a 20 miljard ombuigingen, en men heeft toen op ons gescholden. Wat realiseerde het kabinet omdat het moest, het kabinet realiseerde, op het regeerakkoord, ombuigingen van 14 miljard, nog een bijna 8 miljard. Het totaal bedroeg dus ruim 2 miljard meer, dan wat de VVD vroeg in 1986 en daar werden we niet om geprezen. In datzelfde verkiezingsprogramma beloofde de VVD een lastenverlichting in de micro sfeer van 10 a 12 miljard, men zei dat lukt natuurlijk nooit, en wat realiseerde het kabinet, dat de steun van de coalitie partners in het parlement het kabinet en de coalitie partners realiseerden 14 miljard, drie miljard meer zelfs dan de VVD vroeg, even voor uw herinnering. Loon en inkomstenbelasting verlaging in 1988 van 1,3 miljard, een btw verlaging in 1989 van 3,1 miljard, een verlaging van de belastingtarieven voor de burgers volgend jaar en die werd van ruim 4 miljard, een verlaging van de tarieven van de sociale premies van 6 miljard. En wat vond de PvdA, die schoof met panelen, die was een en al bewogen beweging, maar veranderde geen spat als het ging om de rol van de overheid. Voor de PvdA bleef de oplossen van alle problemen, de overheid en de 22 miljard aan coalitie bezuinigingen wees de PvdA stelselmatig af, natuurlijk ook van de PvdA moest het financieringstekort omlaag, hoe door de belastingen te verhogen, van de PvdA moesten de koppelingen al reeds in de vorige periode worden herstelt, hoe: door de belastingen te verhogen, vallen er gaten door de demissionair status van het kabinet, voor de PvdA geeft dat niet, dan verhogen we de belastingen, de middeninkomers met 2 miljard, inmiddels kennen we het verkiezingsprogramma van de PvdA die nog hoopte dat de PvdA in de 90 jaren met het oog op Europa 1992 zou kiezen voor een sobere overheid, komt bedrogen uit, niks sobere overheid, de overheidsuitgaven gaan met 14 miljard omhoog, precies die hoeveelheid ombuigingen die wij krachtens het regeerakkoord zo moeizaam met elkaar hebben gerealiseerd. Kortom de PvdA heeft weinig en misschien wel helemaal niets van de feiten van de achterliggende jaren geleerd. Nu zoudt u kunnen zeggen, maakt verlaging van belastingen en premies dan zo gelukkig. Is dat overheersende overheids doel om na te streven. Moeten we blij zijn met onversneden consumentisme, ik zeg dat niet, wat ik wel zeg is dit, het is de opdracht van liberalen te werken aan optimale voorwaarden voor individuele

ontplooiing, niet individuele berooing. De belastingen en premies, zijn als een manometer voor de overheid. Die meten regeldruk van de overheid op burgers en bedrijven. Is de druk te hoog, dan zullen de burgers en bedrijven die ontwijken, dan ontsnappen ze in het informele en zwarte circuit, vaak het begin van veel om zich heen slaande criminaliteit. En na de EEG kijkend met die druk zet de overheid onze burgers en bedrijven op een grote achterstand bij het werken binnen het Europa zonder grenzen. De Europese integratie heeft immers juist tot doel door meer concurrentie kracht onze welvaart te bevorderen. Maar dat bereiken wel als Nederlanders niet door van start te gaan met zo'n omvangrijke collectieve sector, door van start te gaan met de hoogste belasting en premiedruk. Daarom moet het kabinetsbeleid van de afgelopen jaren worden voortgezet. Moeten we doorgaan met dit beleid, moeten we doorgaan ook met het matigen van de lonen. Dat is inmiddels geen gemakkelijke boodschap meer. Door de betere economie denken sommigen dat er bij de lonen weer meer te halen valt. Maar hogere lonen gaat onmiddellijk ten koste van de werkgelegenheid, een bekende socialist heeft eens een keer gezegd: Hogere lonen is nog altijd diefstal van werk. en met ruim 400.000 werklozen, mogen we dat spoor, werk boven inkomen niet loslaten mensen, natuurlijk de vormgeving van werk, boven inkomen kan ontdaan worden van enkele scherpe kanten. Ik denk aan het overheidspersoneel, de noodzaak een goed overheidspersoneel aantrekken en behouden vereist dat de inkomens van ambtenaren en werknemers niet te ver uiteen gaat lopen. De komende kabinets periode moet mijns inziens bij de ambtenaren salarissen meer rekening gehouden kunnen worden met de arbeidsmarkt. We moeten doorgaan met dit beleid, we moeten doorgaan, u weet het al, met het verlagen van de belasting en premiedruk. Wij kennen helaas nog steeds de grootste wig, de gemiddelde EEG werknemer houdt hier in Nederland van de extra verdiende gulden helaas nog steeds het minste netto over. We zijn dus nog lang niet klaar. Nederland moet een aantrekkelijke vestigingsplaats in de EEG voor werknemers en bedrijven zijn. En daarom moet die wig verder omlaag. Trouwens extra belasting en premie verlaging is ook nodig om de negatieve koopkracht effecten van het nationaal milieu beleidsplan goed te kunnen maken. Trouwens extra belasting en premieverlaging is ook de beste manier om de koopkracht van de arbeidsmarkt gerelateerde uitkeringen te behouden en te vergroten./ Op het eerste gezicht lijkt het verhogen van die uitkeringen via herstel van de koppelingen aan de lonen zelfs een goedkopere manier van inkomensverbetering van die categorieën. Maar dames en heren dat is schijn, na enige tijd vragen die herstellende koppelingen aan de lonen hun tol in hogere premies. En daarmee zijn we terug in die onvermijdelijke neergaande spiraal van de 70 jaren, u kent het wel, te hoge uitkeringen, te hoge premies, lagere groei en dan weer terugkeren van die grote knellende werkloosheid. Juist lastenverlichting wat wij als VVD willen vooral in het licht van de eenwording van Europese Markt stuwt ons verder omhoog, in de opgaande spiraal van de afgelopen jaren, en dat willen we toch, we moeten doorgaan met dit beleid, en we moeten zorgen dat onze bedrijven technologisch in Europa vooroploopt. We moeten doorgaan met dit beleid, we moeten zorgen dat de economische centra van ons land voor transport en vervoer bereikbaar zijn. We moeten doorgaan met dit beleid, we moeten de kwaliteit van onze beroepsbevolking ons menselijk kapitaal nog verder opvoeren. We moeten ook doorgaan met dit beleid, waar het gaat om het milieu, aspect, we moeten ons forse inspanningen getroosten voor een duurzaam schoon milieu. Behoud van een

schoon milieu en bevordering van de economische groei dat kan ik als minister van economische zaken met recht zeggen, horen bij elkaar. Onvoldoende zorg voor het milieu gaat vroeg of laat ten koste van groei, omgekeerd, groei is een onmisbare voorwaarde voor de financiering van de milieu maatregelen. En de Europese eenwording, ik kijk naar Gijs de Vries, biedt een schitterend perspectief, het gaat hier immers veelal om grensoverschrijdend vervuiling. Wordt het milieubeleid binnen de Europese Gemeenschap effectief gecoördineerd, met inschakeling van het Europese Parlement, en houden we ons aan "de vervuiler betaalt" dan zullen we nauwelijks negatieve effecten voor burgers en bedrijven te verwachten zijn. Dames en heren we moeten dus doorgaan met dit beleid, niet om een, maar om vele redenen. We zijn niet klaar met ons herstelbeleid. Het zou gevaarlijk zijn dat te denken. Ik begon met twee vragen bij het begin van deze speech, gaat het in ons land weer zo goed dat we onze regering met de PvdA kunnen veroorloven, kan het belang zijn van ons land dat de VVD in de oppositie komt. Mijns inziens is de PvdA nog niet rijp om de Nederlandse burgers en nederlandse bedrijven een goede startpositie in het Europa van 1992 te geven. De VVD met het programma een kansvolle toekomst is dat wel. Natuurlijk, dan zullen we als VVDers wel eensgezind moeten zijn. Eensgezind achter dat programma, eensgezind achter de mensen die het zullen gaan uitvoeren. Om ons liberale beleid uitgevoerd te krijgen zullen wij als VVD moeten accepteren dat we de kleinere bondgenoot in een coalitie zullen zijn. Daarop navelstaren heeft geen zin. Want de ervaring leert dat er in die positie best veel te bereiken valt, mits wij als VVD ers binnen en buiten de VVD zelve als partij, binnen en buiten het parlement binnen en buiten het kabinet eendrachtig zijn, tweedracht breekt liberale kracht, eendracht maakt liberale kracht. (applaus)

Dank u wel vice premier Rudolf de Korte, dames en heren, dat was niet altijd makkelijk voor de vrijwilligers in de partij, maar vanaf begin januari zijn er toch vele afdelingen geweest die zeer hard hebben gewerkt aan het weer bevorderen van ons ledental in de goede richting, en ik zeg al dat viel natuurlijk door alle gebeurtenissen niet mee, desalniettemin kunnen we toch constateren datwaar we hebben afgesproken dat bij de start van deze campagne we op zich de ledenwerfcampagne eerste deel zouden afsluiten, dat er door de inzet van alle vrijwilligers en ik denk dat wat dat betreft dat u van harte voor u zelf en voor elkaar mag applaudisseren, dat we erin geslaagd zijn om de spiraal van de ledentallen om te keren in de goede richting en dat we met elkaar en het lijkt net een toekomstig jaartal maar twee duizend dertien nieuwe leden door u de partij zijn binnengebracht in de afgelopen maanden, voorwaar vind ik een applaus waard.

Wij hebben daarbij beloofd dat die afd. want tenslotte beloning doet altijd wat, die het beste zich zouden weren daarbij, inderdaad een prijs in de wacht zouden kunnen slepen. We hebben drie categorieën daarover afgesproken, de afd. die het eerst een ledenwinst boekt van 10 % de afd. die per 1 mei de hoogste procentuele winst zou boeken, daardoor worden de mogelijkheden voor kleine en grote afdelingen wat gelijk getrokken en de afd. die qua en aantal en absolute zijn de meeste leden heeft verworven. Ik zou nu lijsttrekker Gijs de Vries willen vragen om hier naar het midden te komen en

daar waren, want het was natuurlijk haasten voor sommige afdelingen, daar waren

wat afdelingen bij, op dezelfde dag, maar wie echt, en we hebben het nog eventjes nagevraagd, bij de leden administratie, als eerste binnen was, was de afd. Riethoven, is er iemand van de afd. Riethoven aanwezig, applaus, dan vragen wij die LPCer van de kamercentrale waar Riethoven in valt om naar voren te komen, ook niet aanwezig, ja, daar komt hij, de voorzitter zal het in ontvangst nemen. (applaus)

Terwijl hij naar voren komt, noem ik de afd. die per 1 mei procentueel de hoogste winst heeft geboekt, dat is de afd. Ossendrecht, en ik denk dat we ongeveer in dezelfde richting zitten dan, gemompel,

Is er iemand van de KC Tilburg aanwezig, ja, en als derde, afd. die qua aantal absoluut de meeste leden heeft geworden is de afd. Den Haag, daar komt de heer van der Klis. En de actieve campagnevoerder van de afd. Den Haag neemt namens zijn afdeling de prijs in ontvangst. Je moet onderling uitmaken wie er van de afd. met zijn tweeën naar Straatsburg mag, want het is op zich nog een prettige discussie denk ik.

Dames en heren, graag nog even namens uw Euro kandidaten onze hartelijke felicitaties aan de afd. die dit resultaat hebben geboekt, wint voor twee leden van uw afdeling een reis naar Straatsburg, daar hebt u geluk bij want, als het aan ons ligt dan vertrekken we daar zoals u weet, dan vertrekt het Europees Parlement uit Strassburg naar Brussel omdat dat natuurlijk veel goedkoper is en dat daar de macht ligt. Maar steeds meer groepen van VVDers zijn de laatste tijd bij ons in Strassburg op bezoek geweest om een te kijken waar wij daar met dat parlement mee bezig zijn, wat hun Europese vertegenwoordigers daar doen. U gaat zich daarbij scharen, daar ben ik blij mee, een partij is niets zonder zijn vrijwilligers. De VVD heeft een prima groep vrijwilligers, u bent daarvan een uitstekend voorbeeld, hartelijk bedankt en welkom in Strassburg. (applaus)

Dames en heren, dan hebben we nu een heel bijzonder moment in onze jaarlijkse AV want dat heeft hier toch duidelijk mee te maken, ook al zijn we nu met de Europese campagne start bezig, ik weet dat ik de Algemeen secretaris zal plezieren als ik even reglementair aangeef dat wij toch nog steeds bezig zijn met de jaarlijkse AV, en in dat kader moet ik een naam nu gaan noemen en in het buitenland en zeker in de franstalige gebieden heet hij meestal Monsieur Norde en Mes. Norde zit op een strategische plek in de zaal en ik zal nu John willen vragen om de begeleiders naar Messieurs Norde te sturen zodat hij hier naar ons kan worden toegebracht. En een hartelijk applaus voor onze Monsieur Europe. (applaus, gestamp, lang zal ze leven enz. muziekkorps)

Hans Nord. Als u even het zicht op hem vrij zou willen maken, dank u wel, Hans Nord, onze Mess. Europe midden in het zonnetje gezet, ik weet dat je het eigenlijk verschrikkelijk vindt, maar je weet, dat dat toch bij dit soort momenten hoort, ik geef graag het woord aan jou opvolger, hoogstwaarschijnlijke opvolger in het Europees Parlement, Gijs de Vries.

Dames en heren, in deze dagen geeft Hans veel interviews, hij vertelt dan onder andere waarom hij heeft gedaan, wat hij heeft gedaan. En ik wil u uit een van die recente interviews een stukje voorlezen, omdat u dat laat zien, wat hem beweegt.

Dan wordt hem de vraag gesteld, wanneer is hij Europeaan geworden, dat was in de oorlog, ik reed op zo'n fiets zonder banden, opeens staat er dan dat tuig voor me, landwacht, ik moest mee, op het politiebureau komt er een duitse officier aan te pas, waarom ze me gearresteerd hadden, laat dat joch toch gaan zei hij, dat heeft diepe indruk op mij gemaakt, landgenoten pakten me op en een duitser de vijand liet me gaan. Uit die oorlog stamt de Europeaan Hans Nord. Uit die Europese Burgeroorlog kwam voort in 1947, direct van de oprichting van het bestuur af het bestuurslid van Europese federalisten, de beweging van Europese federalisten die later opgingen in de Europese beweging Nederland en waarvan Hans beide het voorzitterschap heeft bekleed. Bruggen slaan tussen vijanden een Europa van het woord in plaats van een Europa van het zwaard. En niet alleen bruggen tussen Europese landen, ook tussen Europa en Amerika, want Hans jij bent ook voorzitter geweest van de Atlantische commissie, omdat het vanzelf spreekt, dat vrede iets is dat meer omvat dan Europa en dat onze Atlantische gemeenschap even sterk moet zijn en blijven als onze Europese, je hebt voor die zaken met enorm idealisme en groot doorzettingsvermogen ingezet. Dat was niet altijd makkelijk, Willem van Oranje heeft dat een keer gezegd, men hoeft niet te hopen om te beginnen, noch te slagen om te volharden en blijven hopen dat was niet altijd makkelijk, niet in de tijd van de Europese defensiegemeenschap b.v. toen die mislukte. In de tijd van de Goal toen hij Europa lamlegde, in de tijd beginjaren 80 toen Margareth Thatcher de Engelse incarnatie van de Goal bleek te zijn, maar jij bent blijven hopen het is goed dat in die jaren Hans geen Staatssecretaris in Nederland bent geworden, of comm. van de Kon., functies waarop je voor de nominatie stond. Nu heb je de bekroning van de loopbaan gevonden bij ons in de EP, 17 jaar ben je er Secr.Gen. van geweest en 10 jaar lid. Je was daar als Liberaal op je plaats. Omdat dat Europees Parlement een dagelijkse oefening is in verdraagzaamheid, in het vreedzaam oplossen van conflicten waar eeuwenlang oorlogen over zijn geweest. Tolerantie past bij jou, je hebt er veel mee kunnen bijdragen, aan de ontwikkeling van de jonge Europese democratie. Want dat is eigenlijk toch het hoogtepunt van jou loopbaan geweest. Dames en heren, het mag nog wel eens worden gezegd, dat als wij vandaag staan voor een verkiezing voor een Europees Parlement dat de laatste jaren sterker is geworden, dat dat in een van de eerste geleidingen heeft gelegen aan de strijd die Hans Nord daarvoor heeft gevoerd, in het Europees Parlement (applaus) zonder jou Hans was de Europese akte er niet gekomen. Jij hebt in het Europees Parlement samen met mensen als Pinelli het initiatief genomen om op te stellen het ontwerp verdrag inzake de Europese Unie, een ontwerp verdrag waarin in 1984 het Europees Parlement zei, hoe het dan verder moest met dat Europa dat was lamgelegd door de onwil van regeringen om het verder op te brengen. Toen heeft het Europees Parlement de fakkel genomen en gezegd, dat is de weg, dat moet het worden, meer democratie, betere besluitvorming, en dat heeft ertoe geleid dat de regeringen in de lidstaten onder druk kwamen te staan van hun nationale parlementen waaronder het Ned., daar is die Europese akte uitgekomen, daarom hebben wij vandaag een sterker parlement. Maar Hans voor ons jou fractiegenoten heb je meer gedaan, je hebt niet alleen gevochten voor Europa, en dus voor Nederland, je hebt heel veel gedaan voor de VVD. Je hebt leiding gegeven aan een VVD afvaardiging de laatste jaren waarin behalve een oud gediende als Hendrik Jan Wouwers drie jonge honden terecht kwamen. Jij hebt ons tot een eenheid gesmeed, en eensgezindheid is belangrijk voor een partij. Je

hebt ons een voorbeeld gegeven, je bent ons tot inspiratie geweest, je hebt ons leiding gegeven. Maar meer dan dat, als wij jou vandaag danken, Jessie, Floris en ik, dan is dat omdat onze generatie heeft mogen opgroeien in vrede en in vrijheid en dat wij dat mede te danken hebben aan jou, aan wat jij en jou strijdmakkers voor ons hebben gedaan, in de oorlog, na de oorlog, de opbouw van een Atlantische Gemeenschap, de opbouw van de Europese Gemeenschap, het is nu aan ons om die erfenis te beheren. Om in Europa meer vrijheid te brengen en meer democratie. Wij zullen het anders doen, maar in dezelfde geest. Wij zijn er trots op in jou voetsporen te treden. Hans het ga je goed (applaus).

Hans Nord, de volgende die graag tot jou het woord wil voeren is de Minister van Justitie, Frits Korhals Altes.

Dames en Heren, toen ik gisteren een vergadering bijwoonde in Spanje van de Min. van Just. van de Europese Gemeenschap, toen waren we daar om ook van onze kant een antwoord te geven op het Europa zonder grenzen, het Europa zonder grenzen is een Europa voor de burger, de grenzen blijven voor de autoriteiten gehandhaafd. Uit liberaal oogpunt misschien een aantrekkelijk vooruitzicht. Maar niet voor alle Min. die zich met veiligheid en dat soort zaken bezighouden wij proberen dat te compenseren door Europa ook te bedekken met een netwerk van verdragen waardoor samenwerking tussen de verschillende overheden over de voor hen bestaande nationale grenzen mogelijk is. Waarom vertel ik u dit, omdat een dergelijke bijeenkomst ook de gelegenheid bied om over alle mogelijke andere zaken met collega's van gedachte te wisselen. En zo zat ik gisteren tijdens de lunch naast een van de Min. die aan het Britse Home office is verbonden en die mij de vraag stelde, is het bij jullie ook zo'n probleem dat eigenlijk de politici van het nationale parlement de beste zijn en dat het zo moeilijk is om goede mensen te vinden voor het Europese. Dames en heren u begrijpt wel dat ik die vraag niet met ja heb beantwoord, want dan zou ik niet met deze anekdote zijn begonnen (gelach) maar omdat ik onmiddellijk wist dat ik geen ja behoefde te zeggen dat kwam omdat mij op dat ogenblik terstond de persoon van Hans Nord voor de geest kwam. Er zijn als je er langer over nadenkt meer redenen, de voornaamste reden is natuurlijk deze: dat Nederland met de andere landen die oorspronkelijk met de Europese gemeenschap begonnen zijn een langere traditie heeft en die traditie bracht nu eenmaal met zich mee dat Nederland en andere landen eigen parlementariërs uitzond die tevens afgevaardigden werden in het Europese parlement en toen in 1979 de eerste rechtstreekse verkiezingen plaatsvonden toen konden wij voor een belangrijk deel van onze kandidatenlijst terugvallen op die Nederlandse parlementsleden die tevens Europees parlements lid waren geweest. En wij konden toen dus ook komen met ervaren kandidaten zoals Kees Berkhouwer, meer dan 20 jaar lid van het Nederlandsparlement, en al twee periode voorzitter geweest van het toen nog niet gekozen Europese Parlement. Hendrik Jan Louwers, al lange tijd lid van de 1e kamer, ook ervaren in het Europese Parlement, Aard Geurtse, een zeer ervaren 2e kamer lid, en ervaren in Europa, maar tussen deze nationale politici stond als eerste echte van oorsprong Europese liberaal Hans Nord en zoals wij nu van Gijs de Vries hebben kunnen horen is hij eigenlijk diegene die de nieuwe generatie Europese Parlementsleden van Nederlandse huize heeft aangekondigd. Want kijken wij nu naar onze kandidatenlijst van vandaag, dan is het zo, dat daarin

alleen maar liberale politici zitten, die van stonde af aan hun schreden hebben gezet in de Europese politiek. Gijs de Vries is al in de tijd dat hij voorzitter was van de JOVD de het internationale pad opgegaan, was voorzitter van Limec, Jessica Larive is direct na haar studie Europees Ambtenares geworden in Brussel, en van Floris Wijsenbeek weten wij allen ook dat hij direct zijn krachten is gaan wijden aan het Europese Parlement. Hans Nord was van die Europese liberalen eigenlijk de eerste en Gijs de Vries heeft het al gememoreerd zoals voor zovele van zijn generatie en de generatie die daarop volgde heeft de 2e wereldoorlog een beslissende invloed gehad op een politieke keuze en op hun verdere carrière, en was nadat incident dat Gijs de Vries memoreerde, in de oorlog, de nederlandse verrader die de fiets afnam, de duitse vijand die hem teruggaf, dat zijn gedachten zich richtte in de Europese en de Atlantische richting. Ook voor die tijd is het bekend dat hij een tegenstander was van de onzijdigheidspolitiek zoals die jarenlang door Nederland werd aangehangen. Hij koos partij, direct in de jaren na de tweede wereldoorlog, door contact te zoeken met een organisatie die in Engeland bestond, de Federal Union in Londen en hij werd aldus oprichter van de federale Unie in Nederland. Ik zal; u niet de verschillende stadia van de ontwikkeling vertellen hoe dat leidde tot de Europese beweging in Nederland tot de Europese actie, de Europese federalisten beweging, in elk geval was het zo, dat toen in 1947 uit deze organisaties de beweging van Europese federalisten ontstond Hans Nord daarin een belangrijke rol is gaan spelen. Dan komt het voorname jaar 1948, wie het jaar 1948 noemt, denkt dan altijd eerst aan 24 januari van dat jaar, toen Bellevue in Amsterdam de VVD werd opgericht. En het is iedere keer weer verheugend om dan toch weer in de zaal een aantal leden te zien die daar toen aanwezig waren, ik zie nu Henk Vonhof en Henk Talsma van de toen aanwezigen hier zitten

Maar in mei van dat jaar vond ook een bijzonder belangrijk voor Europa beslissende bijeenkomst plaats in de Ridderzaal in Den Haag. Dat was eigenlijk de bijeenkomst die de grondslag betekende voor een 3-tal uiterst belangrijke Europese ontwikkelingen. Daar kwam toen de Europese beweging als Europese organisatie tot stand met in elk land een eigen raad waar Hans Nord in Nederland deel ging van uitmaken. Daar kwam tot stand de raad van Europa en daar uit vloeide voort de totstandkoming van het Europese Hof voor de mensenrechten dat ook in Straatsburg zitting houdt. Vanaf dat ogenblik is Hans Nord verder gegaan in de organisatie van de Europese beweging. Hij is toen ook naar Straatsburg gegaan. Het is gememoreerd zijn eerste schreden in het parlement zette hij niet als afgevaardigde maar in 1962 als secretaris-generaal. Een functie die hij tot 1979 heeft bekleed. Als secretaris-generaal heeft hij die hele ontwikkeling naar rechtstreekse verkiezingen meegemaakt. Rechtstreekse verkiezingen die heel lang op zich hebben laten wachten. Het werd 1979 nadat eerst gegronde hoop bestond dat al in een veel eerdere fase maar toen heeft inderdaad De Gaulle dat geblokkeerd, rechtstreekse verkiezingen mogelijk zouden zijn. De band met de partij bestond ook in die tijd. Bij de voorbereidingen van die mogelijk eerdere Europese verkiezingen werd Hans Nord door de partij betrokken bij de voorbereiding daarvan. Dat was bij de voorbereiding van de Europese verkiezingen in 1979 niet anders. Ik ben gevraagd om hier het woord te voeren omdat ik als partijvoorzitter en geenszins in mijn huidige functie als partijvoorzitter het voorrecht heb gehad om die voorbereiding van de Europese verkiezingen 1979 van nabij mee te maken. In 1976 direct na

de oprichting het eerste grote werkcongres wederom in de Ridderzaal in Den Haag met op de muur op de wand het grote spandoek Liberalen voor Europa. Dat was toen de inzet waarmee wij de voorbereidingen van de Europese verkiezingen zijn begonnen. Er werden toen belangrijke internationaal afgestemde verkiezingsprogramma's ontworpen. Dat was een belangrijk gegeven dat de liberalen in Europa de eerste waren die met een door een Algemene Vergadering van de federatie vastgesteld verkiezingsprogramma konden komen daarmee ook daadwerkelijk uiting geven aan hun democratische inslag. Dat gebeurde, het lijkt wat karikaturaal, dat gebeurde niet in achtertuintjes op een zonnige namiddag, dat gebeurde zoals het hoort in een liberale en democratische organisatie. Hans Nord was toen een van de steunpilaren. Kees Berkhouwer lijstaanvoerder maar Hans Nord iemand die precies wist hoe het ook in het Europees Parlement toeging omdat hij als secretaris-generaal over zeer veel kennis daarvan beschikte en hij kende als weinig anderen ik mag wel zeggen als geen ander de Europeanen van 1946 af. Hij heeft in de 2e periode vanaf 1984 leiding gegeven aan de Nederlandse groep van liberalen in de liberale fractie de VVD'ers in de liberale fractie. Die periode heb ik niet meer als partijvoorzitter van nabij meegemaakt maar die is dan ook heel goed door Gijs de Vries belicht. Die heeft het functioneren van Hans Nord als parlementarier terecht met lof genoemd. Ik wil graag van mijn kant nog eens de nadruk er op vestigen dat het voor de VVD van meetafaan heeft vastgestaan dat als er een rechtstreeks gekozen Europees Parlement zou komen dat dan de liberalen de VVD-leden in dat Europese Parlement eenzelfde status in de partij zouden moeten krijgen als de leden van de Eerste en Tweede Kamer fractie. Dat dus de aanvoerder van de VVD-groep in de liberale fractie ook met een adviserende stem deel zou uitmaken van dagelijks bestuur en hoofdbestuur opdat voor iedereen in de partij duidelijk zou zijn dat wij een zeer groot gewicht toekennen aan het democratisch gehalte van het Europa, het Europa dat nu de laatste jaren mede dankzij de inspanningen van Hans Nord nu zo'n grote vlucht gaat nemen. Wat dat economisch betekent heeft Rudolf de Korte voor een belangrijk deel geschilderd. Wat dat voor Europa zelf betekent heeft Gijs de Vries geschilderd. Hans Nord is iemand geweest die daar direct van af het einde van de tweede wereldoorlog af tot aan vandaag heeft meegewerkt. Hij heeft nu een leeftijd bereikt die hem in China wellicht zou kwalificeren om een gooi te doen naar het voorzitterschap van de jongerenorganisatie maar hij heeft toch gedacht dat hij de fakkel in het Europese Parlement aan jongeren zou moeten doorgeven. Ik zou er graag van willen getuigen dat nadat hij de eerste is geweest in de gekozen liberale fractie die daar echt als Europees liberaal is ingekomen met een nadruk op Europees. Dat die lijn vervolgens is doorgetrokken en dat wij nu kunnen zeggen Europese liberalen voor Europa Hans Nord was niet een van hen, hij was de eerste van hen en zal de eerste onder hen blijven.

Dank u wel Frits Korthals Altes. Dan Hans dan vraag ik nu je aandacht voor de woorden van partijvoorzitter Ginjaar.

Dames en heren Hans Nord laat ik mij eens rechtstreeks tot jou wenden. Ik wilde beginnen met 2 citaten. Europa is bedreigd, Europa is verdeeld. De grootste bedreiging komt voort uit zijn verdeeldheid. Dat was de boodschap zo sprak jij die uitging van het eerste congres van de Europese beweging in 1948 in Den Haag.

Het 2e citaat Zo is Europa ondanks het aanvankelijk succes van de gemeenschap nog steeds bedreigd en verdeeld. En wat ons betreft zijn bedreigd en achteruitgang tot wij nog slechts een museum van vergaane glorie zullen zijn. Alleen gezamenlijk kunnen wij dit proces keren. Geen enkele lidstaat van de gemeenschap is nog bij machte het geheel op eigen kracht al zijn problemen op te lossen. Naast de woorden die ik zo aan het begin van deze dag aanhaalde die jij geschreven had m.b.t. het functioneren van de democratie in Europese gemeenschap zijn deze woorden denk ik in andere vorm dan een ander aspect van het Europees credo. Het zijn passages overigens die werden uitgesproken door jou in zijn eerste redevoering tot de Algemene Vergadering, jou VVD, nadat je bij acclamatie door die vergadering op 16 maart 1984 tot lijstaanvoerder was gekozen. Een verkiezing die niet alleen een bekroning voor het inzet en werk was van een van de belangrijkste leden van het Europees Parlement maar meer nog een bevestiging van de betekenis die zijn partij wenste te geven aan de grootste inspanning die Hans Nord zich had getroost. Een inspanning die er ook op gericht was om binnen de VVD de gedachte aan dat ene Europa gestalte te geven. Gijs de Vries en Frits Korthals Altes hebben al gememoreerd hoe jou werk zich zo in algemene zin heeft ontwikkeld. Begin 1960 werd je al gevraagd door Oud om een programma te schrijven ter voorbereiding van de Europese verkiezingen. Dat dat nog een tijd zou duren voor dat die verkiezingen bewaarheid werden kon niemand voorzien. Maar een van de blijvende gevolgen van die uitnodiging was wel dat een ontwikkeling binnen de VVD in gang werd gezet om de leden van het indirect gekozen Europees Parlement nauwer bij het partijleven te betrekken. Frits Korthals Altes maakte daar gewag van. Het was heel duidelijk dat ook jou aanwezigheid bij dagelijks bestuursvergaderingen en hoofdbestuursvergaderingen er heel duidelijk bijdroeg om binnen de kring van het dagelijks bestuur, binnen de kring van het hoofdbestuur die Europese gedachte levend te houden. Dames en heren Hans Nord deed dat altijd op een hele kenmerkende wijze. Altijd heel bescheiden achterin de derde van de 3 fractievoorzitters. Met een sigaret in zijn hand op zo'n heel kenmerkend dat asje aftikkend en dan vertelde hij met zijn droge stem over datgene wat zich in Europa afspeelde. Behalve dat daar altijd ... feiten bij waren gaf ie ons altijd een inzicht in datgene wat zich achter de schermen in dat Europese Parlement afspeelde. Over de bewegingen en de krachtsverhoudingen, over Simone Veil, de verhoudingen binnen die Franse delegatie, over de invloed en de positie van andere liberalen. Het was altijd heel boeiend om naar te luisteren. Ik denk dames en heren dat daarnaast Hans Nord zich in die vergaderingen ook op een andere wijze duidelijk manifesteerde zijhet ook weer heel bescheiden. Ook als het om de nationale politiek ging kon hij zo af en toe, niet vaak, want daar was die veel te prudent voor, hij zat immers in Europa, maar dan kon die zo af en toe heel prudent een hele voorzichtige vinger op een wonde plek neerleggen en die leden van het dagelijks bestuur toch wel eens heel zachtjens tot de orde roepen en ze op een indirecte wijze de vraag stellen of ze daar en daar wel aan gedacht hadden en of ze nu wel wisten waar ze mee bezig waren. Ik denk dames en heren dat daarmee ook de betekenis van Hans Nord voor de hele partij duidelijk geschetst is. Hans Nord heeft de ontwikkelingen in Europa van harte toegejuicht. Hij stond bij velen bekend als de Europeaan onder de Europeanen. Voor hem stond vast dat in het Europa van en voor de burgers de liberalen niet zouden mogen ontbreken. Vanuit die optiek mede gevoed door een hele diepe overtuiging zoal Gijs de Vries en Frits Korthals Altes die ook

naar voren hebben gebracht is hij begonnen aan het werk in het Europees Parlement nadat hij daar eerder secretaris-generaal was geweest. Daar werd groots werk verricht hij had daar een groot aandeel. Gijs de Vries heeft dat gememoreerd. Maar het is niet alleen de feitelijke werkzaamheden die hij deed. Het was ook het respect wat hij ondervond door kennis en persoon en het respect wat hij ook afdwong bij vriend en politieke tegenstander want Hans Nord zou altijd zijn en altijd blijven vriendelijk, correct, door en door integer, een vraagbaak en een vertrouwensman voor velen. Aan de horizon zijn inmiddels de contouren van het nieuwe Europa zichtbaar. Een Europa wat hopelijk niet bedreigd is. Waarin de verdeeldheid tot het voltooid verleden tijd behoort. Hans Nord heeft op geheel eigen wijze als overtuigd liberaal dat Europa mede gestalte gegeven. Zijn verdienste is en voor zijn VVD en voor zijn liberaal Europa onmiskenbaar groot. Zijn politieke vrienden dames en heren zullen hem missen als dit jaar het nieuwe parlement wordt geïnstalleerd. Zijn gewone vrienden zullen zich hopelijk nog lang in zijn persoonlijkheid mogen verheugen. Dan dames en heren wijs ik u erop zoals de algemeen secretaris zou zeggen dat de Algemene Vergadering nog steeds in zitting bijeen is en dan wijs ik u erop dat ik kort geleden namens het hoofdbestuur een brief heb gestuurd aan de afdelingen en uit de reacties op die brief meen ik u te kunnen voorstellen om bij acclamatie de heer Hans Nord te benoemen tot erelid van de partij.

Dames en heren ik ben echt wat beduusd van deze zo indrukwekkende uitingen van hartelijkheid en vriendschap en aangezien we hier zoals de voorzitter zojuist memoreerde nog steeds in Algemene Vergadering zijn moet ik dus eerst aanvaarden en mijn dank uitspreken voor de grote eer die de partij mee heeft willen bewijzen door mij het erelidmaatschap te verlenen. Ik ben daar trots op. Ik ben zowel trots als dankbaar voor wat ik in de afgelopen jaren heb mogen doen. Het is eigenlijk een beetje wonderlijk wanneer je dat gene doet wat je het liefste zou willen doen en wat ook een voorrecht is om te doen en je wordt er nog voor beloond ook. Dan is er eigenlijk iets niet helemaal in orde. Maar goed ik neem het toch in dank kennis van. De afgelopen jaren heb ik op het Europese front mogen strijden met mijn collega's voor de liberale Nederlandse zaak die ook de liberale Europese zaak is. Wanneer dan na een hele lange periode van je hier mee te hebben beziggehouden vindt dat het moment gekomen is om het zaakje over te dragen aan anderen dan heb je natuurlijk dat in alle bescheidenheid mag dat gezegd worden. Dan heb je het gevoel hoe moet dat straks zonder mij. Ik weet ook niet hoe dat moet, maar een ding weet ik wel dat het equippe wat wij nu de strijd in hebben gestuurd en dat op 15 juni met groot succes de verkiezingsoverwinning zal kunnen vieren het is een goed equippe, het is goed samengesteld, het is goed geleid en u zult zien dat die mensen dat voortreffelijk gaan doen in ons aller belang. De geschiedenis van de afgelopen jaren en Frits Korthals Altes wees er al op dat is begonnen in 78/79 toen de eerste rechtstreekse verkiezingen kwamen. Heeft bewezen dat de relatie tussen de VVD-Europeanen en de VVD-thuis een van de belangrijkste problemen die wij moeten oplossen. Daar is veel aan gedaan, het heeft zich in de afgelopen 10 jaar sterk ontwikkeld. Is enorm verbeterd. De relatie tussen Nederlandse VVD-parlementariërs en de parlementariërs van de VVD in de Eerste en Tweede Kamer is ook een zaak waar veel aandacht aan is besteed en waarvan ik denk dat de komende jaren nog meer aandacht aan zal moeten worden besteed. Vergeet u niet dat de Europese wetgever die hoe langer hoe meer op het

toneel zal verschijnen dat de Europese wetgever soms ook is de Nederlandse Staten Generaal. Wanneer er een Europese richtlijn wordt aangenomen dan moet die door de nationale wetgever in nationale wetgeving worden omgezet nadat de Europese wetgever de principes er van heeft vastgesteld. Dit maakt noodzakelijk een mate van verstandhouding en samenwerking tussen de parlementaire componenten van deze beide wetgevers waarvan ik geloof dat het een van de voornaamste opgaven zal zijn van de komende periode van 5 jaar. Dames en heren nogmaals mijn hartelijke dank en alle vertrouwen van de partij in diegenen die deze zaak in de komende 5 jaar gaan trekken. Ik dank u zeer.

Dames en heren ik denk dat het terecht is dat wij voor deze bijzondere Europeaan het programma wat laten uitlopen u ziet wij zijn wat achter op het schema maar ik geef het woord nu aan fractievoorzitter in de Eerste kamer David Lutein.

Dames en heren ik zal graag mijn praatje wat inkorten gezien de ruimte die we aan Hans Nord hebben gegeven en die ook altijd bij ons in de fractie niet alleen welkom was maar dan ook heel veel over promotie van Europa heeft kunnen doen. Dames en heren als Zeeuw die tussen haakjes dus als geen ander weet wat er door de heer Ginjaar in het begin aangehaalde Zeeuwse lijfspreuk betekent als Zeeuw ben ik trots dat de start van de campagne in Middelburg plaatsvindt, pleisterplaats tussen Den Haag en Brussel. Gisteren hadden we de blik op Den Haag gericht en misschien is het symbolisch dat de vergadering vroeg was afgelopen zodat we alle tijd hadden om ons op de dag van vandaag te kunnen voorbereiden nu we de blik op Brussel richten op Europa richten en ik wil dan ook niet alleen de blik op Europa richten maar dat ook volledig met woorden doen. Want de oprichting en de ontplooiing van de EEG is ongetwijfeld de belangrijkste politiek maatschappelijke gebeurtenis van de laatste kwart eeuw geweest. Want voor het eerst in de geschiedenis van West-Europa krijgt wat samenbindt meer aandacht echt meer aandacht dan wat ons als afzonderlijke naties scheidt. Sommigen ook in ons land deïnen wel eens wat terug voor het beeld van een geïntegreerd Europa. Sommigen zijn misschien bang voor verlies van eigen identiteit van eigen cultuur. Vrezen ook wat Brusselse bureaucratie of de tendens tot schaalvergroting. Of hebben alleen maar moeite met het nieuwe het onbekende wat vanuit een toekomstige Europese Unie kan voortkomen. Ik vind dat jammer want voor mij als liberaal overheersen vooral de vele pluspunten van een verenigd Europa. Ik zie dat we nu een vrede kennen die niet van binnen uit Europa wordt bedreigd. Vandaag zijn nog eerste en tweede wereldoorlogen aangehaald. Die echt duurzaam kan worden ook voor onze kinderen en kleinkinderen. Met de zich ontwikkelende ontspanning tussen oost en west kan bovendien die duurzame vrede en veiligheid ook in een breder verband echt gestalte krijgen. Zeker als we bereid zijn als EEG een grotere eigen verantwoordelijkheid voor onze verdediging te nemen. Juist vanuit samengebundelde kracht kunnen we dan aan ontspanning en ontwapening nieuwe impulsen geven. Kortom versterking van de samenwerking in de EEG betekent dan meer vrede, meer veiligheid en bovenal meer echte vrijheid voor deze en volgende generaties. Ik zie ook dat mensen elkaar in Europa meer ontmoeten en door meer taalonderwijs beter met elkaar kunnen communiceren en natuurlijk aanvaardt men dan de verschillen van het Europa van de 12. Maar stap voor stap zullen we meer begrip voor elkaar krijgen, toleranter worden. Snel toenemende communicatiemogelijkhe-

den zullen hieraan ongetwijfeld positief meewerken. Dat geldt ook zeker voor ons land en ik ben niet ongelukkig dat in dat kader daarom de afbraak van ons monopolie van achterhaalde mediabestel in gang is gezet. Europese integratie betekent ook kansen om welvaart verder te verbeteren en over meer Europese burgers te verspreiden. Door het slechten van allerlei nationale begrenzingsen aan economische ontwikkelingen. Ook voor het vormen van een sterk tegenwicht tegenover andere economische machtsblokken. Europa zonder binnengrenzen betekent ook extra kansen om de kwaliteit van ons bestaan te verbeteren. Door de aanpak van grensoverschrijdende milieuvervuiling, door te werken aan methodes om onze natuurlijke hulpbronnen echt duurzaam te benutten. Maar ook door de veiligheid voor de individuele burger te verbeteren op straat bij de bestrijding van de kleine criminaliteit en vooral bij de aanpak van de georganiseerde misdaad. De EEG heeft er intussen al voor gezorgd dames en heren dat we in een van die schaarse gebieden op aarde leven waar de voedselvoorziening geen problemen geeft. Geen rijen mensen voor bijna lege winkels zoals er nog in delen van Oost-Europa maar een overdaad aan prima kwaliteitsprodukten tegen redelijke en stabiele prijzen. Ja in feite doen we het op dat punt te goed, kampen we met overschotten die hard werkende boeren en tuinders weer de nodige zorgen geven. Kortom een verenigd Europa biedt alle kansen voor maximale ontplooiingsmogelijkheden van mensen en dat is nu juist wat we denk ik toch vooral als liberalen willen. Eigenlijk zouden we soms wel willen dat alles wat sneller ging. De gezamenlijke aanpak van de economische problemen, werkloosheid, bestrijding van de drugsproblematiek, maatregelen tegen luchtvervuiling, het schoonmaken van de Europese rivieren, samen de lande in de derde wereld beter helpen of bijv. in de komende vakantie overal met dezelfde munt kunnen betalen. Maar misschien een wat Europees aangepast spreekwoord aan te halen Keulen en Parijs zijn niet op een dag gebouwd.

27 mei 3 en 4

.. de Europese kandidaten vandaag niet meegeven. Dames en heren we zijn in Zeeland en dat willen we de Zeeuwen laten weten ook. Het is zo dat er die hulp varieert van alle kanten de stoel die u net zag waar Hans Nord in zat die werd door burgemeester Rutte hier van Middelburg eventjes ter beschikking gesteld. Dat wordt 's avonds om 11 uur even geregeld met grote soepelheid. Maar daarnaast willen de Zeeuwen ook iets van hun folklore laten zien en deze provincie heeft dat nog juist in hoge mate. Er is direct in de pauze die nu aanvangt en die ik met u zou willen voorstellen precies 3 kwartier te laten duren. Dus dat betekent tot 5 voor half 2 is er buiten hier een voorbeeld van typisch folkloristisch gebeuren op Walcheren en in Zeeland het Ringrijden. De Ringrijdersbaan die is ingericht bevindt zich in het park naast de ingang van miniatuur Walcheren als u buiten komt 50 m naar rechtslopend. Er kan meegereden worden dus dat is vooral leuk als sommigen van onze prominenten zich daarvoor lenen het Ringsteken. Er zijn 8 Ringrijders meldt mijn informatie uit het Zeeuwse, 4 in boerendracht en 4 in Ringrijdersdracht d.w.z. witte outfit met oranje sjerp. Dat is het gebruikelijke tenue. 6 zeeuwse boerenpaarden en 2 fjorden paarden uit Nieuw- en Sint Joosland helpen daarbij. De band die zojuist muzikale ondersteuning gaf en die normaal voor onze lol VOL heet hebben zich voor deze dag omgedoopt Voor Onze Liberalen, ook aan hen dank voor de muzikale opluistering. Dan in de pauze verkoopt de afdeling Middelburg en u weet dat het dan een goede zaak is Zeeuwse Babbelaars, het is altijd thuis handig als u echt wil laten blijken dat u hier geweest bent en ook de afdeling Middelburg, de kamercentrale Zeeland wil ik zeker zeer bedanken voor de hartelijke ondersteuning in de organisatie die zij aan deze Algemene Vergadering en campagnestart hebben gegeven. Dan nog 1 punt van orde. Na de pauze starten we dus met de campagnevideo die speciaal voor deze Europese campagne gemaakt is waarin onze 3 zittende kandidaten Gijs de Vries, Jessica Larieve en Floris Wijzenbeek u van hun kunnen en kennen zullen demonstreren. Daarna spreekt Gijs de Vries, wij zullen ook kandidaat 1 t/m 10 als ze er allemaal zijn aan u voorstellen en Joris Voorhoeve zal de dag besluiten ter ondersteuning van onze Europese kandidaten. Een gevaarlijk punt er kan hier op onverwachte momenten een wielerronde langskomen dus de afdeling Middelburg vraagt u voorzichtig over te steken als u naar het Ringsteken gaat kijken. Ik wens u een genoeglijke pauze.

Het is aardig juist op deze dag waarin we de Europese campagne starten om ook eens onze andere kandidaten u met gezicht en naam nog eens extra te laten zien. Zij zullen ook deelnemen in onze Europese cirkel van 12 avonden door het land. Ik zou ze nu willen uitnodigen om met z'n 10'en min de 1 die niet aanwezig is maar eens eventjes richting podium te komen waar wij nu net de zaken hebben opgeruimd. Dames en heren onder aanvoering van Gijs de Vries mag ik u verzoeken. Toen deden ze het ook, waar waren zij. Kan iemand ze eventjes binnenhalen.

U begrijpt dat kan soms zo gebeuren. De band was weer bedoeld om hen te begeleiden maar die zijn met stille trom vertrokken. Ik was ze opeens kwijt maar uw applaus heeft dat opgevangen. Dank u wel. Ik zal ze u graag eventjes voor van eigenlijk links, voor u ook ja, naar rechts toe. Kandidaat nr. 10 Titsia van Blommenstein, nr. 9 Jules Maten, nr. 8 Michel Lodewijks is er niet vandaag, nr. 7 Harm

IJssel Klevering, nr. 6 Robert Goedbloed, die in het midden sla ik even over, daarnaast vindt u Christiaan Lavree nr. 5, nr. 4 Jan Mulder, nr. 3 Floris Wijsenbeek, nr. 2 Jessica Larieve, nr. 1 Gijs de Vries en die geef ik graag het woord nu.

Dames en heren, Nederland dat is een land van vrije mensen, van democratie van bos en water, een hoog ontwikkeld welvarend land met goede collectieve voorzieningen. Nederland is een fijn land. Dat moet zo blijven. Morgen, over 5 jaar en in het jaar 2000. Dan kan alleen zo blijven als wij in Brussel en Straatsburg de juist beslissingen nemen als we een EEG bouwen die onze vrijheid helpt veilig stellen en die de kwaliteit van ons leven verbeterd. De komende jaren moet het er van komen. Dan moeten we in heel Europa kunnen gaan en staan waar we willen, dan moet het uit zijn met die files aan de grenzen om dat er dan geen grenzen meer zullen zijn. Dan moet ons bedrijfsleven gelijke kansen worden geboden aan het bedrijfsleven van de VS en Japan. Dat is een geweldige uitdaging voor ons allen. Voor ons als politici omdat wij nog moeilijke besluiten zullen moeten nemen. Voor werkgevers en werknemers omdat die de concurrentie positie van onze bedrijven zullen moeten versterken en voor ons als burgers. Omdat Europa ons leven verandert en ons nieuwe mogelijkheden geeft die we zoals Jessi zo terecht zegt dan ook wel moeten grijpen. Dames en heren de VVD is een duidelijke partij. Een partij die in Brussen en Straatsburg staat voor dezelfde dingen als in Den Haag. Voor een schoner Nederland in schoner Europa. Een schoner Nederland dat komt langzaam dichterbij. In belangrijke mate hebben we dat te danken aan onze 3 liberale milieu ministers Ginjaar, Winsemius en Nijpels. Zij hebben er voor gezorgd dat Nederland op veel terreinen van milieubeheer voorop loopt in Europa. Nederland was het eerste land in Europa dat auto's met kathalisator fiscaal goedkoper maakte. Nederland is het eerste land in Europa met een nationaal milieubeleidsplan. Het is buitengewoon belangrijk dat Europa de komende jaren dit Nederlandse voorbeeld volgt want als geen land hebben wij belang bij een actiever Europees milieubeleid. 68% van de stikstofoxide die bij ons neerslaan komt uit het buitenland. 77% van de zwaveldioxide in ons land komt van over de grens. Er is geen land in Europa waar het milieu per km² zwaarder wordt belast als juist bij ons en daarom is het niet voldoende als straks in ons land minder vervuilende auto's rijden. Europa moet volgen. Niet alleen met de strengst mogelijke normen voor uitlaatgassen voor personenauto's maar ook voor bussen en vrachtwagens. Een milieukeurmerk invoeren in ons land dat heeft alleen echt effect als de invoering in Europees verband ook wordt aangepakt. Als we kijken naar de zaak als de oprichting van een wereldklimaatfonds hard nodig en terecht heeft minister Nijpels daarvoor de komende jaren 250 miljoen in het vooruitzicht gesteld, mede gevoed door een CO₂ heffing. Dan kan zo'n wereldklimaatfonds alleen goed werken, dan kan ze alleen de bestrijding van het broeikaseffect effectief ter hand nemen als in heel Europa een heffing op fossiele brandstoffen wordt gelegd. De Europese liberalen staan voor zo'n beleid. Simone Martain onze fractiegenote is de eerste geweest die in het Europees Parlement een uitvoerig verslag heeft gewijd aan het probleem van de ozonlaag. Het zijn liberalen geweest als Ulrich Irmer en .... die in de voorhoede van het Europees Parlement hebben gestaan bij de aanpak van woestijnvorming en broeikaseffect. Dames en heren de VVD is en blijft een partij van lastenverlichting, in Nederland in Europa. In Europa moeten de grensformaliteiten en andere handelsbelemmeringen verdwijnen dan zal het Nederlands bedrijfsleven goedkoper

en efficiënter kunnen werken. Tenminste als niet de PvdA haar zin krijgt die in het Europees Parlement de lasten voor het wegvervoer fors wil verhogen via de motorrijtuigenbelasting en via de dieselaccijns. Floris Wijsenbeek heeft daar afgelopen maandag in het Europees Parlement nog fors met ze over in de clinch gelegen. 1992 dan zullen Nederlandse consumenten minder hoeven te betalen voor hun medicijnen, fotoapparatuur, bankdiensten. Dan zullen ook de overheden minder hoge belastingen en premies hoeven op te leggen. 1992 proces levert immers meer economische groei op en dat betekent hogere belasting inkomsten en dus meer financiële armslag voor het verlagen van de belasting en premiedruk en het verlagen van het financieringstekort. Over dat laatste heel kort iets. Verlaging van de loonkosten in Nederland is voor ons als VVD een essentieel middel om de werking van de arbeidsmarkt te verbeteren en om Nederland aantrekkelijk te houden als vestigingsland voor buitenlandse bedrijven. Verlaging van het financieringstekort is essentieel om de groei van de staatsschuld tot staan te brengen. Die staatsschuld is een molensteen op de nek van de Nederlandse economie. Nu al is de overheid gedwongen een bedrag van 3,5 miljard te lenen per maand. Dat bedreigt op termijn de koers van de gulden en dus de stabiliteit van het Europees monetair systeem. Een Europese munt komt er alleen als onze landen, ook Nederland, alle hun overheidsfinancien gezond maken. Dames en heren een Europa zonder grenzen is niet genoeg, de consument moet worden beschermd tegen de import van veilige, onveilige of van ondeugdelijke produkten. Daar zijn consumenten, wetgevingsmaatregelen voor nodig en ook bescherming van de werknemers in Europa moet beter worden geregeld. Als het gaat om fusies en overnames dan moeten werknemers zeggenschap hebben als het er om gaat hoe hun eigen arbeidsplaats de komende jaren zal worden gereorganiseerd. Ook de positie van de vrouw op de arbeidsplaats verdient verdere versterking in die Europese gemeenschap. Jessica Larieve heeft in ons parlement voorstellen gedaan voor een eerlijker verdeling van de bewijslast als het gaat om het aantonen van discriminatie van de vrouw op de arbeidsplaats. Terecht en terecht staat het ook als een belangrijk punt in ons liberale Europese verkiezingsprogramma. Europa zonder grenzen voor produkten, mensen, maar dan ook voor informatie. Voor televisie bijvoorbeeld. Ik denk dames en heren dat het toch wat merkwaardig moet worden genoemd dat in het zicht van een Europa zonder grenzen en in het zicht van de ontwikkeling van nieuwe televisiezenders als TV10 en RTL4 de reactie van het CDA er een is van afwijzing, een reactie van minister Brinkman er een is van onwil. Straks mogen in heel Europa zenders over grenzen heen uitzenden als zij zich houden aan bepaalde minimumeisen, dat zal gelden voor Italiaanse, Franse, Duitse zenders waarom dan straks niet voor Nederlandse zenders dames en heren. Als het aan het CDA ligt dan mag een buitenlander straks wel wat een Nederlands station niet mag. Voor het CDA mogen de grenzen open maar niet voor tv. Dames en heren dat kan niet wij zijn als VVD voor een vrij Europa waarin pluriformiteit wordt gewaarborgd door het steunen van audiovisuele producties waarin monopolievorming wordt tegengegaan ook in de audiovisuele sector waarin bijv. het BBC-model voor de omroep ook in Nederland best eens zou kunnen worden gevolgd maar wij staan ook voor vrije keuze van kijkers. Niet de overheid moet uitmaken wat er op de Nederlandse tv te zien is. Dat doen wij als kijkers zelf wel. Vrijheid dat is ook vrijheid in veiligheid. Veiligheid d.w.z. dat West-Europa moet reageren op wat er nu in Oost-Europa aan de hand is. Dat wij landen die daar voorzichtig proberen

meer vrijheid voor zichzelf te verwerven de hand toesteken maar tegelijkertijd hard optreden tegen landen als Roemenie en Tjechoslowakije die dat nog altijd weigeren. Vrijheid wil voor ons niet zeggen wat het zegt voor de heer Stermerdink die eerder dit jaar nog liet weten dat hij nog eens de dag hoopt mee te maken dat de Amerikanen van Soesterberg vertrekken. Vrijheid betekent voor ons dat wij als Europese lidstaten meer verantwoordelijkheid dragen voor onze eigen veiligheid maar dan wel binnen een atlantisch bondgenootschap. Veiligheid betekent ook dames en heren dat wij als VVD die vinden dat die grenzen nog in 1992 moeten opengaan daar wel een voorwaarde aan verbinden. Die voorwaarde is dat eerst de 12 EEG landen duidelijke en sluitende afspraken moeten maken over de aanpak van terrorisme, drugshandel, wapensmokkel en het toelatingsbeleid van vreemdelingen en vluchtelingen. Dat is voor ons belangrijk en ook dat in die afspraken dan de liberale principes worden gewaarborgd. Het mag niet zo zijn dat die politiesamenwerking ten koste zou gaan van de privacy van de burger. Het mag ook niet zo zijn dat van dat Europa die veilige grenzen en nog restrictiever effect zou uitgaan op de toelatingmogelijkheden voor vluchtelingen in Europa. We hebben juist behoefte aan een actiever vluchtelingenbeleid waarbij de VN worden geholpen bij de opvang van de nu al 14 miljoen vluchtelingen in de wereld maar dan vooral in de eigen regio's. Eenheid in verscheidenheid dames en heren dat is een derde, vierde hoofdpunt uit ons program. Nederland is een staat, toch is binnen die staat ruimte voor culturele verschillen, voor regionale identiteit. We voelen ons allemaal Nederlanders maar tegelijkertijd voelen Limburgers zich Limburger, Groningers zich Groninger en Zeeuwen zich Zeeuw. Zo moet het ook gaan in Europa. Spanjaarden moeten zich Spanjaarden blijven voelen, Engelsen moeten zich Engelsen blijven voelen en wij blijven ons Nederlanders voelen.

Geen Europese identiteit dus i.p.v. onze nationale identiteit maar meer begrip over grenzen heen. Daar is goed onderwijs voor nodig. Onderwijs omdat wij over bijvoorbeeld de talenkennis moeten blijven beschikken om in dat grensoverschrijdende Europa goed te kunnen functioneren om onze mensen kansen te geven. Om te kunnen begrijpen wat er aan de hand is. D.w.z. meer aandacht voor Europa in het Nederlandse onderwijs. Goed dan onder initiatief van de universiteit van Nijmegen een actieprogramma om de vreemde talen onderwijsfaciliteiten in Nederland te versterken. Dames en heren vreemde talen onderwijs is niet genoeg. We zullen onze eigen taal goed moeten blijven spreken. D.w.z. dat voor merkwaardige experimenten zoals van de taalunie naar mijn gevoel geen ruimte behoort te zijn in het Europa van '92. Een sterker Europa, ja zeker, maar dan niet zondermeer democratie. Meer vrijheid meer verantwoordelijkheid dan ook meer democratie. Het kan toch niet zo zijn dat de aandacht in Europa gevestigd blijft, terecht gevestigd blijft, terecht gevestigd is op de ontwikkeling van de democratie in Panama of de kansen van meneer Menen in Argentinië of nu bijvoorbeeld wat er in China gebeurt maar dat er niet wordt gekeken naar dat geweldige gat in de democratie dat wij in Europa beleven. Als wij als liberalen intreden voor een sterker Europa, voor een sterker Nederland binnen Europa, dan treden we gelijk op voor de mogelijkheden van mensen omdat Europa zelf te beïnvloeden. Waar macht is, is democratie nodig die zal moeten worden versterkt. Dames en heren daar gaat het om op 15 juni om het kiezen van een parlement dat sterker moet worden. Dat ons leven namens ons moet helpen beïnvloeden. 15 juni, 6 september eensgezind gaat de VVD die verkiezingen in. Samen staan we sterk. Er is genoeg gepraat over

mensen als de VVD de komende weken in het nieuws is dat zal het zijn vanwege onze ideeën. We hebben een goed programma met concrete voorstellen over een beter milieubeleid, een goed onderwijsbeleid, lastenverlichting en criminaliteitsbestrijding. Voor een schoner en sterker Nederland binnen een hechter Europa. Voor meer vrijheid en meer democratie. Die ideeën, die idealen zal de VVD de komende weken uitdragen en niet alleen Euro kandidaten hier maar de hele partij. Met kracht van argumenten, met vuur, met overtuiging, omdat onze visie dat waard is en omdat onze partij de VVD dat waard is. Als wij ons zo de komende weken zullen laten kennen, als een eensgezinde partij van praktische idealisten dan ben ik er van overtuigd dat de kiezer dat zal herkennen. Dat de kiezer zal zeggen die ideeën zijn de mijne. Die partij moet sterk staan in Brussel en in Den Haag. 15 juni, 6 september VVD.

Dames en heren een warm applaus voor de lijsttrekker, een warm teken dat we er met elkaar hard tegen aan gaan. voor dat ik nu het woord geef aan fractievoorzitter Joris Voorhoeve nog 1 huishoudelijke opmerking. Een copie van de videoband zoals die zojuist vertoond is ligt voor iedere kamercentrale klaar bij de receptie, mevrouw Gans, zodat u op uw avonden zoveel mogelijk ook de komende 2,5 week kunt gebruiken. Wilt u in iedergeval de propagandist of anders iemand anders van het kamercentrale bestuur allemaal 1 band meenemen, 1 per kamercentrale graag. Nu is het woord aan fractievoorzitter Joris Voorhoeve.

Europese kandidaten, partijgenoten, dames en heren. Op de drempel van de jaren 90 leven we eigenlijk in een fantastische tijd. Wie zou nog maar 5 jaar geleden een ziener hebben gelooft die zou hebben voorspeld dat er spoedig een golf van vrijheidszin door de wereld zou gaan. Door China en Oost-Europa 1,5 miljard mensen een derde van de wereldbevolking die decennia stil en bedrukt onder dicatuur hebben geleden. Nu roepend en doende om vrijheid te vergroten. 2 supermogendheden die aan het begin staan van wat hopelijk een democratische revolutie zal worden. Als die ontwikkeling zich doorzet zullen de jaren 90 het tijdperk van het liberalisme worden. Vrijheid en democratie dat zijn en blijven de hoogste politieke idealen in de wereld. Onze volkspartij voor vrijheid en democratie stelt zoals dat in het liberalisme hoort de mens centraal. Zijn en haar streven naar verbetering, cultureel, materieel en maatschappelijk van hem en haar zelf. Wij zijn een partij voor allen. Geen belangen partij maar een volkspartij. Voor mannen en vrouwen, voor jongeren en ouderen, voor gezinnen, voor alleenstaanden, voor samenwoonden. Ruimte en een rol voor iedereen ter versterking van de samenleving als geheel. Vooruitgang door als mens verantwoordelijk om te gaan met de vrijheid en zelfstandigheid die liberalen voor ieder hebben bevochten. Ook al zitten wij als VVD tijdelijk in een moeilijke periode. Wij vormen in weze een hele sterke partij. De VVD is de hoedster van een rijke liberale traditie in ons land. Wij zijn na de Tweede Wereldoorlog gelijdelijk gegroeid en in omvang verdubbeld. Stabiliteit en verdere groei is wenselijk om de kracht te krijgen die wij nodig hebben om ons beleid ook met kracht te kunnen voortzetten en verbeteren. Over ruim 2 weken zijn de Europese verkiezingen. Dat Europa wordt steeds belangrijker. Nederland moet een sterke plaats in dat Europa van de toekomst innemen. Nederland als een van de dynamische centra in Europa met een florerende economie, een krachtige moderne landbouw, uitgebreide zorg voor natuur en milieu zodat het vooral een

groen land zal zijn, niet een bezink put van West-Europese rivieren maar de tuin van Europa. Na die Europese verkiezingen stomen wij door naar de Tweede Kamer verkiezingen van 6 september. Wij moeten in de campagnes onze onafhankelijke liberale identiteit met verve uitdragen en het beleid verdedigen waar wij in geloven. Sinds 1982 heeft de VVD met het CDA een herstelbeleid voor ons land gevoerd. Om de economie vitaal te maken. Werkgelegenheid te scheppen. De lastendruk te beperken en de overheidsfinancien te saneren. Onze aanpak werkte ons programma is ijzersterk. Volgende maand stellen wij ons nieuwe verkiezingsprogramma definitief vast. Dat programma Toxopeus geeft ons allen veel houvast. Heb dus vertrouwen, laat u niet ontmoedigen door tijdelijke problemen de VVD houdt vol. Die VVD heeft ook een uitstekend milieuprogramma de commissie Toxopeus trekt ruim geld uit voor het financieren van het nationaal milieubeleidsplan. Ook de luchtverontreiniging en de files pakt de VVD doeltreffend aan. Schone motoren, kathalisatoren, beter openbaar vervoer en betere ruimtelijke ordening om wonen en werken dichterbij elkaar te brengen. Dames en heren centraal in de liberale politiek staat altijd de handhaving van de rechtsstaat. Een hoeksteen van het VVD-beleid. De onveiligheid van de burger die door criminaliteit wordt bedreigd is nog steeds een groot maatschappelijk probleem. Door de inspanningen van onze minister Korthals Altes en de VVD Tweede kamer fractie die de afgelopen 7 jaar vaak voor nieuwe initiatieven op dit terrein hebben gezorgd en voor extra geld is de strijd tegen de misdaad in ons land de afgelopen jaren verhevigd. Er is nog erg veel op dat terrein te doen om de gerechterlijke macht, de politie, het gevangeniswezen en ook het preventieve toezicht te kunnen versterken is de komende jaren een extra inspanning nodig. De commissie Toxopeus trekt er 500 miljoen gulden extra voor uit. De PvdA die in het nieuwe verkiezingsprogramma maar 150 miljoen dat is echt veel te weinig. Vooral de georganiseerde zware criminaliteit, de milieu criminaliteit, een nieuwe zorg, de bestrijding van terrorisme en de open grenzen vragen extra inspanningen van politie en justitie. De PvdA trekt wel extra veel geld uit voor het verhogen van uitkeringen dus weer een hele prioriteit dan de VVD. Ik zeg u dames en heren de belangrijkste sociale voorzieningen in ons land is en blijft veiligheid. Als liberale partij moet de VVD actief zijn en blijven ook op immaterieel gebied. Het gebied van normen en waarden. Zo moet er een goede regeling komen voor het vraagstuk van een barmhartig levenseinde voor hen die ondraaglijk en uitzichtloos onder zware ziekte lijden en weloverwogen de eigen wens uiten om daar uit verlost te worden. De behandeling van de 2 ontwerpen voor een euthanasiewet is nu stil gelegd. Door de demissionaire status van het kabinet. Zodra er een nieuw kabinet is moet dit worden hervat. De VVD zal zich in haar uiteindelijke keuze laten leiden door de 3 principes die in het concept-programma Toxopeus centraal staan. De beschermwaardigheid van het leven, het recht van de mens op zelfbeschikking en het zorgvuldig medisch handelen. Wij vinden dat een wettelijke regeling de rechtsontwikkeling in ons land niet mag teruggedraaien en hope dat ook het CDA zich door die principes en dat inzicht zal willen laten leiden. De klok mag niet worden teruggezet. Onze coalitie partner heeft helaas een goede uitvoering van een aantal punten uit het regeerakkoord in 1986 in de praktijk bemoeilijkt. Ik denk bijv. aan het mediabeleid. De coalitiepartner meende aan het langste eind te trekken door de uitvoering te blokkeren van de VVD wens een duaal bestel in te richten. In een duaal bestel zou een commerciële omroep ontstaan naast de huidige publieksomroepen. De samenwerking van de AVRO, TROS en Veronica met de uitgevers.

Deze hebben na ellenlang wachten vorige week hun ATV combinatie maar opgeheven. Nu starten individuele zendgemachtigden via het buitenland. Het CDA had een ordelijke ontwikkeling kunnen krijgen door de goede plannen van de VVD mogelijk te maken. Een gemiste kans want de gegadigden voor commerciële omroep wachten nu niet langer. Nu zullen zij het allemaal zelf proberen. Ik hoop dat dit een ordelijke ontwikkeling zal zijn. Dat de commerciële zenders verantwoord te werk zullen gaan en een gevarieerd programma van hoog niveau zullen aanbieden. Dames en heren ik stel aan u voor dat de VVD als een van onze concentratiepunten de komende tijd vooral verhoging van de kwaliteit van ons onderwijs kiest. Er is nog steeds veel te veel onrust in het Nederlandse onderwijs bestel. De onderwijsfinancien vormen een probleem dat het kabinet niet goed heeft kunnen oplossen. In onze discussie over het concept-verkiezingsprogramma Toxopeus moeten wij daar dus opnieuw aandacht aan besteden de komende weken. De kwaliteit van het onderwijs zou op diverse punten verhoogd kunnen worden. Ten 1e de lerarenopleidingen. Hun kwaliteit bepaalt uiteindelijk het onderwijs niveau in ons land. Ten tweede moet ook vooral het lage beroepsonderwijs worden versterkt. Het geniet te weinig aanzien terwijl er wel een grote maatschappelijke behoefte aan degelijk beroepsonderwijs is. In het basisonderwijs is veel ruimte nodig voor een individuele benadering om kinderen met problemen te helpen. Zij zijn in het verleden al te vaak naar een speciaal onderwijs doorverwezen waardoor dit veel te sterk moest groeien. Ook in het hoger onderwijs zijn er ernstige problemen. Universiteiten zijn overbelast door een massale stroom studenten waarvan er teveel afvallen. Betere selectie en studiebegeleiding zouden de kwaliteit en het slaagpercentage kunnen verhogen. Voor zulke kwaliteitsverhogende maatregelen is financiële ruimte te vinden door het onderwijs doelmatiger te maken. Als het nodig is daar in de volgende regeerperiode extra in te investeren moeten wij daar de ruimte voor zien te maken in ons nieuwe verkiezingsprogramma. Partijgenoten door de val van het kabinet zijn de verkiezingen nu 8,5 maand vroeger dan ieder van ons had verwacht. Eigenlijk komt dat niet zo slecht uit. De kabinetsploeg was na 7 jaar regeren enigszins vermoeid. Veel belangrijke taken waren gedaan. De nieuwe verkiezingsstrijd stelt nu alle partijen in staat zich opnieuw op hun beleid voor de jaren 90 te beraden. Frisse ideeën op te doen en de eigen positie goed te markeren. Als wij als Volkspartij voor Vrijheid en Democratie die verkiezingsstrijd goed aanpakken en op kracht blijven kunnen wij dit najaar een fris team in het veld brengen om eventueel aan een nieuw kabinet deel te nemen. We hebben uitstekend concept beleidsprogramma dankzij het werk van de commissie Toxopeus. Daarover moet onze discussie de komende jaren met andere partijen gaan. De VVD heeft voortreffelijke ideeën. Over het liberale beleid heeft in onze kring gewoonlijk grote eensgezindheid geheerst. Soms hebben wij als individualisten tijdelijk een zwakheid, te weinig coordinatie. Laten wij dat maar eerlijk zeggen maar dat probleem is te overwinnen. Ook individualisten kunnen goed samenwerken als zij coordinatie aanvaarden in het belang van een effectief optreden van de VVD. Dames en heren ik zeg het opnieuw wij zijn een sterke partij met een lange traditie en een goed programma dat nauw aansluit bij wat het grote liberaal denkende volksdeel denkt en wil. Heb dus vertrouwen in uw VVD, houdt vol wij staan met elkaar voor de voortreffelijke liberale zaak. Dank u zeer.

Dames en heren u ziet het een betere ondersteuning voor het begin van de

campagne kan er niet zijn. De fractievoorzitter die namens alle nationale politici onze kandidaten onder lijstaanvoerdersschap van Gijs de Vries nu gaan maken om die ondersteuning te geven. Gaat u allemaal mee op campagne. Ik zie aan het hoofdknik van de voorzitter dat niet alleen de campagne manifestatie afgelopen is maar dat hij ook symbolisch want alleen hij heeft dat recht de Algemene Vergadering sluit. Ik wens u een goede reis op weg naar huis. Ik wens u een goede reis de komende 2,5 week op weg naar 15 juni en ik hoop dat we elkaar veel en enthousiast ontmoeten onder aanvoeringsschap van Gijs de Vries. Dank u wel.